

تاریخ آزمون

جمعه ۱۴۰۳/۱۱/۱۹

سؤالات آزمون دفترچه شماره (۱) دوره دوم متوسطه پایه دوازدهم انسانی

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سؤال: ۹۰	مدت پاسخگویی: ۱۵۰ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	عنوان	تعداد سؤال	مدت پاسخگویی	نوع سؤال	نوع پاسخ	نوع امتحان
۱	ریاضی و آمار ۳	۱۵	۳۵ دقیقه	اجباری	۱	ریاضیات
	ریاضی و آمار ۱	۱۰		زوج کتاب	۱۶	
	ریاضی و آمار ۲	۱۰			۲۶	
۲	علوم و فنون ادبی ۳	۱۵	۲۵ دقیقه	اجباری	۳۶	علوم و فنون ادبی
	علوم و فنون ادبی ۱	۱۰		زوج کتاب	۵۱	
	علوم و فنون ادبی ۲	۱۰			۶۱	
۳	جامعه‌شناسی ۳	۱۰	۳۰ دقیقه	اجباری	۷۱	جامعه‌شناسی
	جامعه‌شناسی ۱	۱۰			۸۱	
	جامعه‌شناسی ۲	۱۰			۹۱	
۴	روان‌شناسی	۱۰	۱۰ دقیقه	اجباری	۱۰۱	

ریاضیات

۱- رابطه بازگشتی یک دنباله به صورت $a_1 = 1$ و $a_{n+1} = 2a_n$ است. جمله سی و دوم این دنباله چند برابر جمله بیستم آن است؟

- ۴۰۹۶ (۴) ۲۰۴۸ (۳) ۱۰۲۴ (۲) ۲۳۲ (۱)

۲- اگر ضابطه تابعی دنباله بازگشتی $a_1 = 4$ و $a_{n+1} = a_n + 3$ به شکل $a_n = an + b$ باشد، حاصل $a_{n+5} - a_{n-1}$ کدام است؟

- ۲۱ (۴) ۱۸ (۳) ۱۵ (۲) ۱۲ (۱)

۳- در نمودار دنباله $a_n = -\frac{1}{4}n + 3$ به ازای $n \leq 20$ ، چند نقطه در ناحیه چهارم قرار دارد؟

- ۱۶ (۴) ۱۵ (۳) ۱۴ (۲) ۱۳ (۱)

۴- حاصل ضرب ۲۷ جمله اول دنباله با ضابطه بازگشتی $a_1 = 3$ و $a_{n+1} = -\frac{1}{a_n}$ کدام است؟

- $\frac{1}{3}$ (۴) $-\frac{1}{3}$ (۳) ۳ (۲) -۳ (۱)

۵- حاصل جمع صدویک جمله اول دنباله $a_1 = 1$ و $a_{n+1} = a_n + (-1)^n$ برابر کدام است؟

- ۵۱ (۴) ۵۰ (۳) ۱۰۱ (۲) ۱۰۰ (۱)

۶- جمله چهاردهم دنباله $a_1 = a_2 = a_3 = 1$ و $a_n = a_{n-1} + a_{n-2} + a_{n-3}$ برابر کدام است؟

- ۱۲۰۷ (۴) ۱۲۰۱ (۳) ۱۹۹۹ (۲) ۱۹۸۳ (۱)

۷- ضابطه تابعی دنباله بازگشتی $a_1 = 1$ و $a_{n+1} = a_n + n + 1$ کدام است؟

- $\frac{n(n+1)}{3}$ (۴) $\frac{n(n-1)}{2}$ (۳) $\frac{(n+1)(n+2)}{6}$ (۲) $\frac{n(n+1)}{2}$ (۱)

۸- با توجه به دنباله‌های $a_n = (-\frac{1}{4})^{n-2}$ ، $b_n = \frac{(-1)^{n+1}}{n}$ و $c_n = 3^{n-2}$ ، حاصل $\frac{a_3 + b_4}{c_5}$ کدام است؟

- $-\frac{3}{4}$ (۴) $-\frac{1}{6}$ (۳) $-\frac{1}{12}$ (۲) $-\frac{1}{18}$ (۱)

۹- در دنباله بازگشتی $a_1 = 1$ و $a_{n+1} = a_n + 2n + 1$ ، جمله بیست و سوم کدام است؟

- ۵۷۶ (۴) ۵۲۹ (۳) ۵۱۷ (۲) ۴۸۴ (۱)

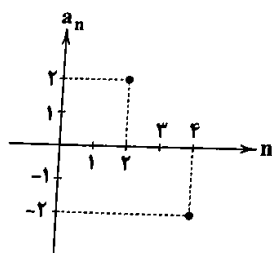
۱۰- قسمتی از نمودار یک دنباله حسابی به صورت زیر است. میانگین جملات دهم و هفدهم این دنباله کدام است؟

- ۲۱ (۱)

- ۲۲ (۲)

- ۲۳ (۳)

- ۲۴ (۴)

۱۱- چند تابع زیر متناظر با یک دنباله حسابی است؟

الف) $y = x^2 - 1$

ب) $y = x(x+1)$

ج) $y = \frac{3x-2}{5}$

د) $y = \frac{2}{x+3}$

ه) $y = 2x - 3$

و) $y = x^2 - 1$

ز) $y = x^2 - 1$

۱۲- جمله یازدهم و نوزدهم یک دنباله حسابی به ترتیب ۵۲ و ۹۲ هستند. جمله چندم آن برابر ۸۲ است؟

۱۶ (۱)

۱۷ (۲)

۱۸ (۳)

۱۹ (۴)

ریاضیات ۳

سوالنامه

۱۳- در یک دنباله حسابی، مجموع دو جمله اول برابر $7/5$ و مجموع جملات سوم و چهارم برابر $5/5$ است. اختلاف مشترک این دنباله چقدر است؟

- (۱) $0/75$ (۲) $-0/75$ (۳) $0/5$ (۴) $-0/5$

۱۴- بین دو عدد -5 و 16 ، شش عدد را به گونه‌ای قرار داده‌ایم که هشت عدد حاصل تشکیل دنباله حسابی دهند. مجموع این شش عدد کدام است؟

- (۱) 43 (۲) 34 (۳) 33 (۴) 32

۱۵- مجموع ۲۶ جمله اول دنباله حسابی با ضابطه بازگشتی $a_1 = 17$ و $a_{n+1} = a_n - 2$ کدام است؟

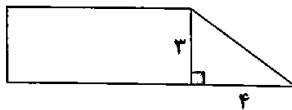
- (۱) 416 (۲) -416 (۳) 208 (۴) -208

توجه: داوطلب گرامی، لطفاً از بین سوالات زوج درس ۱ (ریاضی و آمار (۱)، شماره ۱۶ تا ۲۵) و زوج درس ۲ (ریاضی و آمار (۲)، شماره ۲۶ تا ۳۵)، فقط یک سری را به انتخاب خود پاسخ دهید.

زوج درس ۱

ریاضی و آمار (۱) (سوالات ۱۶ تا ۲۵)

۱۶- در شکل زیر، مساحت مستطیل ۱۸ واحد از مساحت مثلث بیشتر است. مساحت مثلث چند درصد مساحت مستطیل است؟

- (۱) 20

- (۲) 25

- (۳) 50

- (۴) 30

۱۷- معادله درجه دوم با ریشه‌های $x=2$ و $x=-3$ ، به شکل $x^2 + ax + b = 0$ است. مجموع ریشه‌های معادله $ax^2 + bx - 7 = 0$ کدام است؟

- (۱) -3 (۲) 3 (۳) -6 (۴) 6

۱۸- به ازای چند مقدار k ، جواب معادله $\frac{5-t}{3+2t} = \frac{7t+1}{k^2-(2t+1)^2}$ برابر $t=4$ است؟

- (۱) 1 (۲) 2 (۳) 4 (۴) هیچ مقدار k

۱۹- دو شیر A و B به یک استخر متصل هستند. شیر A استخر را ۱۰ ساعت زودتر از شیر B پر می‌کند. چنانچه دو شیر را با هم باز کنیم،

آن‌گاه استخر در ۱۲ ساعت پر می‌شود. اگر شیر B را به تنهایی باز کنیم، استخر در چند ساعت پر می‌شود؟

- (۱) 4 (۲) 12 (۳) 20 (۴) 30

۲۰- حاصل عبارت بامعنی $\frac{a}{a^2+3ab} - \frac{b}{ab-3b^2} + \frac{2a}{a^2-9b^2}$ کدام است؟

- (۱) $\frac{2}{a+3b}$ (۲) $\frac{2}{a-3b}$ (۳) $\frac{1}{a+3b}$ (۴) $\frac{1}{a-3b}$

۲۱- یک شرکت برای تولید x کالا، مبلغ $C(x) = 5000 + 60x$ تومان هزینه می‌کند و هر کالا را ۸۰ تومان می‌فروشد. این شرکت حداقل چه تعداد

کالا باید بفروشد تا سوددهی آغاز شود؟

- (۱) 250 (۲) 251 (۳) 500 (۴) 501

۲۲- در تابع خطی f داریم، $f(1) = -16$ و $f(-1) = -8$. اگر نمودار f محور x ها را در A و محور y ها را در B قطع کند، مساحت مثلث OAB کدام

است؟ (O مبدأ مختصات است.)

- (۱) 6 (۲) 12 (۳) 15 (۴) 18

۲۳- به ازای چند مقدار a ، مجموع ریشه‌های حقیقی معادله $x^2 - 2ax + 2 = 0$ با حاصل ضرب ریشه‌های حقیقی معادله $ax^2 - 5x + a + 1 = 0$ برابر است؟

- (۱) صفر (۲) 1 (۳) 2 (۴) 3

۲۴- خط $x=2$ محور تقارن سهمی $y = ax^2 - 4x + c$ است. اگر رأس سهمی روی خط $y = -2$ قرار داشته باشد، مقدار ac کدام است؟

- (۱) 2 (۲) -2 (۳) 1 (۴) -1

۲۵- نمودار تابع خطی f محورهای x و y را به ترتیب در $x = -2$ و $y = 3$ قطع می‌کند. اگر مجموعه $R = \{y \in \mathbb{R} \mid -1 \leq y \leq 4\}$ برد تابع f باشد،

دامنه f کدام است؟

- (۱) $-\frac{4}{3} \leq x \leq \frac{1}{3}$ (۲) $-4 \leq x \leq 1$ (۳) $-\frac{2}{3} \leq x \leq \frac{1}{3}$ (۴) $-\frac{1}{3} \leq x \leq \frac{2}{3}$

زوج درس ۲

ریاضی و آمار (۲) (سؤالات ۲۶ تا ۳۵)

۲۶- چند مورد از جمله‌های زیر گزاره هستند؟

(آ) سقراط شاگرد ارسطو است.

(ب) ۵۷ عددی اول نیست.

(ج) سیب قرمز از سیب زرد خوشمزه‌تر است.

(د) عدد ۲۷ بزرگ‌تر از عدد ۹ نیست.

(۱) صفر

(۲) ۱

(۳) ۲

(۴) ۳

۲۷- در چند مورد، نقیض گزاره داده‌شده درست بیان نشده است؟

(الف) گزاره: a مثبت است. [نقیض گزاره: a منفی است.](ب) گزاره: عدد a بزرگ‌تر از عدد b است. [نقیض گزاره: عدد a کوچک‌تر از عدد b است.](ج) گزاره: عدد a اول است. [نقیض گزاره: عدد a مرکب است.] ($a \in \mathbb{N}$)(د) گزاره: عدد a زوج است. [نقیض گزاره: عدد a فرد است.] ($a \in \mathbb{Z}$)

(۱) صفر

(۲) ۱

(۳) ۲

(۴) ۳

۲۸- ارزش کدام گزاره نادرست است؟

(۱) ۹۱ عددی مرکب است یا $3^2 = 6$ است.

(۲) اگر عدد ۷ زوج باشد، آن‌گاه ۲۵ مربع کامل است.

(۳) اگر عدد ۳ اول و عدد ۵۶ زوج باشد، آن‌گاه ۱۸ مربع کامل است.

(۴) اگر واریانس داده‌ها برابر صفر باشد، آن‌گاه داده‌ها با یک‌دیگر برابر هستند و برعکس.

۲۹- در یک جدول ارزشی برای گزاره‌ها، اگر تعداد گزاره‌ها ۳ برابر شود، تعداد ردیف‌های جدول ۶۴ برابر می‌شود. تعداد گزاره‌های اولیه کدام است؟

(۱) ۲

(۲) ۳

(۳) ۴

(۴) ۵

۳۰- اگر گزاره $\sim q \Rightarrow p$ نادرست باشد و r گزاره‌ای دلخواه باشد، کدام گزاره همواره درست است؟(۱) $(\sim p \wedge r) \vee q$ (۲) $(r \Rightarrow q) \Rightarrow \sim p$ (۳) $(p \wedge r) \Leftrightarrow q$ (۴) $(\sim p \Rightarrow r) \wedge \sim q$ ۳۱- گزاره $(p \Rightarrow \sim q)$ با کدام گزاره زیر هم‌ارزش است؟(۱) $p \vee q$ (۲) $p \wedge q$ (۳) $\sim p \vee q$ (۴) $\sim p \wedge q$ ۳۲- کدام یک از گزاره‌های زیر، هم‌ارز منطقی گزاره $p \Leftrightarrow q$ است؟(۱) $(p \vee q) \wedge \sim (p \wedge q)$ (۲) $(p \wedge q) \wedge \sim (p \vee q)$ (۳) $(p \vee q) \vee \sim (p \wedge q)$ (۴) $(p \wedge q) \vee \sim (p \vee q)$ ۳۳- کدام یک از گزاره‌های زیر، هم‌ارز منطقی گزاره $(p \wedge q) \Leftrightarrow p$ است؟(۱) $p \wedge q$ (۲) $\sim p \wedge q$ (۳) $\sim q \Rightarrow \sim p$ (۴) $\sim q \Rightarrow p$ ۳۴- ارزش گزاره $(\sim q \Rightarrow \sim p) \wedge (\sim r \Rightarrow \sim q)$ در کدام حالت زیر حتماً درست است؟(۱) p نادرست، q نادرست و r درست(۲) p درست، q نادرست و r درست(۳) p نادرست، q درست و r نادرست(۴) p درست، q درست و r نادرست

۳۵- چند مورد از استدلال‌های زیر، نادرست هستند؟

(الف) اگر طول و عرض یک مستطیل را دو برابر کنیم، آن‌گاه مساحت آن نیز دو برابر می‌شود.

(ب) اگر یک ضلع قائم یک مثلث قائم‌الزاویه را دو برابر کنیم، آن‌گاه وتر آن نیز دو برابر می‌شود.

(ج) اگر n^2 زوج باشد، آن‌گاه n زوج است. ($n \in \mathbb{Z}$)(د) اگر a, b و c اعداد حقیقی بوده، $a < b$ و $c < 0$ باشد، آن‌گاه $a + c > b + c$ است.

(۱) صفر

(۲) ۱

(۳) ۲

(۴) ۳

علوم و فنون ادبی

۳۶- پدیدآورندگان «تنفس صبح - خواب ارغوانی - از آسمان سبز - جای پای خون» به ترتیب، دارای کدام آثار دیگر نیز هستند؟

- (۱) بی‌بال پریدن - گوشواره عرش - سفر ششم - کشتی پهلو گرفته
 - (۲) دستور زبان عشق - برآشفتن گیسوی تاک - دری به خانه خورشید - ملاقات در شب آفتابی
 - (۳) ظهر روز دهم - تلخ و شیرین - مهاجر کوچک - ضیافت
 - (۴) آینه‌های ناگهان - صدای سبز - دری به خانه خورشید - بدوک
- ۳۷- هر یک از آثار «سه‌تار - شهری چون بهشت - تلخ و شیرین - آخر شاهنامه» مربوط به کدام شخصیت ادبی است؟

- (۱) سیمین دانشور - جلال آل احمد - محمدعلی جمال‌زاده - مهدی اخوان ثالث
- (۲) جلال آل احمد - سیمین دانشور - محمدعلی جمال‌زاده - مهدی اخوان ثالث
- (۳) جلال آل احمد - محمدرضا سرشار - محمدعلی جمال‌زاده - سید مهدی شجاعی
- (۴) سیمین دانشور - علی مؤذنی - محمدعلی جمال‌زاده - جلال آل احمد

۳۸- کدام گزینه از دیدگاه «تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی» نادرست است؟

- (۱) اوج سخن پروین اعتصامی در قطعات اوست، که در آن‌ها به شیوه انوری و سنایی توجه دارد و برخی از اشعار او به صورت منظره است.
- (۲) نمونه نثر بریده‌بریده جلال را که از آن به عنوان «نثر تلگرافی» یاد می‌کنند در «خسی در میقات» می‌توان دید.
- (۳) بیان روایی و داستانی، حماسی بودن زبان، کهن‌گرایی، به کارگیری ترکیبات زیبا و خوش‌آهنگ از ویژگی‌های شعر مهدی اخوان ثالث است.
- (۴) بانو شمس کسمایی، ابوالقاسم لاهوتی، جعفر خامنه‌ای، و در نهایت نیما یوشیج از پیشگامان شعر نو هستند.

۳۹- هر یک از موارد زیر، به ترتیب معرف کدام چهره ادبی است؟

- (الف) نویسنده نخستین رمان تاریخی دوره معاصر
(ب) نویسنده اولین رمان اجتماعی معاصر در سال ۱۳۰۱
(ج) نویسنده اولین نمایشنامه دوران معاصر در سال ۱۳۰۱
(د) آغازگر نثر داستانی معاصر، با مجموعه داستان کوتاه «یکی بود یکی نبود»

- (۱) حسن مقدم - زین‌العابدین مراغه‌ای - مرتضی مشفق کاظمی - محمود اعتمادزاده
- (۲) مرتضی مشفق کاظمی - محمدباقر میرزا خسروی - حسن مقدم - محمدعلی جمال‌زاده
- (۳) محمدباقر میرزا خسروی - مرتضی مشفق کاظمی - حسن مقدم - محمدعلی جمال‌زاده
- (۴) احمد محمود - مرتضی مشفق کاظمی - حسن مقدم - هوشنگ گلشیری

۴۰- کدام عبارت از دیدگاه «تاریخ ادبیات» درست است؟

- (۱) در دوران معاصر، داستان نویسی نوین با افرادی مانند صادق هدایت نویسنده «سگ ولگرد»، بزرگ علوی نویسنده «تنگسیر» گسترش یافت.
- (۲) از ویژگی‌های نثر دوره مقاومت، روی آوردن به داستان بلند، ترجمه آثار داستانی آمریکایی لاتین و همدردی با ستم کشیدگان دنیا و کثرت نویسندگان، آشکار است.
- (۳) از شناخته‌شده‌ترین نویسندگان دوره مقاومت می‌توان به هوشنگ گلشیری، نویسنده رمان «بره گمشده راعی» و امین فقیری نویسنده رمان «دهکده پر ملال» اشاره کرد.
- (۴) نثر فارسی تحت تأثیر آثاری که در دوره بیداری از زبان‌های اروپایی ترجمه می‌شد، به پیچیدگی گرایید.

۴۱- چند مورد از موارد زیر، از نظر «تاریخ ادبیات» درست است؟

- (الف) پس از پیروزی انقلاب اسلامی، کشمکش‌های سیاسی عقیدتی در کانون نویسندگان ایران سبب انشعاب حزب توده از آن شد.
- (ب) «رضا امیرخانی و مصطفی مستور» از نویسندگان داستانی نسل پیش از انقلاب اسلامی هستند.
- (ج) برخلاف شعر، در داستان‌نویسی دهه شصت، جایگاه نسل جوان کم‌رنگ‌تر است.
- (د) نویسندگانی مانند «هوشنگ ابتهاج، حسین منزوی، علی محمد افغانی و محمود دولت‌آبادی» از ادیبان شاخه دوم ادبیات معاصر عصر انقلاب هستند، که به همان روال گذشته به حیات خویش ادامه دادند.
- (ه) در سال‌های آغازین انقلاب، در میان شاخه جوان ادبیات معاصر، اقبال به شعر نیمایی پررنگ بود البته بدون این‌که مثل قالب‌های سنتی عمومیت پیدا کند.

(۴) یک

(۳) دو

(۲) سه

(۱) چهار

۶ | علوم و فنون ادبی

سؤال دوازدهم انسانی

۴۲- کدام گزینه با توضیح مقابل آن، مغایرت دارد؟

- (۱) از آثار منشور قیصر امین پور: طوفان در پراتنز
- (۲) یکی از نویسندگان سبک تلفیقی معاصر: صادق چوبک
- (۳) مهم‌ترین حادثه ادبی این سال‌ها، تشکیل اولین کنگره نویسندگان و شاعران ایران در تیر ماه ۱۳۲۵ بود: دوره دوم شعر معاصر
- (۴) از آثار رضا رهگذر، در حوزه قصه‌های کودک و نوجوان: مهاجر کوچک

۴۳- با توجه به «شعر دوران معاصر» کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) دوره اول شعر معاصر را دوره درخشش نیما و جدال بر سر شعر کهنه و نو می‌دانند.
- (۲) در دوره سوم شعر معاصر «شعر نو تغزلی» که از دوره قبل شروع شده بود، به تدریج راه خود را ادامه داد.
- (۳) در دوره چهارم شعر معاصر و پس از وقایع کودتای ۲۸ مرداد «جریان سمبلیسم اجتماعی یا شعر نو حماسی» رواج یافت.
- (۴) دوره چهارم شعر معاصر را باید دوره کمال جریان‌های ادبی دوره‌های پیشین به حساب آورد، و مضمون شعرهای این دوره بیشتر نقد اجتماعی است.

۴۴- کدام گزینه آغاز منظومه‌ای است که به عنوان «بیانیه شعر نو نیما یوشیج» شناخته می‌شود؟

- (۱) در شب تیره دیوانه‌ای کو // دل به رنگی گریزان سپرده // در دره سرد و خلوت نشسته // هم‌چو ساقه گیاهی فسرده // می‌کند داستانی غم‌آور
- (۲) سلامت را نمی‌خواهند پاسخ گفت // سرها در گریبان است // کسی سر برنیارد کرد پاسخ گفتن و دیدار یاران را // نگه جز پیش پا را دید نتواند
- (۳) نوشته بر سر هریک به سنگ اندر // حدیثی کش نمی‌خوانی بر آن دیگر // نخستین: راه نوش و راحت و شادی // به ننگ آغشته، اما رو به شهر و باغ و آبادی
- (۴) ققنوس، مرغ خوش‌خوان، آوازه جهان // آواره مانده از ورزش بادهای سرد // بر شاخ خیزران // نشسته است فرد

۴۵- با توجه به اختیارات شاعری، وزن بیت زیر چیست؟

- «ای ملامت‌کنان مـــــرا در عشق
گوش من نشنود ازین سان پند»
- (۱) فعلاتن فعلاتن فَعْلَن (۲) فاعلاتن فعلاتن فَعْلَن (۳) فاعلاتن مفاعِلن فَعْلَن (۴) فاعلاتن مفاعِلن فَعْلَن

۴۶- بیت زیر، دارای کدام اختیارات شاعری است؟

- «برگذر ای دل غافل که جهان بر گذر است
که همه کار جهان رنج دل و دردسر است»
- (۱) ابدال - حذف همزه - بلند بودن هجای پایان مصراع
(۲) قلب - تغییر کمیت مصوت‌ها - آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن
(۳) تغییر کمیت مصوت‌ها - آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن - حذف همزه
(۴) آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن - حذف همزه - ابدال

۴۷- در کدام بیت از اختیار شاعری «ابدال» دو بار استفاده شده، و فاقد اختیار شاعری «آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن» است؟

- (۱) هر که بر پسته خندان تو دندان دارد
جان کشد پیش لب لعل تو گر جان دارد
- (۲) لب خندان تو از تنگ دلی بر نمک است
که بسی زیر نمک پسته خندان دارد
- (۳) شکر از پسته شیرین تو شور آورده است
که لب چون شکر شور نمکدان دارد
- (۴) شده این پسته تو تازه و سرسبز چراست
مگر از اشک من سوخته باران دارد

۴۸- در کدام ابیات «اختیار شاعری قلب» وجود دارد؟

- الف) ای صنم ماه‌روی در ده روشن رقیق
ب) بشنو و نیکو شنو نغمه خنیاگران
ج) کرده به کف لاله‌زار ز بهر بزم فلک
د) با همه اقبال جفت با همه تأیید یار
- چون لب معشوق لعل چون دل عاشق رقیق
به پهلوانی سماع به خسروانی طریق
چندین جام بلور چندین کاس عقیق
حشمت باقی عدیل دولت عالی رفیق

- (۱) «الف» - «ج» (۲) «ب» - «ج» (۳) «ب» - «د» (۴) «الف» - «د»

۴۹- ابیات کدام گزینه در توصیف «یک شخصیت دینی از مفاهیم شعر انقلاب اسلامی» است؟

- الف) پرده‌نشین حریم احمد مرسل
ب) صاحب تیغ دو سر طور تجلای حق
ج) عشق محزون علی یاس است و بس
د) ولایتش که در غدیر شد فریضه امم
- (۱) «الف»، «ج» (۲) «الف»، «د»
(۳) «الف»، «ب» (۴) «ج»، «د»

۵۰- مفهوم بیت زیر، با همه ابیات کاملاً تناسب دارد؛ به جز

- «یار با ماست چه حاجت که زیادت طلبیم
(۱) عشق است نازپرور راحت و گرنه حسن
(۲) نیست ما را سر بستان و ریاحین امروز
(۳) تو را کز عشق سوزی نیست، سرو و گل تماشا کن
(۴) نامرد را مراد بهشت است از آن جهان
- دولت صحبت آن مونس جان ما را بس
یوسف صفت به محنت زندان برآمده
نرگس مست و گل و سرو خرامان اینجا است
مرا باری نماند آن دل که بر یار دگر بندم
ما را مراد روی تو از هر جهان که هست

توجه: داوطلب گرامی، لطفاً از بین سؤالات زوج درس ۱ (علوم و فنون ادبی ۱، شماره ۵۱ تا ۶۰) و زوج درس ۲ (علوم و فنون ادبی ۲، شماره ۶۱ تا ۷۰)، فقط یک سری را به انتخاب خود پاسخ دهید.

علوم و فنون ادبی ۱ (سؤالات ۵۱ تا ۶۰)

زوج درس ۱

۵۱- کدام گزینه از دیدگاه «تاریخ ادبیات» نادرست است؟

- (۱) رایج‌ترین انواع شعر فارسی، در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم «حماسی»، «مدحی»، «تعلیمی» بود.
(۲) کسی که در قرن چهارم قصیده تمام و کمال در موضوع موعظه و نصیحت سرود، «کسایی مروزی» بود.
(۳) داستان‌سرایی و قصه‌پردازی و آوردن حکایت‌ها و مثل‌ها در شعر قرن چهارم آغاز شد.
(۴) نثر در عهد سامانی ساده و روان است، و بیشتر به موضوع‌های حماسی، ملی و تاریخی توجه دارد.

۵۲- از دیدگاه «تاریخ ادبیات» همه موارد کاملاً درست است؛ به جز

- (۱) آثار برجای مانده زبان فارسی باستان، فرمان‌ها و نامه‌های شاهان هخامنشی است، که به خط میخی نوشته شده است.
(۲) زبان پارسی، در دوره ساسانیان رایج بود. این زبان در شمال و شمال شرقی ایران متداول بوده است.
(۳) آثاری که به زبان پهلوی تألیف شده، بیشتر آثار دینی زردشتی است؛ مانند «یادگار زریران».
(۴) آثار ادبی منثور و منظوم زبان پهلوی از میان رفته است، ولی ترجمه عربی و فارسی بعضی از آن‌ها مانند «کلیله و دمنه» و «هزار و یکشب» در دست است.

۵۳- متن زیر از کدام اثر برگزیده شده و گوینده آن چه کسی است؟

«و این ضحاک را ازدها به وی، از آن گفتندی که بر کتف او دو پاره گوشت بود بزرگ بر رسته دراز، و سر آن به کردار ماری بود و آن را به زیر جامه اندر داشتی.»

- (۱) تاریخ بلعمی - ابوعلی بلعمی
(۲) تاریخ‌الرسول و الملوک - ابوعلی بلعمی
(۳) ترجمه تفسیر طبری - محمد بن جریر طبری
(۴) شاهنامه ابومنصوری - عده‌ای از دانشوران

۵۴- در متن زیر، از دیدگاه «تاریخ ادبیات» چند غلط وجود دارد؟

«قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم، دوره افول در همه زمینه‌های علمی بود. ابوعلی سینا، در همه علوم روزگار خود تبخّر داشت و صاحب تحقیق و تألیف بود. این دوره عصر اندیشه استقلال ملی ایران به شمار می‌رود. امرای سامانی با تأکید بر ضرورت تألیف به زبان پهلوی و گردآوری تاریخ و روایات گذشته ایرانی، در برابر حکومت ترکان غزنوی به هویتی مستقل دست پیدا می‌کنند.»

- (۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

۵۵- کدام بیت فاقد «واژه آرای» است؟

- (۱) گویی اندر کشور ما بر نمی خیزد وفا
- (۲) خون به خون می شوی کز راحت نشانی مانده نیست
- (۳) وحشتی داری برو با وحش صحرا انس گیر
- (۴) میل در چشم امل کش تا نبیند در جهان

۵۶- با توجه به بیت زیر، کدام گزینه نادرست است؟

- «سر سودای تو را سینۀ ما محرم نیست
(۱) در بیت «واج آرای صامت‌ها» و «واژه آرای» وجود دارد.
(۲) رکن نخست هر دو مصراع «لال -» است.
(۳)

۵۷- «و» در کدام بیت «مصوّت» است؟

- (۱) چیست آن خال سیاه، در زیر زلف آن صنم
- (۲) مهی کش خوابگاه سنجاب شاهی است
- (۳) درخش، از نختدد به وقت بهار
- (۴) سه دیگر چنین گفت کان سی سوار

۵۸- تعداد «مصوّت» در کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) عشق آمد و زد آتش در خرمن پروانه: (۱۴)
- (۲) روی تو چو ماه انور آمد: (۱۰)
- (۳)

۵۹- «علایم هجایی» کدام گزینه، با بیت زیر برابر است؟

«خلوتم چراغان کن، ای چراغ روحانی

- (۱) گفتی که چگونه‌ای تو بی ما
- (۲) ای یار ناموافق رنجی است، بی‌نهایت
- (۳) هر خرابه خود قصری است، یادگار صد خاقان
- (۴) آن لابه‌های گرمست ز اول بسوخت جانم

۶۰- ابیات کدام گزینه، با بیت زیر قرابت معنایی دارد؟

«اگر هوشمندی به معنی گرای

- (الف) ما از تو جداییم به صورت نه به معنی
- (ب) لفظ می‌سازد جهان بر معنی روشن سیاه
- (ج) اهل صورت از نزاکت‌های معنی غافلند
- (د) گر مجرد سیرتی سر در سر زینت مکن
- (ه) حجاب دیده روشن نمی‌گردد تن آسانی

(۱) «الف» - «د» (۲) «الف» - «ج»

(۳) «ب» - «ه»

(۴) «ج» - «د»

یا خود اندر هفت کشور هیچ جایی برنخواست
خود به خود می‌سازد کز همدم وفایی برنخواست
کز میان انس و جان وحشت‌زدایی برنخواست
کز جهان تاریک‌تر زندان سرایی برنخواست

سینۀ ما چه که ارواح ملایک هم نیست

(۲) در بیت، دو هجای کشیده وجود دارد.

(۴) در هر مصراع، حداقل یک «ی» صامت است.

هندوی سحرآفرینی بهر زنار آمده
چه غم دارد ز خاکستر نشینی
همان‌ا نگریسد چنین ابر زار
کجا بگذرانند بر شـهریار

(۲) چون رخت ماهی نتابید از فلک: (۱۱)

(۴) دست در آفاق یافت نرگس فشان تو: (۱۵)

ای ز چشمه نوشت، چشم دل چراغانی
دور از تو بتا چنان که دانی
وی بخت نامساعد کاری است، آسمانی
چون مدانش بشنو خطبه‌های خاقانی
زیرا که هم‌چو آتش، یک سر همه زبانی

که معنی بماند نه صورت به جای

چون فاصله بیت بود فاصله ما

یوسف سیمین بدن در پیرهن باشد چرا
ره مده در خلوت خود زینهار آینه را
دشمنی در پی تو را چون طره دستار نیست
نسازد بستر گل غافل از خورشید شبنم را

علوم و فنون ادبی ۲ (سؤالات ۶۱ تا ۷۰)

زوج درس ۲

۶۱- با توجه به «ویژگی‌های نثر سبک عراقی» همه گزینه‌ها درست هستند؛ به جز.....

- (۱) تحقیق و تتبع، در بین علما و ادیبان سبک عراقی گسترش یافت.
- (۲) در اندیشه ادیبان سبک عراقی، صنایع ادبی جای تعمق و تفکر را گرفت.
- (۳) مدعیان عرفان به درسی کردن عرفان و شرح اصطلاحات و پیچیده جلوه دادن مفاهیم آن پرداختند.
- (۴) تاریخ‌نویسی در سبک عراقی، به اسلوب ساده رواج یافت.

۶۲- کدام گزینه با توضیح مقابل آن، هم خوانی ندارد؟

- (۱) ورود لغات قبایل مختلف ترک و مغول، به زبان فارسی در سبک عراقی: (قلمرو زبانی)
- (۲) به وجود آمدن سستی و ضعف، در ساختار دستوری جملات نثر سبک عراقی: (قلمرو فکری)
- (۳) کاسته شدن از صحت و اتقان مطالب، در نثر سبک عراقی: (قلمرو فکری)
- (۴) نوشتن حاشیه‌های متعدد به نثر ساده، بر تاریخ‌های قدیم در سبک عراقی: (قلمرو زبانی)

۶۳- کدام گزینه از نظر «تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی» درست است؟

- (۱) در اکثر کتاب‌های سبک عراقی، نثر فنی جای نثر ساده را می‌گیرد.
- (۲) در قرن ششم چنین مرسوم بود که نویسندگان، آثار موجود را که به نثری فنی بود، به نثر ساده باز می‌نوشتند.
- (۳) امیرعلیشیر نوایی چند کتاب از جمله محاکمة اللغتين، را به فارسی ساده نوشت.
- (۴) قدیمی‌ترین تاریخ نوشته شده درباره تیمور، کتاب ظفرنامه شامی است.

۶۴- همه گزینه‌ها «ویژگی‌های زبانی شعر سبک عراقی» است: به جز

- (۱) در سبک عراقی «می»، اندک اندک جای «همی» را گرفته است.
- (۲) چهارچوب زبان در سبک عراقی همان چهارچوب فارسی قدیم یعنی زبان سبک خراسانی است که مختصات جدید یافته است.
- (۳) در شعر سبک عراقی، توجه به علوم ادبی از جمله «بیان» و «بدیع» بیشتر شد.
- (۴) به کارگیری حرف نشانه «مر»، در کنار مفعول جمله کم شده است.

۶۵- در کدام بیت تعداد «تشبیه» بیشتر است؟

- (۱) تا فشانند واعظ بلبل گلاب موعظه
- (۲) هم‌چو نخل طور آتش می‌دمد از شاخ گل
- (۳) دل به مرغان چمن گذاشت، از بس ناله کرد
- (۴) مانده‌ام تا از درت محروم ای بحر کرم

۶۶- در کدام بیت «هر دو نوع تشبیه بلیغ اسنادی و تشبیه بلیغ اضافی» دیده می‌شود؟

- (۱) طیب این بحر عشق است و کنارش ز نظر پنهان
- (۲) تپیدن‌های دل از حد گذشت امید آن دارم
- (۳) هرگز از دل شکوه داغ جفایت سر نزد
- (۴) از آن زمان که ز تو لاف دوستی زده‌ام

۶۷- در تشبیه‌های به کار رفته در کدام ابیات «همه ارکان تشبیه» وجود دارد؟

آه عاشق سرد باید چون نسیم صبح‌دم	الف) اشک عاشق گرم باید هم‌چو شمع انجمن
چیست پس در تنگنای سینه‌ام کوهی ز غم	ب) چیست پس در جویبار دیده‌ام بحری ز اشک
از نیام دل کشد از ناله‌ای تیغ دو دم	ج) شهریار عشق خون آشام بهر انتقام
فتنه از بیم تو نالان چون زلیخا در ندم	د) عدل در عهد تو شادان هم‌چو یعقوب از وصال
- (۱) «الف» - «ج» (۲) «ب» - «ج» (۳) «الف» - «د» (۴) «ب» - «د»

۶۸- چند بیت دارای «پایه‌های آوایی همسان» است؟

- الف) گویی که تاج خسرو نوشیروان بود
- ب) دگرم دشمن جان بود و نمی‌دانستم
- ج) ما از الست آورده‌ایم این اتصال
- د) دانی از بهر چه معنی خاک پایت می‌نباشم
- ه) بیخشای لختی، نگه‌دار دست

(۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

۶۹- با توجه به شعر زیر، کدام گزینه نادرست است؟

«گر هندوی زلفت ز درازی به ره افتاد

جانا دل عطار که دور از تو فتاده است

(۱) ویژگی‌های ادبی سبک عراقی، در ابیات مشهود است.

(۲) وزن شعر «مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مستف» است.

۷۰- هر یک از مفاهیم «غم‌گرایی - فراق - باور به قضا و قدر - فراوانی عاشقان» به ترتیب، در کدام ابیات وجود دارد؟

(الف) عاشق گریختن نتواند که دست شوق

(ب) زندان نفس یا قفس دل بودش نام

(ج) آهسته بزن شانه بر آن زلف پریشان

(د) چو رضای او در آن است که دردمند باشم

(ه) ای که در خوبی به مه مانی چه کم گردد ز تو

(۱) «د» - «ه» - «الف» - «ج» (۲) «ب» - «ه» - «د» - «الف» (۳) «د» - «ه» - «ب» - «الف» (۴) «ه» - «د» - «الف» - «ج»

جامعه‌شناسی

۷۱- هر یک از عبارت‌های زیر به ترتیب با مفاهیم کدام گزینه در ارتباط است؟

- دو بُعد اصلی دارد که یک بُعد آن، تدبیر و تنظیم امور و بُعد دیگر آن، ضمانت اجرای قانون است.

- نخستین واکنش و جنبش اجتماعی در برابر آن شکل گرفت.

- با هیچ مقوله عینی و محسوسی مترادف نیست بلکه در کل جامعه و همه اجزای آن جاری است.

- در آن، تبعیت و پیروی نشانه کار درست است.

(۱) سیاست - ثروت - قدرت - قدرت اقناعی

(۲) سیاست - ثروت - سیاست - قدرت اقناعی

۷۲- در ارتباط با «سازمان» کدام عبارت‌ها درست است؟

(الف) جوامع، خود، بزرگ‌ترین و مؤثرترین سازمان‌ها هستند.

(ب) اعمال قدرت تنبیهی نیازمند وجود سازمان است.

(ج) مهم‌ترین منبع قدرت در جوامع امروزی است.

(د) در سازمان، از پیوند میان نقش‌ها، واحدها و ساختارهای اجتماعی به انسجام اجتماعی تعبیر می‌شود.

(۱) الف - ب (۲) ب - ج (۳) الف - ج (۴) ج - د

۷۳- هر یک از عبارت‌های زیر به ترتیب مربوط به دیدگاه کدام نوع جامعه‌شناسی در عرصه سیاست و قدرت است؟

(الف) یافتن راهی برای داوری علمی درباره ارزش‌های اجتماعی در عرصه سیاست و قدرت را ضروری می‌دانند.

(ب) با منحصردن علم به علوم تجربی، ارزش‌های انسانی از جمله ارزش‌های سیاسی را قابل مطالعه علمی نمی‌دانند.

(ج) سیاست و قدرت را پدیده‌های معنادار و ارزشی می‌داند و صرفاً به توصیف ارزش‌های سیاسی مختلف بسنده می‌کند.

(د) با معنزدایی و ارزش‌زدایی از سیاست و قدرت و فرو کاستن آن‌ها به پدیده‌های مادی و فاقد معنا، از شناخت واقعی آن‌ها باز می‌ماند.

(۱) تفسیری - تبیینی - انتقادی - تفسیری

(۲) انتقادی - تبیینی - تفسیری - تبیینی

(۳) انتقادی - تبیینی - تبیینی - تفسیری

(۴) تفسیری - انتقادی - تبیینی - تفسیری

۷۴- هر یک از موارد زیر به ترتیب در کدام قسمت جدول قرار می‌گیرد؟

- قدرت

- تشویقی

- دانش

- اقناعی

مالکیت	(د)	(ب)
سازمان	(الف)	(و)
شخصیت	(ه)	(ج)

ج - د - ب - ه (۴)

ب - ه - ج - د (۳)

ج - د - و - الف (۲)

ب - ه - و - الف (۱)

۷۵- کدام گزینه در ارتباط با «لیبرال دموکراسی» درست است و در ارتباط با «جمهوری اسلامی» نادرست است؟

- (۱) در این نظام، آزادی مهم‌ترین ارزش اجتماعی است - می‌توان در این نظام از مقبولیت و مشروعیت حقیقی سخن گفت.
- (۲) با خواست و اراده اکثریت مردم شکل می‌گیرد - نظام سیاسی سازگار با فرهنگ توحیدی مورد توجه قرار گرفته است.
- (۳) ارزش‌های سیاسی و قوانین و مقررات اجتماعی با عقل و وحی شناخته می‌شوند - در این نظام نمی‌توان از مشروعیت حقیقی سخن گفت.
- (۴) در این نظام فقط می‌توان از مقبولیت قدرت حرف زد - هیچ حقیقت و فضیلتی را که مستقل از خواست مردم باشد، به رسمیت نمی‌شناسد.

۷۶- هر یک از عبارات‌های زیر، به ترتیب مربوط به کدام رویکرد به نابرابری اجتماعی است؟

- (الف) مالکیت خصوصی لغو نمی‌شود و جامعه وظیفه دارد نقطه شروع رقابت را یکسان کند.
- (ب) از گذشته تا به حال، هیچ جامعه‌ای بدون قشربندی نبوده است.
- (ج) اگر مالکیت خصوصی از بین برود، دیگر طبقه پایین نخواهیم داشت.
- (د) نابرابری اجتماعی برای بقای جامعه ضرورت دارد.

- (۱) مخالفان قشربندی اجتماعی - طرفداران عدالت اجتماعی - طرفداران قشربندی اجتماعی - طرفداران قشربندی اجتماعی
 - (۲) طرفداران عدالت اجتماعی - طرفداران قشربندی اجتماعی - طرفداران قشربندی اجتماعی - مخالفان قشربندی اجتماعی
 - (۳) مخالفان قشربندی اجتماعی - طرفداران عدالت اجتماعی - مخالفان قشربندی اجتماعی - طرفداران قشربندی اجتماعی
 - (۴) طرفداران عدالت اجتماعی - طرفداران قشربندی اجتماعی - مخالفان قشربندی اجتماعی - طرفداران قشربندی اجتماعی
- ۷۷- جامعه‌شناسی انتقادی با پذیرش کدام رویکرد، معتقد است تمام معانی و ارزش‌ها ساخته و پرداخته اراده‌های افراد، گروه‌ها و فرهنگ‌هاست و کدام عامل موجب شد که کار داوری درباره ارزش‌ها خارج از قلمرو علوم اجتماعی قرار گیرد و غیرعلمی قلمداد شود؟

- (۱) رویکرد تفسیری - محافظه‌کار بودن رویکرد تفسیری در جامعه‌شناسی
- (۲) رویکرد تبیینی - محافظه‌کار بودن رویکرد تفسیری در جامعه‌شناسی
- (۳) رویکرد تفسیری - غلبه رویکرد تبیینی در جامعه‌شناسی
- (۴) رویکرد تبیینی - غلبه رویکرد تبیینی در جامعه‌شناسی

۷۸- کدام گزینه درباره رویکرد دوم به نابرابری اجتماعی نادرست است؟

- (۱) از نظر معتقدان به آن، نابرابری‌های اجتماعی، ناشی از تفاوت‌ها و نابرابری‌های طبیعی نیست، بلکه نتیجه روابط سلطه‌جویانه میان انسان‌ها است.
- (۲) طرفداران این رویکرد، عدالت اقتصادی را مهم می‌دانند و معتقدند با توزیع برابر ثروت، عدالت برقرار خواهد شد.
- (۳) طرفداران این رویکرد، نقش انسان‌ها و جوامع در پدید آمدن قشربندی اجتماعی و ادامه یافتن آن را نادیده می‌گیرند و تغییر در آن را چندان امکان‌پذیر نمی‌دانند.
- (۴) از نظر معتقدان به آن، قشربندی اجتماعی توسط انسان‌ها پدید آمده و تداوم یا تغییر آن نیز به دست آن‌ها است.

۷۹- پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب کدام است؟

- (الف) موضوع جامعه‌شناسی انتقادی چیست؟
- (ب) «دختر سیاه‌پوست» به کدام تفاوت یا نابرابری اشاره دارد؟
- (ج) مجموعه روش‌هایی که هر واحد اجتماعی برای تحقق اهداف جمعی به شیوه کارآمد و مؤثر به کار می‌گیرد، چه نام دارد؟
- (۱) کنش‌های اجتماعی و معنای آن‌ها - نابرابری طبیعی - قدرت
- (۲) کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن - تفاوت اسمی - سیاست
- (۳) کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن - نابرابری طبیعی - سیاست
- (۴) کنش‌های اجتماعی و معنای آن‌ها - تفاوت اسمی - قدرت

۸۰- در بین عبارات‌های زیر، کدام موارد نادرست است؟

- (الف) قدرت وجه عینی و محسوس سیاست و جنبه الزام‌آور آن است.
- (ب) امروزه قدرت تنبیهی عمدتاً منحصر و متمرکز در دست دولت‌ها است.
- (ج) در بسیاری از فرهنگ‌ها و جوامع، تفاوت‌های اسمی و نابرابری‌های اجتماعی را بهانه‌ای برای نابرابری‌های طبیعی قرار داده‌اند.
- (د) از نظر طرفداران عدالت اجتماعی، در رویکرد اول، نقطه پایان رقابت عادلانه نیست.

(۴) الف - د

(۳) الف - ب

(۲) ب - ج

(۱) ج - د

۸۱- هر یک از عبارات‌های زیر به ترتیب با کدام مفهوم جامعه‌شناسی ارتباط دارد؟

- کنش‌های خلاف عقاید، ارزش‌ها و هنجارهای جامعه
- انطباق افراد با انتظارات جامعه

- دوام و پایداری ویژگی‌های اساسی علی‌رغم گذر زمان و پذیرش تغییرات
- طی شدن مسیر برای شکل‌گیری هویت اجتماعی افراد

- (۱) کنترل اجتماعی - بازتولید هویت اجتماعی - جامعه‌پذیری - کزروی اجتماعی
- (۲) کزروی اجتماعی - جامعه‌پذیری - بازتولید هویت اجتماعی - کنترل اجتماعی
- (۳) کنترل اجتماعی - جامعه‌پذیری - کزروی اجتماعی - بازتولید هویت اجتماعی
- (۴) کزروی اجتماعی - کنترل اجتماعی - بازتولید هویت اجتماعی - جامعه‌پذیری

۸۲- هر یک از عبارات‌های زیر به ترتیب بیانگر کدام روش پیشگیری از کزروی اجتماعی و کنترل آن می‌باشد؟

- استفاده از دوربین‌های نظارتی در چین برای جلوگیری از تقلب
- غبارروبی، عطرافشانی و گلباران مزار شهدا

- تجلیل از مدال‌آوران تکواندوکار در مسابقات المپیک

- (۱) تنبیه و مجازات - تشویق و پاداش - تبلیغ و اقناع
- (۲) تبلیغ و اقناع - تشویق و پاداش - تشویق و پاداش
- (۳) تنبیه و مجازات - تبلیغ و اقناع - تشویق و پاداش
- (۴) تبلیغ و اقناع - تبلیغ و اقناع - تشویق و پاداش

۸۳- پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب چیست؟

- کدام فرهنگ‌ها از قدرت اقناعی بیشتری برخوردارند؟

- شیوه غیررسمی تشویق و تنبیه به وسیله چه کسانی انجام می‌شود؟
- کدام یک از شیوه‌های تشویق و تنبیه، آثار و نتایج عمیق‌تری دارد؟

- (۱) فرهنگ‌هایی که ظرفیت منطقی بیشتری دارند - عموم افراد جامعه - رسمی
- (۲) فرهنگ‌هایی که با فطرت آدمیان سازگارترند - همسالان - غیررسمی
- (۳) فرهنگ‌هایی که ظرفیت عقلانی بیشتری دارند - خانواده - رسمی
- (۴) فرهنگ‌هایی که با فطرت آدمیان سازگارترند - سازمان‌ها - غیررسمی

۸۴- به ترتیب به «جابه‌جایی افراد از یک موقعیت اجتماعی به موقعیت اجتماعی دیگر»، «جایگاهی که فرد در جامعه یا در یک گروه اجتماعی دارد» و

«مسدود بودن راه ارتقا و تحرک اجتماعی صعودی» چه می‌گویند؟

- (۱) فرصت‌ها و محدودیت‌های اجتماعی - تحرک اجتماعی - انسداد اجتماعی
- (۲) تحرک اجتماعی - موقعیت اجتماعی - موقعیت اجتماعی بین‌نسلی
- (۳) تحرک اجتماعی - موقعیت اجتماعی - انسداد اجتماعی
- (۴) فرصت‌ها و محدودیت‌های اجتماعی - تحرک اجتماعی - موقعیت اجتماعی درون‌نسلی

۸۵- عبارت درست در رابطه با «هویت اجتماعی و تغییرات آن» کدام است؟

- (۱) افراد در بدو تولد، هویت اجتماعی اکتسابی خود را به صورت انفعالی در محیط خانواده می‌پذیرند - هر جامعه‌ای به تناسب عقاید و ارزش‌هایی که دارد، برخی تغییرات هویتی را تشویق و برخی دیگر را منع می‌کند.
- (۲) در جهان‌های اجتماعی مختلف، فرصت‌های پیش روی افراد برای کسب هویت‌های جدید، یکسان است - اعضای جهان اجتماعی ابتدا با هویت انتسابی خود آشنا می‌شوند و به تدریج با فعالیت‌شان، هویت اکتسابی خود را به دست می‌آورند.
- (۳) مادامی که هویت اجتماعی افراد در چارچوب عقاید و ارزش‌های اساسی جامعه شکل می‌گیرد، تغییرات هویتی افراد با هویت جهان اجتماعی سازگار است - افراد متناسب با هویت اجتماعی جدید، از موقعیت اجتماعی جدیدی برخوردار می‌شوند.
- (۴) تغییرات هویتی افراد، گاه از مرزهای مورد قبول جهان اجتماعی فراتر می‌رود - افراد در بدو تولد، خودشان در به دست آوردن هویت اجتماعی انتسابی، نقش کم‌تری دارند.

- ۸۶- به ترتیب، نتیجه تعارض فرهنگی چیست، علل درونی آن به چه امری بازمی‌گردد و علل بیرونی آن، پیامد چیست؟
- (۱) اضطراب و نگرانی‌های اجتماعی فراوان - نوآوری‌ها و فعالیت‌های اعضای جهان اجتماعی - تأثیرپذیری از جهان‌های اجتماعی دیگر
 - (۲) تقابل شیوه‌هایی از زندگی با عقاید و ارزش‌ها - تأثیرپذیری از جهان‌های اجتماعی دیگر - نوآوری‌ها و فعالیت‌های اعضای جهان اجتماعی
 - (۳) اضطراب و نگرانی‌های اجتماعی فراوان - تأثیرپذیری از جهان‌های اجتماعی دیگر - نوآوری‌ها و فعالیت‌های اعضای جهان اجتماعی
 - (۴) تقابل شیوه‌هایی از زندگی با عقاید و ارزش‌ها - نوآوری‌ها و فعالیت‌های اعضای جهان اجتماعی - تأثیرپذیری از جهان‌های اجتماعی دیگر
- ۸۷- کدام یک از موارد زیر درباره «هویت فرهنگی جهان اجتماعی» درست است؟

(الف) براساس عقاید و ارزش‌های اجتماعی آن شکل می‌گیرد.

(ب) هنگامی محقق می‌شود که در میان مردم، عقاید و ارزش‌های مشترکی پدید آید.

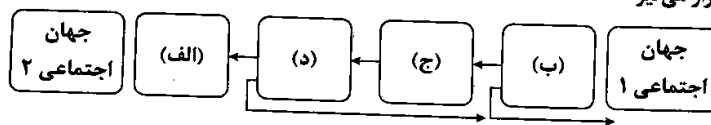
(ج) در پرتو هویت اجتماعی افراد شکل می‌گیرد.

(د) فرصت شکل‌گیری هویت‌های اجتماعی خانوادگی و شغلی متناسب با خود را پدید می‌آورد.

(ه) هویت اجتماعی افراد پدیده‌ای گسترده‌تر از آن است.

(۱) ج - ه - د (۲) ب - د - ه (۳) د - الف - ب (۴) الف - ج - ه

۸۸- هر یک از موارد زیر به ترتیب در کدام قسمت از نمودار قرار می‌گیرند؟

- بحران هویت فرهنگی

- تزلزل فرهنگی

- تحول فرهنگی

- تعارض فرهنگی

(۱) الف - د - ب - ج (۲) د - ج - الف - ب (۳) ب - د - الف - ج (۴) د - ب - ج - الف

۸۹- هر یک از موارد زیر به ترتیب با کدام یک از مفاهیم جامعه‌شناسی ارتباط دارد؟

- زندگی مشترک بدون ازدواج

- ترجیح زندگی مجردی بر زندگی خانوادگی

- تغییرات اجتماعی عمیق و کلان

(۱) تزلزل فرهنگی - بحران هویت - تعارض فرهنگی

(۲) بحران هویت - تزلزل فرهنگی - تحول فرهنگی

(۳) تزلزل فرهنگی - تحول فرهنگی - بحران هویت

۹۰- ترتیب کدام عبارت‌ها درباره علل درونی تحولات فرهنگی به درستی بیان شده است؟

(۱) مواجه شدن با کاستی‌ها و بن‌بست‌های درونی - کهنوت و مرگ - پوچ‌انگاری - یأس و ناامیدی

(۲) بازماندن از پاسخگویی به نیازهای طبیعی یا قطری - از دست دادن نشاط زندگی - کهنوت و مرگ - خودکشی

(۳) عمل نکردن متناسب با نیازهای معنوی و روحی افراد - مواجه شدن با کاستی‌ها و بن‌بست‌های درونی - ناامیدی و خودکشی - پوچ‌انگاری

(۴) غفلت از پاسخ به پرسش‌هایی درباره معنای زندگی و مرگ - پوچ‌انگاری - یأس و ناامیدی - غفلت از پاسخ به نیازهای طبیعی و جسمانی

۹۱- کدام گزینه از پیامدهای «لیبرالیسم اولیه» نیست؟

(۱) رها کردن کشاورزان از بردگی - برداشتن موانع پیشین مانند غیرقابل فروش بودن زمین از پیش پای صاحبان ثروت

(۲) اجازه مهاجرت دادن به کشاورزان - فروختن سرمایه وجود خود به صاحبان ثروت و صنعت توسط کارگران

(۳) در هم ریختن روابط اقتصادی ارباب‌رعیتی - آزاد شدن کارگران از همه قید و بندهای پیشین

(۴) دادن اجازه به کشاورزان برای تصمیم گرفتن درباره شیوه زندگی خود - بهره‌کشی آزادانه سرمایه‌داران از کارگران

۹۲- موارد ذکر شده در کدام گزینه به ترتیب مربوط به «مارکس»، «کنت» و «هانتینگتون» است؟

(۱) نقد لیبرالیسم اقتصادی - افزودن به ثروت خود با غنایم جنگی توسط فاتحان در گذشته تاریخ - جنگ تمدن‌ها، اولین مرحله درگیری‌ها در جهان معاصر

(۲) حل چالش‌های جامعه سرمایه‌داری با انقلاب - رخت برستن جنگ از زندگی بشر بعد از انقلاب صنعتی - وقوع رقابت‌ها و درگیری‌ها بین دولت‌ملت‌ها

(۳) سوسیالیسم، مرحله‌ای انتقالی برای رسیدن به کمونیسم - ذاتی بودن جنگ در فرهنگ و جامعه جدید غربی - مطرح کردن نظریه جنگ تمدن‌ها

(۴) نظام طبقاتی محصول سرمایه‌داری - عارضی و تحمیلی بودن جنگ در فرهنگ جدید غرب - توجیه عملیات نظامی قدرت‌های غربی در مقابله با

مقاومت‌های کشورهای غیرغربی

۹۳- به ترتیب پاسخ پرسش‌های زیر چیست؟

- بلوک شرق شامل کدام کشورها بود؟

- بعد از انقلاب فرانسه، مخالفان سرمایه‌داری که جریان چپ نام داشتند، کدام احزاب را تشکیل دادند؟

- کدام جوامع با انتقاد از لیبرالیسم اولیه، عدالت اجتماعی و توزیع مناسب ثروت را شعار خود قرار دادند؟

(۱) شوروی سابق، کشورهای اروپای شرقی، چین - احزاب سوسیالیستی و کمونیستی - جوامع سوسیالیستی

(۲) آمریکا و اروپای غربی - احزاب کمونیستی و مارکسیستی - جوامع سوسیالیستی

(۳) کشورهای اروپای غربی، شوروی سابق - احزاب سوسیالیستی و مارکسیستی - جوامع کمونیستی

(۴) کشورهای اروپای شرقی و شوروی سابق - احزاب کمونیستی و سوسیالیستی - جوامع کمونیستی

۹۴- هر یک از عبارات‌های زیر به ترتیب مربوط به کدام جنگ است؟

- استفاده از سلاح‌های شیمیایی برای نخستین بار

- جهنمی‌ترین جنگ قرن بیستم

- استفاده از بمب اتم برای اولین بار

(۱) جنگ جهانی اول - جنگ کوبا - جنگ جهانی دوم

(۲) جنگ جهانی دوم - جنگ ویتنام - جنگ جهانی اول

(۳) جنگ جهانی اول - جنگ ویتنام - جنگ جهانی دوم

(۴) جنگ جهانی دوم - جنگ کوبا - جنگ جهانی اول

۹۵- کدام گزینه به ترتیب درست (ص) یا نادرست (غ) بودن عبارات‌های زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

(الف) تقابل شمال و جنوب، تقابلی جهانی است و در صورتی که فعال شود، بسیاری از چالش‌های درونی کشورهای غربی، دیگر بار فعال خواهند شد.

(ب) دو اصطلاح استعمارگر و استعمارزده را کسانی به کار می‌برند که چالش و نزاع بین کشورهای غنی و فقیر را به ابعاد اقتصادی محدود می‌کنند.

(ج) جوامع غربی با سرمایه‌گذاری‌های مشترک و معاهدات بین‌المللی، انتقال ثروت از کشورهای مرکز به کشورهای پیرامون را آسان می‌کنند.

(د) کشورهای غربی با ثروت به دست آمده از کشورهای پیرامونی، رفاه کارگران خود را تأمین و مشکلات حاد درونی‌شان را درون مرزهای خود حل می‌کنند.

(۱) ص - غ - ص - غ (۲) ص - غ - غ - غ (۳) غ - ص - غ - غ (۴) ص - غ - غ - ص

۹۶- به ترتیب پاسخ پرسش‌های زیر چیست؟

- فقیرترین قاره مسکونی دنیا کدام است؟

- بحران موشکی کدام کشور، جهان را تا آستانه جنگ جهانی سوم پیش برد؟

- کدام حادثه، خطا بودن نظریه کنت را نشان می‌دهد؟

(۱) آفریقا - ویتنام - فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی

(۲) آسیا - کوبا - شکل‌گیری جنگ سرد بین بلوک غرب و شرق

(۳) آفریقا - کوبا - وقوع دو جنگ بزرگ جهانی در نیمه اول قرن بیستم

(۴) آسیا - ویتنام - انقلاب صنعتی

۹۷- کدام گزینه به ترتیب در رابطه با «چالش فقر و غنا» درست نیست و در رابطه با «بحران اقتصادی» درست است؟

(۱) چالشی همیشگی است - اغلب با چالش فقر و غنا پیوند می‌خورد و بر دامنه آن افزوده می‌شود.

(۲) هویت اقتصادی دارد - اغلب دوره‌ای و مقطعی است.

(۳) هویت اجتماعی دارد - آسیب‌های مربوط به آن همواره متوجه قشرهای ضعیف و فقیر جامعه است.

(۴) آسیب‌های مربوط به آن تمامی جامعه را دربر می‌گیرد - در صورت کنترل نشدن، به فروپاشی حکومت‌ها منجر می‌شود.

۹۸- هر یک از عبارات‌های زیر به ترتیب با کدام موارد ارتباط دارد؟

- جلوگیری از انتقال زباله‌های کشورهای صنعتی به کشورهای فقیر توسط سازمان ملل

- آلوده‌ترین نقطه جهان در اقیانوس آرام

- بحران زیست‌محیطی در ساحل عاج

(۱) پیمان باسل - جزیره پلاستیکی - بحران ابیجان

(۲) جنبش وال استریت - جزیره هندرسون - بحران بوپال

(۳) پیمان باسل - جزیره هندرسون - بحران بوپال

(۴) جنبش وال استریت - جزیره پلاستیکی - بحران ابیجان

۹۹- کدام موارد درباره نگاه توحیدی به طبیعت نادرست است؟

- (الف) همه موجودات طبیعی به سوی خدا بازمی گردند.
(ب) طبیعت ماده خام است.
(ج) طبیعت و هر چه در آن است آیات و نشانه های خداوند است.
(د) انسان اجازه هر گونه تصرفی را در طبیعت دارد.
(ه) نگاه دینی و معنوی به طبیعت را کودکان می پندارد.

- (۱) د - ب - الف (۲) ب - ه - د (۳) ج - ب - الف (۴) ه - الف - د

۱۰۰- تغییرات شگرف در محیط زیست در دویست سال اخیر، آسیب های زیست محیطی بسیاری به دنبال داشته است؛ کدام گزینه در ارتباط با این آسیب ها درست است؟

- (۱) تخریب لایه ازن، در اثر کاهش تولید گازهای گلخانه ای - بارش باران های اسیدی در اثر آلودگی آب و هوا
(۲) سرد شدن کره زمین و خشکسالی - از بین رفتن منابع آب در اثر آلودگی آب های سطحی و زیرزمینی
(۳) آلودگی دریاها در اثر عوامل فیزیکی و شیمیایی - در معرض نابودی قرار گرفتن حدود یک دوم از انواع جانوران و گیاهان
(۴) آلودگی هوا در اثر گازهای شیمیایی، ریزگردها و فلزات سنگین - تهی شدن منابع طبیعی تجدیدناپذیر در نتیجه استفاده بی رویه انسان معاصر

روان شناسی

۱۰۱- به ترتیب هر یک از عبارت های زیر چه نوع مسئله ای محسوب می شود؟

- شناسایی علل عدم تمایل جوانان به تشکیل خانواده

- علت رنگی شدن چشم فرزند

- چرا دوستم ارتباط و معاشرتش را با من قطع کرده است؟

- علت مبتلا شدن مادرم به فشار خون بالا

- شناسایی دلایل بی انگیزگی کودکان

- (۱) خوب تعریف شده - خوب تعریف نشده - خوب تعریف شده - خوب تعریف نشده
(۲) خوب تعریف نشده - خوب تعریف شده - خوب تعریف نشده - خوب تعریف نشده
(۳) خوب تعریف نشده - خوب تعریف نشده - خوب تعریف شده - خوب تعریف نشده
(۴) خوب تعریف شده - خوب تعریف شده - خوب تعریف نشده - خوب تعریف نشده

۱۰۲- کدام روش حل مسئله زیر با بقیه متفاوت است؟

- (۱) مدیر عامل یک شرکت از کارمندان خود می خواهد در مورد چگونگی برگزاری مراسم سالگرد تأسیس شرکت، پیشنهادات خود را ارائه دهند.
(۲) مربی مهد کودک بر اثر شنیدن صدای دعوای بچه ها از اتاق بازی، از دفتر استراحت خود به اتاق می رود تا علت را دریابد.
(۳) مونا با توجه به این که فصل زمستان است و دخترش کلاه مناسب سرما ندارد، برای او کلاه زمستانی تهیه می کند.
(۴) آقای حمیدی برای ساخت ماکت ساختمانی خود از نمونه ساخته شده، مراحل را از انتها به ابتدا طی می کند.

۱۰۳- به ترتیب درستی (ص) یا نادرستی (غ) هر یک از عبارت های زیر کدام است؟

- این موضوع که چون المیرا فرانسه است، آلمانی را زودتر یاد می گیرد، اشاره به اثر نهفتگی دارد.

- مرحله سوم حل مسئله، بازبینی و اصلاح راه حل نام دارد.

- تعریف دقیق هدف در مسئله «علت افزایش تمایل به خودکشی در سال های اخیر چیست؟» امکان پذیر است.

- یادگیری حاصل از حل مسئله، در مقایسه با سایر یادگیری ها، قابل تعمیم است.

- (۱) غ - غ - ص (۲) ص - غ - ص (۳) ص - ص - غ (۴) غ - ص - ص - ص

۱۰۴- اگر فردی برای کاهش وزن خود به مقدار ۱۵ کیلوگرم از هفته ای یک کیلو کاهش وزن شروع کند تا به تدریج این میزان کاهش وزن افزایش

یابد، روش حل مسئله این فرد کدام ویژگی زیر را ندارد؟

(۲) در کوتاه ترین زمان ممکن به نتیجه می رسد.

(۱) نیاز به پردازش عمیق اطلاعات ندارد.

(۴) مبتنی بر احساس و نظر شخصی است.

(۳) اعتبارش با گذشت زمان متزلزل نمی شود.

۱۰۵- کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) شناخت موقعیت فعلی در حل مسئله ← شناخت بهتر موانع احتمالی
 - (۲) هدفمند بودن مسئله ← درک ناقص از مسئله در صورت روشن نبودن هدف
 - (۳) عدم شناسایی دقیق توانمندی‌ها ← استفاده از راه‌حل‌های غیرمنطقی
 - (۴) جدی‌تر بودن در جریان حل مسئله ← مواجه شدن با مسئله
- ۱۰۶- در رابطه با انتخاب اسباب‌بازی کودک، هر یک از عبارت‌های زیر به کدام مرحله تصمیم‌گیری مربوط می‌شود؟

- انتخاب بازی فکری

- خشنودی از خرید

- بررسی ویژگی‌های هر یک از اسباب‌بازی‌ها

- انتخاب اسباب‌بازی از بین سه انتخاب موجود

(۱) مرحله پنجم - مرحله هفتم - مرحله سوم - مرحله دوم

(۲) مرحله چهارم - مرحله ششم - مرحله دوم - مرحله سوم

(۳) مرحله پنجم - مرحله ششم - مرحله دوم - مرحله چهارم

(۴) مرحله سوم - مرحله هفتم - مرحله پنجم - مرحله چهارم

۱۰۷- مانع تصمیم‌گیری «اعتماد افراط» در کدام گزینه به کار رفته است؟

- (۱) سونیا با این‌که شاگرد ممتازی است، از شرکت در انتخابی المپیاد استانی خودداری می‌کند.
- (۲) الهام با این‌که می‌داند دخترش رفتار ناسازگاری با دوستان خود دارد، معتقد است که فرزندان او عاری از اشتباه هستند.
- (۳) زینب با کمی تمرین نوازندگی سنتور، بدون تمرین بیشتر می‌خواهد در کنسرت هنرجویان آموزشگاه شرکت کند.
- (۴) امید، بهترین کارگر مغازه خود را به خاطر راحتی سایر کارکنان اخراج می‌کند.

۱۰۸- کدام گزینه زیر درست است؟

- (۱) آرزو اسکی روی برف را دوست دارد ولی می‌داند خطراتی در پی دارد ← تعارض اجتناب - اجتناب
 - (۲) مهدی یا باید بیکاری را تحمل کند یا کار با درآمد ناچیز را ← تعارض گرایش - اجتناب
 - (۳) سعیده نمی‌داند دندان‌پزشکی را انتخاب کند یا پزشکی را که هر دو جذاب هستند ← تعارض گرایش - گرایش
 - (۴) معصومه یا باید آلودگی هوای تهران را تحمل کند یا به شهرستان برود و از خانواده‌اش دور شود ← تعارض گرایش - اجتناب
- ۱۰۹- به ترتیب هر یک از عبارت‌های زیر به کدام سبک تصمیم‌گیری مربوط می‌شود؟

- با طناب دیگران تو چاه رفتن

- عقل را به دل بخشیدن

- با حلوا حلوا گفتن دهان شیرین نمی‌شود.

- از کوره در رفتن

(۲) وابسته - احساسی - تکانشی - منطقی

(۴) وابسته - احساسی - اجتنابی - تکانشی

(۱) احساسی - وابسته - منطقی - تکانشی

(۳) احساسی - منطقی - اجتنابی - وابسته

۱۱۰- به ترتیب در «تصمیم‌گیری» و «حل مسئله» به کدام مفهوم زیر توجه می‌شود؟

(۲) بهترین اولویت - موضوع انتخاب‌ها

(۴) موضوع انتخاب‌ها - یافتن راه‌حل‌ها

(۱) یافتن راه‌حل‌ها - موضوع انتخاب‌ها

(۳) یافتن راه‌حل‌ها - بازآفرینی راه‌حل

تاریخ آزمون

جمعه ۱۴۰۳/۱۱/۱۹

سؤالات آزمون دفترچه شماره (۲) دوره دوم متوسطه پایه دوازدهم انسانی

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سؤال: ۵۰	مدت پاسخگویی: ۱۵۰ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	عنوان	تعداد سؤال	مدت پاسخگویی	نوع سؤال	تعداد سؤال	مدت پاسخگویی
۱	زبان عربی (اختصاصی)	۲۰	اجباری	۱۱۱	۱۳۰	۲۰ دقیقه
۲	تاریخ ۳	۱۰	اجباری	۱۳۱	۱۴۰	۲۰ دقیقه
	تاریخ ۱	۱۰	زوج کتاب	۱۴۱	۱۵۰	
	تاریخ ۲	۱۰		۱۵۱	۱۶۰	
۳	جغرافیا ۳	۱۰	اجباری	۱۶۱	۱۷۰	۲۰ دقیقه
	جغرافیای ایران	۱۰	زوج کتاب	۱۷۱	۱۸۰	
	جغرافیا ۲	۱۰		۱۸۱	۱۹۰	
۴	فلسفه و منطق	۱۰	اجباری	۱۹۱	۲۰۰	۳۰ دقیقه
	فلسفه ۲	۱۰		۲۰۱	۲۱۰	
	منطق	۱۰		۲۱۱	۲۲۰	
۵	اقتصاد	۱۰	اجباری	۲۲۱	۲۳۰	۱۰ دقیقه

عَيْنُ الْأَنْسَبِ فِي الْجَوَابِ لِلتَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۱۱۹ - ۱۱۱):

- ۱۱۱- (۱) بَيَّانُ مِنْ رُوحِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمَ الْكَافِرُونَ.
(۲) تنها قوم کافر از رحمت الله ناامید نمی شوند!
(۳) از رحمت خدا نباید مأیوس شوند، مگر قوم کافران!
(۴) قوم کافران، فقط از رحمت خداوند ناامید می شوند!
- ۱۱۲- «إِذَا تُرِيدَ أَنْ تُرْفِيَ الرَّحْمَنَ فِدْغَ شَايَمِكَ هَهَانَا»:
(۱) هرگاه خواستی خداوند بخشاینده را خشنود نمایی، پس باید دشنام دهنده را بی ارزش ببنداری!
(۲) اگر می خواهی که خداوند بخشاینده خشنود گردد، پس ناسزاگویت را به آرامی رها کن!
(۳) چنان چه می خواهی که خداوند بخشاینده را خشنود کنی، پس دشنام دهنده را خوار رها کن!
(۴) وقتی خواستی که خداوند بخشاینده خشنود باشد، پس دشنام دهنده حقیرت را رها کن!
«وَقَدْ لَا يُمْكِنُ لَنَا أَنْ نَغَيِّرَ الْأَوَاضَاعَ فَمِنْ الْأَفْضَلِ أَنْ نَقْبِلَهَا وَنَبْذِلَ جَهْدَنَا لِبُلُوغِ الْخَيْرِ فِي الْحَيَاةِ»:
۱۱۳- «قد لا يمكن لنا أن نغير الأوضاع فمن الأفضل أن نقبلها ونبذل جهودنا لبُلُوغِ الْخَيْرِ فِي الْحَيَاةِ»:
(۱) چه بسا برای ما ممکن نشود که اوضاع را دگرگون کنیم، پس چه خوب است که آن را بپذیریم و تمام تلاش خود را برای رسیدن به بهترین در زندگی به کار بندیم!
(۲) گاهی برایمان امکان پذیر نمی باشد که اوضاع را تغییر دهیم، پس بهتر است که آن را بپذیریم و نهایت تلاش خود را برای رسیدن به خوبی در زندگی به کار گیریم!
(۳) برای ما قطعاً امکان پذیر نیست که برخی اوضاع را تغییر دهیم، پس بهتر این است که آن را قبول کنیم و برای رسیدن به خیر در زندگی تمام تلاشمان را انجام دهیم!
(۴) شاید برایمان ممکن نشود که اوضاع را گاهی تغییر دهیم، پس خوب است که آن را قبول کنیم و برای رسیدن به خیر در زندگی مان همه تلاشمان را انجام دهیم!
- ۱۱۴- «مَا مِنْ فَلَاحٍ يَفْرُسُ فَسِيلَةَ جَوْزٍ إِلَّا يَعْلَمُ أَنَّهَا تُثْمِرُ بَعْدَ عَشْرِ سَنَوَاتٍ»:
(۱) هیچ کشاورزی نیست که نهال گردویی را بکارد، مگر این که می داند که آن پس از ده سال میوه می دهد!
(۲) هیچ کشاورزی نبوده که درخت گردویی را کاشته باشد، مگر این که دانسته آن بعد از ده سال میوه داده است!
(۳) کشاورز هیچ نهال گردویی را نمی کارد، مگر این که می داند که آن پس از ده سال ثمره می دهد!
(۴) کشاورزی درخت گردویی را نمی کارد، مگر این که بداند که تنها پس از ده سال ثمره می دهد!
«الطَّائِرُ الطَّنَّانُ يُحَدِّثُ طَنِينًا بِسَبَبِ سُرْعَةِ حَرَكَةِ جَنَاحِيهِ، فَإِنْ تَحَاوَلَ رُؤْيَتَهُمَا لَا تَقْدَرُ»:
۱۱۵- «الطَّائِرُ الطَّنَّانُ يُحَدِّثُ طَنِينًا بِسَبَبِ سُرْعَةِ حَرَكَةِ جَنَاحِيهِ، فَإِنْ تَحَاوَلَ رُؤْيَتَهُمَا لَا تَقْدَرُ»:
(۱) مرغ باران به دلیل سریع بودن حرکت بالش صدایی را تولید می کند، پس اگر بخواهی او را ببینی، نمی توانی!
(۲) مرغ مگس به دلیل حرکت بال هایش صدایی سریع را ایجاد می کند، پس هرگاه تلاش کنی آن را ببینی، قادر نیستی!
(۳) مرغ باران به سبب حرکت سریع تر دو بالش، صدایی را تولید می کند، پس هرگاه کوشش کنی آن ها را ببینی، نباید بتوانی!
(۴) مرغ مگس به سبب سرعت حرکت بال هایش، صدایی را ایجاد می نماید، پس اگر تلاش کنی آن ها را ببینی، نمی توانی!
- ۱۱۶- عَيْنُ الصَّحِيحِ:
(۱) هل تأمل أن تكون نافعاً لبلادك في المستقبل! آیا کار می کنی که در آینده برای کشور خود سودمند باشی!
(۲) أحسن زينة الرجل السكينة مع إيمان! نکوترین زینت آدمی، آرامش به همراه ایمان است!
(۳) إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُعْجَبٍ بِنَفْسِهِ، إِذْنِ ابْتَعِدْ عَنِ التَّكْبَرِ! همانا خدا هیچ خودپسندی را دوست نمی دارد، چرا از تکبر دوری نمی کنی!
(۴) إنفض الناس من حول الحاكم لأنه كان فظاً! مردم از پیرامون حاکم گریختند، چرا که او سنگدل بود!
- ۱۱۷- عَيْنُ الْخَطَأِ:
(۱) الأدب لا يرخس حتى عند الكثرة، إنه إذا كثُر غَلَا! ادب حتی هنگام فراوانی ارزان نمی شود، قطعاً آن اگر زیاد شود، گران می گردد!
(۲) سهرت التلميذة الليل كله لأنها لم تكن تطالع دروسها! دانش آموز شب را بیدار ماند، زیرا او درس هایش را مطالعه نمی کرد!
(۳) الذين يُفقهون الجاهل هم الأعلون عند الله! آنانی که به نادان دانش می آموزند، نزد خداوند والا هستند!
(۴) بسط النبي (ص) رداءه للشيء واعتقها وأرسلها إلى قومها بإعزاز! پیامبر (ص) برای شیما جامه اش را گستراند و او را گرمی داشت و با عزت او را به سوی قومش فرستاد!
- ۱۱۸- «أَيُّ بَسَا سَكُوتِي كَهَازِ سَخْنِ غَفْتَنِ شَبَوَاتِرِ اسْتَأْتِ»؛ عَيْنُ الصَّحِيحِ فِي التَّعْرِيبِ:
(۱) کسکوت بلیغ من الکلام!
(۲) رَبِّ صَمْتِ أْبْلَغَ مِنَ الْكَلَامِ!
(۳) رَبِّ السَّكُوتِ بَلِیْغَ مِنَ الْقَوْلِ!
(۴) کالصمْتِ أْبْلَغَ مِنَ الْقَوْلِ!
- ۱۱۹- «الْحِكْمَةُ تَعْمُرُ فِي قَلْبِ الْمُتَوَاضِعِ»؛ عَيْنُ الْمُنَاسِبِ لِلْمَفْهُومِ:
(۱) مشکلی دارم ز دانشمند مجلس باز پرس / توبه فرمایان چرا خود توبه کم تر می کنند
(۲) پرواز کن، ولی نه چنان دور از آشیان / منماید فکر و آرزوی جاهلانهای
(۳) ز جاه مصر شد تا چاه کنعان / چنین باشد مدار چرخ گردان
(۴) ز خاک آفریدت خداوند پاک / پس ای بنده افتادگی کن چو خاک

■ ■ ■ اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ بِدَقَّةٍ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ بِمَا يَنْاسِبُ النَّصَّ (١٢٤ - ١٢٥):

سأل أستاذ طلابه: «ما يجعل الإنسان جميلاً؟» أجاب أحد: «عيون كبيرة!» وقال أحد آخر: «قامة طويلة!» وقال آخر: «جلد أبيض شفافاً!» حينئذٍ جعل الأستاذ كأسين أمامهم وقال لهم: «أنظروا إليهما، الأولى صُنعت من الذهب وفيها سمٌ والثانية صُنعت من الطينة وفيها ماءٌ لذيذاً من أيّهما تشربون؟» فأجاب الجميع: «من الثانية!» فقال الأستاذ: «عندما فهمتم حقيقة داخل الكاسين، فصار ظاهرهما دون أهمية لكم!»

١٢٥- عَيِّنِ الْمُنَاسِبَ لِمَفْهُومِ النَّصِّ:

(٢) أنظر إلى ما قال ولا تنظر إلى من قال!

(١) الظاهر عنوان الباطن!

(٤) زينة الباطن خير من زينة الظاهر!

(٣) إنما الأعمال بالنيات!

١٢١- نستنتج من النص أن

(٢) قيمة الطينة أكثر من قيمة الذهب!

(١) ما يجعل المرء جميلاً هو خلقه!

(٤) جمال المرء فصاحة لسانه!

(٣) الأصل هو الكأس لا محتوياتها!

١٢٢- عَيِّنِ الْخَطَأَ:

(٢) كان الطلاب يعرفون محتويات الكاسين من البداية!

(١) أجاب الطلاب عن سؤال الأستاذ الأول سواء!

(٤) علم الأستاذ طلابه شيئاً قيماً بسؤاله ومثاله!

(٣) كانت الكاسان صُنعتا من شيئين مختلفين!

■ ■ ■ عَيِّنِ الْخَطَأَ فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ (١٢٤ و ١٢٣):

١٢٣- «أستاذ - الإنسان - صُنعت - الذهب»:

(١) أستاذ: اسم - مذكر - نكرة - معرب / فاعل و مرفوع

(٢) الإنسان: اسم - معرفة (بال) - مذكر / مفعول و منصوب

(٣) صُنعت: فعل ماضي - مجهول - متعدّد - مجرد ثلاثي / مع نائب فاعله جملة فعلية

(٤) الذهب: اسم - مفرد - معرفة (علم) - معرب / من الذهب: جاز و مجرور

١٢٤- «فهمتم - حقيقة - ظاهر - كم»:

(١) كم: ضمير متصل للنصب أو للجرّ - مبني - للجمع المذكر / مجرور بحرف الجرّ

(٢) ظاهر: اسم - مذكر - معرب / فاعل و مرفوع

(٣) فهمتم: ماضي - دون حرف زائد - متعدّد / الجملة فعلية

(٤) حقيقة: مفرد مؤنث - معرب / مفعول به و منصوب

■ ■ ■ عَيِّنِ الْمُنَاسِبَ فِي الْجَوَابِ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ (١٣٠ - ١٢٥):

١٢٥- عَيِّنِ الْخَطَأَ فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

(١) أَعْطَيْنِي بَعْدَ التَّخْفِيفِ مِثَّتَيْنِ وَ عِشْرِينَ أَلْفًا!

(٣) الْمَلِيخُ مَنْ يُعْجَبُكَ شِكْلُهُ وَ كَلَامُهُ وَ سُلُوكُهُ!

(٢) ذَهَبَ الْعَامِلُ إِلَى بَيْتِهِ بَعْدَمَا تَنَّمَ وَاجِبَاتِهِ بِدَقَّةٍ!

(٤) إِيَّاكَ وَ مُصَادَقَةَ الْأَخْمَقِ، فَإِنَّهُ يُرِيدُ أَنْ يَنْفَعَكَ فَيَضُرُّكَ!

١٢٦- عَيِّنِ مَا لَيْسَ فِيهِ اسْمُ التَّفْضِيلِ:

(١) أطول الشوارع في مدينتنا ينتهي إلى خارج المدينة!

(٣) أقرأ كلّ يوم الصحف و المجلات!

(٢) أهدى الكتب في العالم هو القرآن الكريم!

(٤) أصعب عمل عندي الشعور بالحزن!

١٢٧- عَيِّنِ مَا لَيْسَ فِيهِ اسْمُ الْمَكَانِ:

(١) تشرّفنا إلى كربلاء لزيارة مرقد الإمام الحسين (ع)!

(٣) العاقل من يجتنب مواضع تُعرّضه للثّهم!

(٢) أخذت مرهماً لحساسية الجلد من الصيدلية الكبيرة!

(٤) الشرطيّ قال للتلاميذ أن يعبروا الشارع عبر ممرّ المشاة!

١٢٨- عَيِّنِ الصَّحِيحَ فِي التَّرْجُمَةِ (حَسَبِ الْأَوْزَانِ):

(١) مُهَدَّد: تهديدكئنده / أسمع: شواترين / حَفَاط: حافظان

(٣) كَذَّاب: دروغگو / حَسَنِي: نيكو / مُنْتَج: توليدشده

(٢) مَتَجَر: زمان داد و ستد / أَصَاغِر: كوچک تران / مَشْمُوح: اجازه دهنده

(٤) عَمَال: کارگران / عَلَام: داناترين / مَأْكُول: خورده شده

١٢٩- عَيِّنِ جَوَابَ الشَّرْطِ خَبْرَهُ فَعَلَ مُتَعَدِّ:

(١) ما أقصر لحظات العمر لمن يضيقه بأعماله!

(٣) «ما تقدّموا من خير تجدوه عند الله»

(٢) من يُسَجِّلُ هدفاً فهو يذهب إلى المرحلة النهائية!

(٤) من يُسَاعِدُوا الْمَسَاكِينَ فَاللَّهُ يَدْخُلْهُمْ جَنَّتَهُ!

١٣٠- «لم يحضر في الجلسة إلّا زميلي!» عَيِّنِ الْخَطَأَ لِلْفَرَاغِ:

(٢) الزملاء

(٣) أحد

(٤) الزميل

(١) زميل

۱۳۱- کدام حادثه موجب شد که انگلیسی‌ها درصدد برآیند تا با روی کار آوردن شخص مورد اعتماد خود، به طور غیرمستقیم اهداف خود را در ایران پیاده کنند؟

- (۱) وقوع قیام‌های مستقل مردمی از سوی افرادی چون میرزا کوچک‌خان
- (۲) نفرت مردم ایران از قاجارها به دلیل بی‌کفایتی و فساد آن‌ها
- (۳) انتشار اندیشه‌های انقلابی کمونیست‌های روسیه در ایران
- (۴) بی‌نتیجه ماندن قرارداد ۱۹۱۹

۱۳۲- کدام گزاره، عبارت زیر را به نادرستی کامل نمی‌کند؟

«در فاصله سال‌های ۱۳۰۲ تا ۱۳۰۴، رضاخان»

- (الف) در سیقت وزارت جنگ با دسیسه چینی و حمایت انگلستان، موقعیت خود را تثبیت کرد.
- (ب) در منصب نخست‌وزیر می‌کوشید تا با تبلیغات گسترده علیه احمد شاه، او را وادار به خروج از ایران کند.
- (ج) با سرکوب شورش خزل و برخی شورش‌های پراکنده دیگر، محبوبیت خود را در میان مردم افزایش داد.
- (د) ضمن خلع قاجارها از حکومت، تلاش کرد تا نظام جمهوری را جایگزین حکومت سلطنتی کند.

(۱) الف (۲) د (۳) ب (۴) ج

۱۳۳- با توجه به برنامه تغییرات در شیوه اداره کشور که در زمان رضا شاه به اجرا درآمد، کدام گزاره‌ها عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«پس از قدرت‌گیری رضا شاه، دولتمردان کوشیدند تا با»

- (الف) افزایش تعداد وزارتخانه‌ها و بازسازی آن‌ها، تا حدودی نظم و انضباط را در دستگاه حکومتی برقرار کنند.
- (ب) ساماندهی ثبت احوال و اسناد و نهادهای آموزشی، تغییراتی را در شیوه اداره ایران به وجود آوردند.
- (ج) حذف ادارات دولتی و دادگستری، موقعیت رضا شاه را تثبیت کنند.
- (د) ساماندهی دستگاه‌های اداری، اقتصاد، فرهنگ و جامعه در آن را به گونه‌ای معماری کنند که منافع و خواست استعمارگران تأمین نشود.

(۱) ج - د (۲) الف - ب (۳) ب - د (۴) الف - ج

۱۳۴- چه تعداد از عبارت‌های زیر درباره «بنیتو موسولینی» صحیح است؟

- (الف) یکی از ملی‌گرایان افراطی بود که می‌خواست دولت تک‌حزبی قدرتمند و متمرکزی در ایتالیا ایجاد کند.
- (ب) از سوی پادشاه ایتالیا به نخست‌وزیری منصوب شد.
- (ج) در حالی به قدرت دست یافت که حکومت پادشاهی مشروطه ایتالیا قادر به حل و فصل مشکلات کشور نبود.
- (د) پس از کسب قدرت تا حدود زیادی به وعده‌های خود درباره کاهش بیکاری، تورم و پایان دادن به اعتصاب‌ها عمل کرد.
- (ه) در بُعد روابط خارجی، سودای احیای دوباره امپراتوری روم باستان را در سر می‌پروراند.
- (و) در جریان جنگ جهانی دوم، به همراه آلمان و ژاپن، محور اتحاد را تشکیل داد.

(۱) ۴ (۲) ۶ (۳) ۵ (۴) ۳

۱۳۵- چه تعداد از گزاره‌های داده شده، عبارت زیر را به نادرستی کامل نمی‌کند؟

«هیتلر در حالی صدراعظم آلمان شد که»

- (الف) آلمان‌ها از امپراتور این کشور به سبب امضای پیمان تحقیرآمیز ورسای و گسترش بیکاری ناخشنود بودند.
- (ب) نازی‌ها، نظام دیکتاتوری را در این کشور منحل کرده و در انتخابات مجلس آلمان به موفقیت دست یافته بودند.
- (ج) صاحبان صنایع، اشراف زمین‌دار، افسران ارتش و برخی کانون‌های سری از او حمایت کرده بودند.
- (د) امپراتور آلمان به هلند گریخته بود و مسئولیت تأمین امنیت داخلی آلمان به عهده سازمان پلیس مخفی موسوم به «گشتاپو» بود.

(۱) ۳ (۲) ۴ (۳) ۱ (۴) ۲

۱۳۶- با توجه به وضعیت کشورها در فاصله دو جنگ جهانی، کدام گزینه به ترتیب درستی (ص) یا نادرستی (غ) عبارت‌های زیر را به درستی نشان می‌دهد؟
(الف) شوروی ← استالین پس از کسب قدرت، طرح اشتراکی کردن مزارع را آغاز کرد و برنامه‌ای را که از زمان لنین با هدف صنعتی کردن کشور به اجرا درآمده بود، ادامه داد.

- (ب) ژاپن ← نظامیان، هدایت سیاست داخلی و خارجی را در اختیار گرفتند و این کشور را در جهت اهداف توسعه‌طلبانه نظامی سوق دادند.
- (ج) آلمان ← هیتلر با ساخت شبکه‌های وسیعی از جاده‌ها و راه‌آهن، ایجاد مؤسسات عمومی، راه‌اندازی کارخانه‌ها و بستن پیمان‌های دو یا چندجانبه با برخی کشورها به بحران رکود و بیکاری در این کشور پایان داد.

(۱) غ - ص (۲) ص - ص (۳) ص - غ (۴) غ - ص - غ

۱۳۷- ترتیب زمانی وقایع زیر در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

- (الف) تجاوز نظامی ایتالیا به اتیوپی
- (ب) بحران و رکود اقتصادی آمریکا
- (ج) عقد پیمان عدم تجاوز میان شوروی و آلمان

(۱) «ج» پیش از «الف» و پس از «ب»
(۲) «الف» پیش از «ج» و پس از «ب»
(۳) «ب» پس از «الف» و پیش از «ج»
(۴) «ج» پس از «الف» و پیش از «ب»

۱۳۸- چه تعداد از گزاره‌ها، عبارت زیر را به نادرستی کامل می‌کنند؟

- «در جریان جنگ جهانی دوم و در پی در سال ۱۹۴۱م،»
 (الف) اشغال فرانسه توسط نازی‌ها - آلمان بر بخش زیادی از غرب اروپا چیره شد.
 (ب) حمله آلمان به لهستان - انگلستان و فرانسه به آلمان اعلان جنگ کردند.
 (ج) حمله ژاپنی‌ها به ناوگان آمریکا در اقیانوس آرام - آمریکا رسماً به متفقین پیوست.
 (د) حمله هیتلر به شوروی - شوروی و انگلستان به بهانه حضور نیروهای آلمانی در ایران، از شمال و جنوب به کشورمان هجوم آوردند.
 (ه) عقب‌نشینی آلمان‌ها از شوروی - نیروهای شوروی در تعقیب آن‌ها بسیاری از سرزمین‌ها و کشورهای غرب اروپا را از نیروهای محور پاکسازی کردند.
 (و) اشغال ایران توسط متفقین - نظام سیاسی حاکم بر ایران تغییر کرد.

۴ (۱) ۵ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴)

۱۳۹- چه تعداد از عبارت‌های زیر درباره اقداماتی که آلمان‌ها پس از جنگ جهانی اول برای حل مشکلات گسترده اقتصادی خود انجام دادند، صحیح است؟

- (الف) گرفتن وام از ایالات متحده آمریکا
 (ب) تلاش برای استعمار سرزمین‌های پیرامون خود
 (ج) انجام فعالیت‌های تجاری و صنعتی در برخی از کشورها
 (د) لغو پیمان صلح ورسای

۴ (۱) ۳ (۲) ۲ (۳) ۱ (۴)

۱۴۰- مهم‌ترین تحول بین‌المللی که در اواخر قرن بیستم میلادی به وقوع پیوست، کدام بود؟

- (۱) به رسمیت شناخته شدن دولت جعلی اسرائیل توسط سازمان ملل (۲) استقلال کامل هندوستان از استعمار انگلستان
 (۳) فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی (۴) به قدرت رسیدن کمونیست‌ها در چین

توجه: داوطلب گرامی، لطفاً از بین سؤالات زوج درس ۱ (تاریخ ۱)، شماره ۱۴۱ تا ۱۵۰ و زوج درس ۲ (تاریخ ۲)، شماره ۱۵۱ تا ۱۶۰، فقط یک سری را به انتخاب خود پاسخ دهید.

زوج درس ۱

تاریخ (۱) (سؤالات ۱۴۱ تا ۱۵۰)

۱۴۱- چه تعداد از عبارت‌های زیر صحیح است؟

- (الف) اعتقادات دینی مردم دوره گردآوری خوراک در دوره تولید خوراک نیز تداوم یافت.
 (ب) کشاورزی عامل اصلی پیدایش تمدن‌ها بوده است.
 (ج) تاریخ و تمدن کهن ایران به طور چشمگیری از عوامل جغرافیایی تأثیر پذیرفته است.
 (د) تمدن بین‌النهرین بر تمدن‌های پس از خود، از جمله تمدن ایران در زمان هخامنشیان و نیز تمدن یونان بوستان، تأثیر بسزایی گذاشت.
 (ه) تمدن سند هم‌چون تمدن مصر بر کشاورزی متکی بود.

۵ (۱) ۴ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴)

۱۴۲- کدام گزاره‌ها عبارت زیر را به نادرستی کامل نمی‌کنند؟

- «در مطالعه تمدن‌های باستانی بین‌النهرین، مصر، یونان و ایران می‌توان گفت همزمان با»
 (الف) تأسیس امپراتوری سارگن، دوران تاریخی فلات ایران نیز آغاز شد.
 (ب) حکومت فراعنه بر مصر، مینوسی‌ها شهرهای خود را در جنوب یونان پایه‌گذاری کرده بودند.
 (ج) تأسیس نخستین مراکز تمدنی در بین‌النهرین، اولین سکونتگاه‌ها نیز در غرب فلات ایران شکل گرفت.
 (د) عصر تاریکی در یونان باستان، شهرنشینی در قلمرو ایلام رونق داشت.

۱ (الف - ب) ۲ (الف - ج) ۳ (ب - د) ۴ (ج - د)

۱۴۳- شی‌هوانگ‌تی به منظور تسلط بیشتر حکومت مرکزی بر سرزمین چین چه کرد؟

- (۱) مقیاس وزن‌ها، اندازه‌ها و عیار سکه‌ها را یکسان کرد.
 (۲) بخش‌های مختلف دیوار بزرگ چین را به یکدیگر متصل کرد تا دژی محکم در برابر یورش اقوام کوچ‌رو در جنوب چین ایجاد شود.
 (۳) تشکیلات اداری و مالیاتی را نوسازی کرد.
 (۴) شبکه گسترده ابریشم را برای اتصال بخش‌های مختلف سرزمین چین به هم پدید آورد.

۱۴۴- چه تعداد از گزاره‌های داده‌شده عبارت زیر را به نادرستی کامل می‌کنند؟

- «پس از گوپتا»
 (الف) سلسله موریای بر سر کار آمد و چندین قرن بر هند فرمان راند.
 (ب) داریوش هخامنشی، قسمت‌هایی از شمال غرب هند را تصرف کرد.
 (ج) حاکمان محلی شمال هند علیه یونانیان سر به شورش برداشتند.
 (د) آشوکا بر سراسر هند تسلط یافت.

۱ (۱) ۳ (۲) ۴ (۳) ۲ (۴)

۱۴۵- با توجه به سرزمین‌ها و تمدن‌هایی که تحت تأثیر ورود قبایل آریایی قرار گرفتند، چه تعداد از گزاره‌ها عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟
«پیش از ورود آریایی‌ها»

- (الف) آیین برهمنی در هند، آداب و مناسک دشواری را بر پیروان خود تحمیل می‌کرد.
(ب) گروه‌هایی از مردم روستانشین چینی در اطراف رودهای بزرگ یانگ‌تسه، مشغول کشاورزی بودند.
(ج) تمدن تأثیرگذاری در سرزمین یونان شکل نگرفت.
(د) میان ساکنان غرب فلات ایران با آسیای صغیر و هند، روابط تجاری وجود داشت.
- ۴ (۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴)

۱۴۶- چه تعداد از عبارت‌های زیر دربارهٔ تحولات یونان باستان در قرن پنجم قبل از میلاد صحیح است؟

- (الف) رقابت دولت - شهرهای یونانی با هخامنشیان برای تسلط بر منطقهٔ آسیای صغیر
(ب) پیروزی اسپارت در جنگ‌های پلوپونزی
(ج) انضمام دولت - شهرهای یونانی به رم
(د) برگزاری اولین دورهٔ بازی‌های المپیک در دولت - شهر المپیا
(ه) شکوفایی مردم‌سالاری در آتن
- ۳ (۱) ۵ (۲) ۴ (۳) ۲ (۴)

۱۴۷- با توجه به تاریخ سرزمین رم از ابتدا تا قرن چهارم میلادی، چه تعداد از عبارت‌های زیر درست است؟

- (الف) با ظهور حضرت مسیح (ع) کنسول روم برای مبارزه و مقابله با ایشان با مجلس سنا مشورت کرد.
(ب) امپراتور روم پس از شکست کارتاژیان و مقدونی‌ها، بر دریای مدیترانه و سرزمین‌های پیرامون آن مسلط شد.
(ج) حدود ۵۰ سال پس از کنستانتین، مسیحیت دین رسمی جمهوری رم شد.
(د) بعد از روی کار آمدن اکتاوین، قدرت اجرایی در دست یک نفر متمرکز شد.
- ۴ (۱) ۳ (۲) ۲ (۳) ۱ (۴)

۱۴۸- کدام گزینه دربارهٔ خدای نامه‌ها نادرست است؟

- (۱) از مهم‌ترین نوشته‌های تاریخی دورهٔ ساسانی به شمار می‌روند.
(۲) بازگوکنندهٔ تاریخ عمومی جهان از آغاز آفرینش تا اواخر عصر ساسانی هستند.
(۳) بعد از سقوط ساسانیان، مورد استفادهٔ مورخان مسلمان قرار گرفتند.
(۴) محتوای آن‌ها آمیخته با افسانه و قصه‌های کهن بوده و مطالب مربوط به عصر ساسانی در آن‌ها منطبق بر واقعیات تاریخی است.

۱۴۹- ترتیب وقوع تاریخی عبارت‌های زیر در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

- (الف) ستایش اینشوشیناک در معبد چغازنبیل
(ب) پیدایش نخستین سکونتگاه‌ها در کرمان
(ج) ورود گروه‌هایی از جمعیت‌های انسانی از آفریقا، آسیای مرکزی، قفقاز و شبه‌قارهٔ هند به فلات ایران
(۱) «ج» پیش از «الف» و پس از «ب»
(۲) «ب» پیش از «ج» و پس از «الف»
(۳) «ج» پس از «الف» و پیش از «ب»
(۴) «ب» پیش از «الف» و پس از «ج»

۱۵۰- یکی از منابع اطلاعاتی در پژوهش‌های تاریخی، نوشته‌های دست اول (منابع مکتوب دست اول) است. با توجه به این موضوع، چه تعداد از منابع مکتوب ذکر شده و اطلاعاتی که به دست می‌دهند، صحیح است؟

- (الف) الواح گلی به دست آمده از تخت جمشید - شرح رویدادهای تاریخی عصر هخامنشی
(ب) سنگ‌نوشتهٔ شاپور یکم در کعبهٔ زرتشت نقش رستم - شرح جنگ‌های فرمانروای ساسانی با رومی‌ها
(ج) تاریخ هرودت - شرح جنگ‌های ایران و یونان
(د) الواح و نوشته‌های به دست آمده از تمدن درهٔ سند - شناخت اوضاع سیاسی، اجتماعی و فرهنگی تمدن سند
(ه) پاپیروس‌های مصری - شرح حال و اقدامات برخی فراعنه
- ۲ (۱) ۴ (۲) ۱ (۳) ۳ (۴)

زوج درس ۲

تاریخ (۲) (سؤالات ۱۵۱ تا ۱۶۰)

۱۵۱- چه تعداد از گزاره‌های داده‌شده، عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

- «ناکامی قریش در جنگ با مسلمانان در سال هجری، موجب»
(الف) دوم - تضعیف قدرت و موقعیت قریش در منطقهٔ حجاز شد.
(ب) پنجم - عقد قرارداد صلح حدیبیه میان طرفین شد.
(ج) دهم - ورود هیئت‌های نمایندگی قبایل مختلف عرب به مدینه برای اعلام فرمانبرداری نسبت به پیامبر (ص) شد.
(د) سوم - گسترش محدودهٔ حکومت پیامبر (ص) در منطقهٔ حجاز شد.
- ۴ (۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴)

۱۵۲- درستی (ص) یا نادرستی (غ) عبارت‌های زیر در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

الف) در سال ۳۵ ه.ق، خلیفه بنا بر خواست جمعی و توسط مردم مدینه انتخاب شد.

ب) در زمان خلیفه اول و خلیفه چهارم، حکومت با جنگ داخلی مواجه شد.

ج) در فاصله سال‌های ۲۳ تا ۳۵ ق. و در نتیجه سیاست‌های حکومتی خلیفه، سران قریش اراضی و مزارع وسیعی را در ایران، شام و مصر تصرف کردند.

۱ ص - غ - غ (۲) ص - ص - ص (۳) ص - غ - ص (۴) غ - ص - غ

۱۵۳- کدام عبارت درباره سرزمین شام و فتح آن توسط مسلمانان نادرست است؟

الف) در دوران باستان، محل برخورد تمدن‌های بین‌النهرین، ایران، مصر، یونان و روم بوده است.

ب) هنگام حمله اعراب مسلمان، این منطقه زیر سلطه امپراتوری روم شرقی بود و تعدادی از قبایل عرب در آن ساکن بودند.

ج) وجود تفاوت در زمینه دین، قومیت، فرهنگ و زبان میان توده‌های مردم شام با طبقه حکومتگر، از عوامل سستی پایه‌های حاکمیت امپراتوری روم شرقی در این منطقه بود.

د) اولین کوشش‌ها برای فتح این منطقه در زمان ابوبکر آغاز شد و سرانجام در زمان عمر بن خطاب به نتیجه رسید.

۱ ب (۲) ج (۳) الف (۴) د

۱۵۴- چه تعداد از عبارت‌های زیر درباره خاندان اموی و روند قدرت‌گیری آن‌ها درست است؟

الف) یکی از خاندان قدرتمند قبیله قریش پیش از اسلام بود که از طریق تجارت و اداره برخی از مناصب کعبه، ثروت فراوانی اندوخته بود.

ب) بعد از بعثت پیامبر (ص) با تمام قوا در برابر ایشان ایستادند و سرانجام در جریان فتح مکه در سال دهم هجری، مسلمان شدند.

ج) در دوران ابوبکر و عمر در فتوحات مسلمانان مشارکت فعال داشتند.

د) خلیفه سوم، خود از این خاندان بود و فرماندهی سپاه اسلام را در فتح مصر به سران آن واگذار کرد.

ه) در دوره خلافت امام علی (ع)، با تمام قوا در جنگ صفین در برابر ایشان صف‌آرایی کردند.

و) انتصاب معاویه به حکومت شام از طرف خلیفه دوم، این منطقه را به پایگاه مناسب و مطمئنی برای قدرت‌طلبی و ثروت‌اندوزی بنی‌امیه تبدیل کرد.

ز) پس از شهادت امام حسن (ع) و با به خلافت رسیدن معاویه، دوران خلافت اموی آغاز شد.

۱ ۳ (۲) ۵ (۳) ۶ (۴) ۴

۱۵۵- چه تعداد از عوامل زیر در موفقیت داعیان عباسی در جلب طرفدار برای خود در خراسان مؤثر بود؟

الف) دوری از مرکز خلافت

ب) درگیری‌های قبیله‌ای میان مهاجران عرب و ایرانی‌ها

ج) نارضایتی‌های برخی نومسلمانان این منطقه از خلفای اموی به دلیل اجبار شدن به پرداخت جزیه

د) استفاده داعیان عباسی از سیاست «دعوت به حکومت آل محمد» به منظور جذب طرفداران اهل بیت به خود

۱ ۳ (۲) ۴ (۳) ۲ (۴) ۱

۱۵۶- چه تعداد از عبارت‌های زیر درباره هفتمین خلیفه عباسی صحیح است؟

الف) با کمک ایرانی‌ها به خلافت دست یافت.

ب) در آغاز خلافتش با بعضی قیام‌های علویان و مخالفت طرفداران خلیفه قبلی مواجه شد.

ج) برای مدتی مرکز خلافت را به مکان دیگری منتقل کرد.

د) فعالیت‌های علمی و فکری مسلمانان در زمان او، تحت تأثیر حضور برمکیان در اداره امور خلافت به اوج رسید.

ه) امام کاظم (ع) را که در مدینه به بیان تعالیم اسلام و تربیت شاگردان اشتغال داشت، زندانی و به شهادت رساندند.

و) با پایان گرفتن حکومت او، به تدریج حکومت عباسیان رو به انحطاط نهاد.

۱ ۶ (۲) ۵ (۳) ۴ (۴) ۳

۱۵۷- با توجه به مطالب کتاب درسی و واقعیات تاریخی، احتمال وقوع چه تعداد از عبارت‌های گفته‌شده، وجود ندارد؟

الف) روزبه ایرانی به منظور مباحثه و مناظره علمی در حضور مأمون عباسی به بغداد رفت.

ب) به دستور مأمون، سپاهی از ترکان ماوراءالنهر، عازم جنگ با فاطمی‌ها شدند.

ج) شیعیان اسماعیلی در زمان خلافت سفاح عباسی در بخش‌هایی از قلمرو اسلامی پراکنده بودند.

د) در سال ۲۳۰ ه.ق، یکی از وکلای ائمه به عنوان مرجع امور دینی مردم به ایران آمد.

۱ ۴ (۲) ۲ (۳) ۱ (۴) ۳

۱۵۸- دوره امامت کدام‌یک از ائمه شیعه، معاصر با خلافت امویان و عباسیان بود و کدام عبارت درباره ایشان صحیح است؟

۱) امام سجاد (ع) - دوره امامت ایشان، یکی از سخت‌ترین دوران برای اهل بیت و شیعیان بود.

۲) امام صادق (ع) - عمده کوشش خود را بر مبارزه با حکومت و جریان‌های فکری منحرف متمرکز کردند.

۳) امام سجاد (ع) - منظومه‌ای از معارف اسلامی با عنوان مکتب اهل بیت به وجود آوردند.

۴) امام صادق (ع) - شاگردان زیادی را در معارف دینی مانند فقه، حدیث و تفسیر، تربیت و حقیقت مذهب تشیع را تبیین کردند.

۱۵۹- با توجه به چگونگی گسترش اسلام در ایران و فتوحات مسلمانان در دوره‌های مختلف، چه تعداد از عبارت‌های داده‌شده صحیح است؟
 (الف) پیامبر (ص) ← مرزبانان ساسانی در بحرین و عمان در برابر سپاهیان مسلمان تاب مقاومت نیاوردند و زرتشتیان ساکن بحرین به اطاعت مسلمانان درآمدند.
 (ب) ابوبکر ← اعراب مسلمان به منطقه سواد حمله کردند و همه شهرهای آن منطقه را به جنگ و یا صلح گشودند.
 (ج) عمر ← اعراب مسلمان با همکاری برخی دهقانان و قبایل عرب ساکن سواد، تیسفون را محاصره و سپس سپاه ایران را در قادسیه شکست دادند.
 (د) عثمان ← اعراب مسلمان در جنگ نهاوند، سرنوشت حکومت ساسانی را قطعی کردند.

۱ (۴)

۲ (۳)

۳ (۲)

۴ (۱)

۱۶۰- کدام گزاره‌ها، عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«حکومت پس از»

- (الف) امویان اندلس - فتح شهر قرطبه توسط عبدالرحمان بن معاویه تأسیس شد.
 (ب) فاطمیان - فتح مصر به دست عبیدالله مهدی پایه‌گذاری شد.
 (ج) فاطمیان - مرگ مستنصر، دچار ضعف سیاسی و بحران اقتصادی شد.
 (د) امویان اندلس - سرکوب شورش‌های داخلی و دفع حملات مسیحیان تا اوایل قرن پنجم هجری به حیات خود ادامه داد.
 (ه) امویان اندلس - روی کار آمدن منصور، خلیفه عباسی، به صورت مستقل از خلافت عباسی، تشکیل شد.

۱ (۴) الف - ب - ج

۲ (۳) الف - د - ه

۳ (۲) ب - ج - د

۴ (۱) الف - ب - ه

جغرافیا

- ۱۶۱- به ترتیب، «مدیریت حمل و نقل» چه هدفی را دنبال می‌کند و تحت تأثیر چه عاملی، به یکی از موضوعات مهم در همه جوامع تبدیل شده است؟
 (۱) کاهش سرعت و هزینه‌های جابه‌جایی و انتقال - نقش حمل و نقل در مشکلات زیست‌محیطی
 (۲) بهینه کردن سامانه‌های حمل و نقل - نقش حمل و نقل در فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی
 (۳) افزایش مسیرها و وسایل حمل و نقل - ارتباط حمل و نقل با قدرت ملی یک کشور
 (۴) دسترسی عادلانه همه مردم به حمل و نقل - تأثیر حمل و نقل بر فضای جغرافیایی

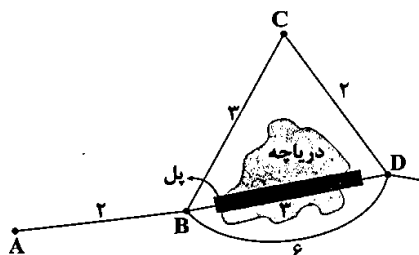
۱۶۲- شاخص انحراف مسیر BD در طرح‌واره زیر چقدر است؟

۷۵ (۱)

۵۰ (۲)

۲۰۰ (۳)

۱۰۰ (۴)

۱۶۳- با توجه به طرح‌واره سؤال قبل، کدام عبارت‌ها نادرست است؟

- (الف) چنانچه مکان C مقصد باشد، حرکت از مبدأ A نسبت به D با تأخیر زمانی بیشتری همراه است.
 (ب) دو مکان C و D از نظر دسترسی به سایر مکان‌ها وضعیت یکسانی دارند.
 (ج) احداث مراکز خدماتی و رفاهی در مکان D نسبت به B بازدهی بیشتری دارد.
 (د) هزینه احداث مسیر AC نسبت به BD بیشتر است.

۱ (۴) الف - ب

۲ (۳) ج - د

۳ (۲) الف - د

۴ (۱) ب - ج

۱۶۴- چه تعداد از عبارت‌های داده‌شده، عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«نمی‌توان گفت که هر چه بیشتر باشد، هزینه حمل و نقل است.»

- (الف) حجم محموله - کم‌تر
 (ب) مقدار انرژی مصرف‌شده - بیشتر
 (ج) سرعت انتقال - کم‌تر
 (د) هزینه احداث مسیر - بیشتر

۱ (۴) الف - ب

۲ (۳) ج - د

۳ (۲) الف - د

۴ (۱) ب - ج

۱۶۵- با توجه به عوامل مورد توجه در مدیریت و برنامه‌ریزی حمل و نقل، کدام عبارت با سایرین متفاوت است؟

- (الف) احداث خط آهن در نواحی مرتفع با نواحی مسطح و هموار فرق دارد.
 (ب) نوع سواحل از نظر بریدگی یا مخاطرات محیطی بر احداث و مدیریت بندر تأثیر می‌گذارد.
 (ج) در کشورهایی هم‌چون سوئد با توجه به زمستان‌های سخت و یخبندان از تجهیزات خاصی در احداث مسیرها و فرودگاه‌ها استفاده می‌شود.
 (د) شیوه حمل و نقل کالاهای گران‌قیمت، مانند تجهیزات الکترونیکی یا کالاهای سنگینی چون زغال‌سنگ و آهن، متفاوت است.

۱ (۴) الف - ب

۲ (۳) ج - د

۳ (۲) الف - د

۴ (۱) ب - ج

جغرافیا ۱۹۱

- ۱۶۶- چه تعداد از عبارت‌های زیر، دربارهٔ مهم‌ترین مشکلات حمل و نقل شهری به ویژه در شهرهای بزرگ صحیح است؟
 (الف) آلودگی هوا و افزایش بیماری‌های تنفسی، سردرد، خستگی و استرس
 (ب) مشکل کمبود پارکینگ و اتلاف وقت برای پارک کردن خودروها
 (ج) هزینهٔ احداث بزرگراه‌ها و خرید و تعمیر ناوگان حمل و نقل عمومی
 (د) ترافیک و مشکلات عبور و مرور ناشی از حضور گستردهٔ وسایل نقلیه در خیابان‌ها در بعضی از ساعات شبانه‌روز
 (ه) آلودگی منظر ناشی از سر و صدای خودروها و موتورسیکلت‌ها

۵ (۱) ۳ (۲) ۴ (۳) ۲ (۴)

- ۱۶۷- کدام گزینه به ترتیب درست (ص) یا نادرست (غ) بودن عبارت‌های زیر را به درستی نشان می‌دهد؟
 (الف) در پنجاه سال اخیر، افزایش تقاضا در زمینهٔ حمل و نقل به شکل کُتی آن در زمینه‌هایی هم‌چون بهبود سرعت، افزایش ایمنی و حفظ محیط زیست بوده است.

- (ب) مهم‌ترین راهکار برای بهبود حمل و نقل شهری، گسترش حمل و نقل عمومی است.
 (ج) در ایران سازمان‌ها و شرکت‌های تابعهٔ وزارت راه و شهرسازی، مدیریت همهٔ سامانه‌های حمل و نقل کشور را بر عهده دارند.
 (د) امروزه به منظور مدیریت زمان و هزینهٔ حمل و نقل، برنامه‌ریزان می‌کوشند تا از حمل و نقل چندوجهی یا چندمنظوره استفاده شود.
 (۱) ص - ص - ص - ص (۲) غ - ص - غ - ص (۳) غ - ص - غ - غ (۴) ص - غ - ص - غ
 * با توجه به مفروضات زیر، به سؤال‌های ۱۶۸، ۱۶۹ و ۱۷۰ پاسخ دهید.

شهر A: ۳۰° شرقی شهر B: ۷۵° غربی شهر C: ۸۰° شرقی

- ۱۶۸- کدام یک از گزینه‌های زیر صحیح است؟

- (۱) شهر C دیرتر از دو شهر دیگر، طلوع خورشید را می‌بیند.
 (۲) اختلاف ساعت شهر B با شهر A کم‌تر از اختلاف ساعت شهر A با شهر C است.
 (۳) شهر A حدود ۲- ساعت با گرینویچ اختلاف ساعت دارد.
 (۴) شهر C نسبت به دو شهر دیگر به خط بین‌المللی زمان نزدیک‌تر است.
 ۱۶۹- چنان‌چه بخواهیم از شهر B به شهر C سفر کنیم؛ ساعت خود را می‌کشیم؛ زیرا
 (۱) عقب - شهر C در شرق گرینویچ و شهر B در غرب آن قرار گرفته است.
 (۲) عقب - ابتدا شهر B و بعد شهر C در برابر خورشید قرار گرفته‌اند.
 (۳) جلو - شهر B در فاصلهٔ نزدیک‌تری از گرینویچ قرار گرفته است.
 (۴) جلو - شهر C زودتر از شهر B طلوع خورشید را دیده است.

- ۱۷۰- چنان‌چه ساعت در شهر C، ۱۹:۳۰ و در شهر D، ۱۹:۰۰ باشد، شهر D روی کدام طول جغرافیایی قرار گرفته است؟

(۱) ۸۷/۵° غربی (۲) ۷۲/۵° شرقی (۳) ۷۲/۵° غربی (۴) ۸۷/۵° شرقی

توجه: داوطلب گرامی، لطفاً از بین سؤالات زوج درس ۱ (جغرافیای ایران، شمارهٔ ۱۷۱ تا ۱۸۰) و زوج درس ۲ (جغرافیا ۲)، شمارهٔ ۱۸۱ تا ۱۹۰، فقط یک سری را به انتخاب خود پاسخ دهید.

زوج درس ۱

جغرافیای ایران (سؤالات ۱۷۱ تا ۱۸۰)

- ۱۷۱- در متن زیر، کدام یک از سؤالات کلیدی جغرافیا قابلیت طرح ندارد؟
 «روند نزولی افت سطح آب دریاچهٔ ارومیه از سال ۱۳۷۴ شروع گردیده و طی ۲۰ سال، تراز دریاچه بیش از ۸ متر افت کرده است. با توجه به عمق کم این دریاچه، این میزان افت تراز منجر به خشکی درصد قابل توجهی از سطح دریاچه گردیده است.»
 (۱) کجا؟ (۲) چرا؟ (۳) چه چیز؟ (۴) چه کسانی؟
 ۱۷۲- متن داده‌شده در مورد پدیدهٔ شهرگزیزی است. عبارت «الف» در این متن در پاسخ به کدام سؤال کلیدی جغرافیایی کاربرد دارد؟
 (الف)

- «با توجه به مشکلات شهرهای بزرگ در سال‌های اخیر، از جمله آلودگی هوا، گرانی مسکن و آسیب‌های اجتماعی، حرکت جمعیت از شهرهای بزرگ به مکان‌های کوچک‌تر یا روستاها آغاز شده است. این پدیده را «شهرگزیزی یا مهاجرت معکوس» می‌گویند.»
 (۱) چرا؟ (۲) چطور؟ (۳) چه چیز؟ (۴) چه کسی؟

- ۱۷۳- چه تعداد از موارد داده‌شده، عبارت زیر را به نادرستی کامل نمی‌کنند؟
 «در مرحلهٔ که از جمع‌آوری اطلاعات قرار دارد،»
 (الف) تدوین فرضیه - قبل - محقق، پیشنهادها و خبرهای اولیه را در چارچوب مسئله پژوهش ارائه می‌دهد.
 (ب) پردازش اطلاعات - پس - اطلاعات غیرضروری حذف می‌شوند.
 (ج) طرح سؤال - پیش - منابع و روش‌های استخراج اطلاعات شناسایی می‌شود.
 (د) نتیجه‌گیری - بعد - محقق ضمن ارائه دلایل علمی و منطقی به تأیید یا رد فرضیه یا فرضیه‌های خود می‌پردازد.
 ۴ (۱) ۳ (۲) ۲ (۳) ۱ (۴)

- ۱۷۴- در بررسی علت هر یک از موارد زیر در کشورمان، در چه تعداد از آن‌ها موقعیت ریاضی یک پدیده تأثیرگذار بوده است؟
 (الف) توسعه شهرک‌های صنعتی در اطراف تهران
 (ب) کمبود منابع آبی در نواحی گرم و خشک
 (ج) بالا بودن میزان بارندگی سالانه در استان‌های شمالی ایران
 (د) تنوع محصولات کشاورزی در ایران

۴ (۱) ۳ (۲) ۲ (۳) ۱ (۴)

- ۱۷۵- چه تعداد از موارد داده‌شده، عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟
 «در بررسی و مقایسه دریای خزر و دریای عمان نمی‌توان گفت که»
 (الف) امکان روابط بازرگانی دریایی، در دریای عمان بیشتر از دریای خزر است.
 (ب) دریای خزر برخلاف دریای عمان، موقعیت نسبی ممتازی را برای ایران فراهم آورده است.
 (ج) دریای عمان هم‌چون دریای خزر به واسطه مجاورت با آب‌های آزاد، از نظر اقتصادی اهمیت زیادی برای ایران دارد.
 (د) دریای خزر برخلاف دریای عمان، بزرگ‌ترین پهنه آبی محصور در خشکی است.

۳ (۱) ۱ (۲) ۴ (۳) ۲ (۴)

- ۱۷۶- چه تعداد از عبارت‌های زیر، درباره عوامل تغییردهنده منطقه کوهستانی غربی و تغییرات شکل گرفته در این منطقه صحیح است؟
 (الف) تغییر شکل جریان آب رودها از حالت منظم به نامنظم و طغیانی
 (ب) تشکیل شکل‌های جدیدی از ناهمواری توسط رودها
 (ج) گسترش سیلاب‌دشت‌ها و تغییر در مجاری رودها
 (د) ریزش‌های جوی شدید و فرسایش کوه‌ها
 (ه) وقوع توفان‌های گرد و غبار

(و) استفاده نامناسب از اراضی کشاورزی در نواحی شهری و روستایی

۴ (۱) ۳ (۲) ۲ (۳) ۶ (۴)

- ۱۷۷- با توجه به تغییراتی که در حالت عادی (۱) و حالت وارونگی دما (۲) صورت می‌گیرد، کدام گزینه درست است؟
 (۱) در حالت (۱) هوای مجاور سطح زمین گرم‌تر و سنگین‌تر از لایه‌های بالایی است.
 (۲) در حالت (۲) هوای سرد و سنگین در لایه‌های بالاتر قرار می‌گیرد و مانع صعود هوا می‌شود.
 (۳) در حالت (۱) هوای سرد به راحتی صعود می‌کند.
 (۴) در حالت (۲) لایه هوای گرم بالایی، مانع از حرکت هوای سرد مجاور زمین می‌شود.
 ۱۷۸- با توجه به عوامل مؤثر بر آب و هوای ایران، چه تعداد از عبارت‌های داده‌شده، ناشی از عامل موقعیت جغرافیایی است؟
 (الف) کشور ما در داخل مهم‌ترین کمربند خشک و بیابانی کره زمین قرار دارد.
 (ب) در حالی که زندگی مردم اردبیل با سرما آمیخته شده، ساحل‌نشینان دریای عمان ممکن است سال‌ها بارش برف را در محل زندگی خود نبینند.
 (ج) در نواحی داخلی کشور، به دلیل دوری از منابع رطوبت، اختلاف دما زیاد است.
 (د) در نواحی کوهستانی کشور، آب و هوا سردتر و در دشت‌های داخلی کشور که ارتفاع کم‌تری دارند، آب و هوا گرم‌تر است.

۳ (۱) ۴ (۲) ۲ (۳) ۱ (۴)

- ۱۷۹- با توجه به پدیده‌های طبیعی مناطق کوهستانی کشورمان و علت پیدایش آن‌ها، چه تعداد از عبارت‌های زیر درست است؟
 (الف) گنبد‌های نمکی ← فعالیت‌های آتشفشانی در منطقه زاگرس
 (ب) ناهمواری‌های مریخی ← فعالیت‌های کوه‌زایی مواد رسوبی در شمال سیستان و بلوچستان
 (ج) گل‌فشان‌ها ← فعالیت‌های زمین‌ساختی در اطراف چاله جازموریان در کرمان
 (د) کوه‌های مینیاتوری ← فرسایش در رشته‌کوه‌های بشاگرد در منطقه مکران

۴ (۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴)

- ۱۸۰- با توجه به توده‌های هوایی که در طول سال وارد کشورمان می‌شود، چه تعداد از عبارت‌های زیر صحیح است؟
 (الف) توده هوای سودانی و توده هوای گرم و خشک، اثرات آب و هوایی یکسانی را به همراه دارند.
 (ب) تنها توده هوایی که در دوره گرم وارد کشورمان می‌شود، جنوب شرق ایران را تحت تأثیر قرار می‌دهد.
 (ج) توده هوای مرطوب موسمی و مرطوب غربی در دوره‌های زمانی متفاوتی به ایران نفوذ می‌کنند.
 (د) جریان ورود توده‌های هوایی در نیمه غربی کشورمان نسبت به نیمه شرقی، بیشتر است.

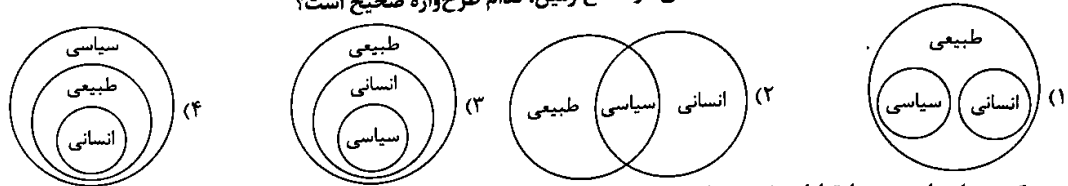
۴ (۱) ۳ (۲) ۲ (۳) ۱ (۴)

جغرافیا (۲) (سؤالات ۱۸۱ تا ۱۹۰)

زوج درس ۲

- ۱۸۱- با توجه به تأثیرپذیری نواحی طبیعی و انسانی از تصمیمات حکومت‌ها، کدام نمونه با سایرین متفاوت است؟
 (۱) پاکسازی قومی دولت میانمار و تخریب ناحیه مسلمان‌نشین این کشور
 (۲) احداث جزایر مصنوعی در آب‌های خلیج فارس توسط دولت امارات متحده عربی
 (۳) اعمال ممنوعیت شکار در جنگل‌های هیرکانی برای حفظ گونه‌های زیستی
 (۴) جلوگیری از ساخت و ساز در دامنه‌های پرشیب در نواحی کوهستانی

۱۸۲- با توجه به وجود نواحی طبیعی، انسانی و سیاسی در سطح زمین، کدام طرح‌واره صحیح است؟

۱۸۳- کدام گزینه با عبارت زیر، ارتباط بیشتری دارد؟

«مایل بودن محور زمین موجب می‌شود که اشعه خورشید به مناطق استوایی، عمود و نزدیک به عمود بتابد و زاویه تابش به سمت قطب مایل و مایل‌تر شود.»

- (۱) همه بخش‌های زمین در مدت زمان مساوی، انرژی خورشید را دریافت نمی‌کنند.
 - (۲) هر چه از استوا به سمت عرض‌های جغرافیایی بالاتر حرکت می‌کنیم، دمای هوا کاهش می‌یابد.
 - (۳) زاویه تابش خورشید و میزان پراکندگی آن بر روی زمین یکنواخت نیست.
 - (۴) تابش خورشید روی عناصر آب و هوایی هم‌چون دما، رطوبت و بارش تأثیر می‌گذارد.
- ۱۸۴- کدام گزینه به ترتیب درست (ص) یا نادرست (غ) بودن عبارت‌های زیر را به درستی نشان می‌دهد؟
- (الف) نواحی جنب حاره‌ای، منبع بزرگ ذخیره گرما و سرچشمه جریان‌های دریایی آب گرم در اقیانوس‌ها است.
 (ب) تفاوت دمای هوا در نواحی مختلف، یکی از عوامل تأثیرگذار در شکل‌گیری مراکز کم‌فشار و پرفشار در سطح زمین است.
 (ج) وقوع بارش در یک ناحیه به وجود هوای مرطوب و عامل صعود بستگی دارد.
 (۱) غ - ص - غ (۲) ص - غ - غ (۳) غ - غ - ص (۴) ص - ص - ص

۱۸۵- کدام موارد داده‌شده، عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«نمی‌توان گفت که از استوا تا مدارهای 27° 23° شمالی و جنوبی،»

- (الف) ناحیه جنب حاره نامیده می‌شود.
 (ب) هوای سردشده در نواحی فوقانی استوایی به سمت عرض‌های بالاتر حرکت می‌کند و تحت تأثیر نیروی کوریولیس، دچار انحراف می‌شود.
 (ج) فشار هوا به سمت مرکز ناحیه افزایش می‌یابد.
 (د) هر روز عصر، باران‌های تند و رعد و برق مشاهده می‌شود.
 (ه) اختلاف دما زیاد است.

- (۱) ب - د - ه (۲) الف - ج - ه (۳) الف - ب - ه (۴) ب - ج - د

۱۸۶- کدام گزینه به ترتیب درست (ص) یا نادرست (غ) بودن عبارت‌های زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

- (الف) فرآیند تشکیل دره‌های V شکل در کوهستان‌ها و سنگ‌فرش بیابانی از یک نوع است.
 (ب) فرسایش انحلالی علاوه بر کوهستان‌ها در برخی از سواحل نیز صورت می‌گیرد.
 (ج) سرعت هوازدهی در سنگ‌ها به عواملی هم‌چون جنس سنگ‌ها، نوع آب و هوا و زمان بستگی دارد.
 (۱) ص - غ - غ (۲) ص - ص - ص (۳) غ - ص - ص (۴) غ - غ - ص

۱۸۷- با توجه به انواع اشکال فرسایشی در بیابان‌ها، چه تعداد از عبارت‌های زیر نادرست است؟

- (الف) برخان‌ها همان تپه‌های ماسه‌ای هستند که دو زائده یا بازو در خلاف جهت وزش باد دارند.
 (ب) یاردانگ‌ها هم‌چون گرز دیوها، حاصل فرسایش بادی - آبی هستند.

- (ج) به طور کلی، فرسایش کاوشی منجر به پیدایش اشکال مسطح و فرسایش تراکمی منجر به شکل‌گیری اشکال مرتفع می‌شود.
 (د) تپه‌های ماسه‌ای هم‌چون چاله‌های بادی در نواحی دارای ماسه‌های ریز و فاقد پوشش گیاهی پدید می‌آیند.

- (۱) ۴ (۲) ۳ (۳) ۲ (۴) ۱

۱۸۸- موارد A و B هر کدام به یکی از نواحی زیستی زمین اشاره دارد. با توجه به آن‌ها چه تعداد از عبارت‌های داده‌شده، صحیح است؟

از نظر تنوع زیستی و تنوع فرهنگ‌های بومی حائز اهمیت است. (B)	۳۳ درصد سطح زمین را پوشانده‌اند. (A)
--	--

(الف) از جمله قابلیت‌های هر دو ناحیه A و B می‌توان به وجود معادن اشاره کرد.

(ب) تغییرات آب و هوایی در هر دو ناحیه A و B مشکلاتی را به وجود آورده است.

(ج) در ناحیه B برخلاف ناحیه A، حمل و نقل و راهسازی مشکل است.

(د) محدودیت خاک در ناحیه A برخلاف ناحیه B، فعالیت‌های کشاورزی را با

مشکل مواجه می‌کند.

- (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴) ۱

۱۸۹- چه تعداد از موارد داده شده، عبارت زیر را به نادرستی کامل می‌کند؟

«دو عاملی که در طول زمان چهره زمین را تغییر می‌دهد، و است که»

(الف) هوازدگی - فرسایش - دومی برخلاف اولی، در تمام نواحی آب و هوایی صورت می‌پذیرد.

(ب) فرسایش - هوازدگی - دومی برخلاف اولی، ناشی از خرد شدن و تجزیه سنگ‌ها است.

(ج) گسل - فرسایش - اولی برخلاف دومی، حاصل فعالیت‌های مربوط به تکتونیک ورقه‌ای زمین نیست.

(د) هوازدگی - گسل - اولی برخلاف دومی، موجب تغییر شکل ناهمواری‌ها می‌شود.

۳ (۴)

۲ (۳)

۱ (۲)

۴ (۱)

۱۹۰- چه تعداد از ویژگی‌های زیر در مورد «بیابان لوت» صحیح است؟

«فرسایش تراکمی - تبخیر زیاد - فرسایش خاک - بارندگی سالانه کم‌تر از ۵۰ میلی‌متر - عدم صعود هوا - اختلاف زیاد دما - استقرار مرکز پرفشار»

۴ (۴)

۵ (۳)

۷ (۲)

۶ (۱)

فلسفه و منطق

۱۹۱- کدام عبارت درباره عقل، به عنوان توانمندی ویژه میان انسان‌ها درست است؟

(۱) موجودی متعالی است که حقایق اشیا را شهود می‌کند.

(۲) روح هر انسانی، توانایی رسیدن به این مرحله را دارد.

(۳) با گذر زمان و کسب تجربه، از قوه به فعل تبدیل می‌شود.

(۴) این توانمندی، دارای دو کاربرد متعالی و استدلالی است.

۱۹۲- کدام گزینه به نحو بهتری عبارت زیر را تکمیل می‌کند؟

«اگر تربیت عقلی به خوبی صورت نگیرد،»

(۱) عقل فاقد هرگونه توانمندی برای تحلیل امور می‌شود.

(۲) تشخیص افعال خوب و بد با خطا همراه خواهد بود.

(۳) توانایی استدلال کردن از انسان سلب خواهد شد.

(۴) امکان شهود حقایق برای انسان وجود نخواهد داشت.

۱۹۳- درباره عقل متعالی می‌توان گفت

(۱) محدودیت‌های زمانی و مکانی کم‌تری از امور مادی دارد.

(۲) در عالم عقل قرار دارد که در مقابل آن، فقط عالم ماده وجود دارد.

(۳) درک مرتبه این موجودات از طریق استدلال ممکن است.

(۴) رسیدن به مرتبه آن‌ها، مستلزم کنار گذاشتن استدلال است.

۱۹۴- کدام یک از ابیات زیر، با سخنان هراکلیتوس پیرامون لوگوس شباهت ندارد؟

(۱) برگ درختان سبز در نظر هوشیار / هر ورقش دفترست معرفت کردگار

(۲) گفتم این شرط آدمیت نیست / مرغ تسبیح‌گوی و من خاموش

(۳) به صحرا بنگرم صحرا تو بینم / به دریا بنگرم دریا تو بینم

(۴) یار بی‌پرده از در و دیوار / در تجلی است یا اولی‌الابصار

۱۹۵- کدام عبارت درست است؟

(۱) از نظر فرانسیس بیکن، روش ارسطو در شناخت جهان طبیعت کاربرد دارد.

(۲) هیوم، عقل محض را تنها با همراهی تجربه، قابل رسیدن به شناخت می‌دانست.

(۳) دکارت به همه کاربردهای عقل اعتقاد داشت و نفس مجرد انسان را انکار نمی‌کرد.

(۴) اوگوست کنت، نقش عقل را در رسیدن به واقعیت‌های جهان هستی، انکار نمی‌کرد.

۱۹۶- بیت «خرد باد جان تو را رهنمای / به پاکی بماناد مغزت به جای» یادآور چه حقیقتی از تاریخ فلسفه در سرزمین ایران می‌باشد؟

(۱) ایران، نخستین کانون عقل‌گرایی در جهان بوده است.

(۲) از نظر ایرانیان پیش از باستان، «عقل» مخلوق خداوند است.

(۳) حکیمان ایران، علت ایجاد و بقای جهان را در «خرد» جست‌وجو می‌کردند.

(۴) کاربرد استدلالی عقل در ایران باستان غالب بوده و سخنی از عقل متعالی نیست.

۱۹۷- کدام گزاره به شکل دوم مخالفت با عقل نزدیک‌تر است؟

(۱) عقل معتبر است؛ اما کاربردی در مسائل دینی ندارد.

(۲) ایمان قوی، معلول پیروی بی‌چون و چرا از عقل است.

(۳) فلسفه به دلیل عقلی بودن، سبب گمراهی مؤمن می‌شود.

(۴) مسائل عقلی باید از زبان اندیشمندان مسلمان بیان شده باشد.

۱۹۸- کدام گزینه بیانگر نظر فیلسوفان مسلمان پیرامون عقل متعالی است؟

(۱) همه این عقول، مخلوق بی‌واسطه خداوند هستند که کل جهان هستی به واسطه آن‌ها تدبیر می‌شود.

(۲) علم همه عقول مجرد از ماده به ذات خداوند، بی‌واسطه بوده و این عقول مستقیماً به حقایق علم پیدا می‌کنند.

(۳) نزدیک‌ترین عقل به واجب‌الوجود بالذات، عقل فعال است که وظیفه تدبیر جهان طبیعت را بر عهده دارد.

(۴) مدرسانی به باطن انسان به نحوی است که حقایق توسط عقل فعال شهود و به آدمی منتقل می‌شوند.

۱۹۹- کدام عبارت درست نیست؟

- (۱) از نظر فیلسوفان مسلمان، عقل تنها ابزار شناخت انسان و وسیله تفکر و تعقل اوست.
 - (۲) استدلال تجربی، تمثیل و برهان‌های عقلی محض، هر کدام در جایگاه خودشان معتبر هستند.
 - (۳) فیلسوفان مسلمان، هر مکتب و آیینی را که دلایل استوار عقلی داشته باشد، قابل پذیرش می‌دانند.
 - (۴) از نظر ابن‌سینا، خروج از حقیقت انسانی در نتیجه عادت کردن آدمی به پذیرش بی‌دلیل سخنان رخ می‌دهد.
- ۲۰۰- کدام مورد در شمار کارکردهای عقل در مرحله بالفعل است؟
- (۱) درک محال بودن اجتماع و ارتفاع نقیضین
 - (۲) فهم اصل علیت و رابطه میان علت‌ها و معلول‌ها در جهان
 - (۳) درک محال بودن این‌که معلول، نمی‌تواند علت خودش باشد.
 - (۴) تسلط بر دانش فلسفه و درک دشوارترین مسائل عقلی و فلسفی

منطق

۲۰۱- چرا جمله «کاش می‌شد از تلاطم‌های اقیانوس‌ها تحفه‌ای غیر از پریشانی به بندر می‌رسید»، قضیه نیست؟

- (۱) چون منطق با نظریات کلی سروکار دارد و این جمله نظر شخصی یک نفر خاص را بیان می‌کند.
 - (۲) چون از راست گفتن گوینده مطمئن نیستیم، تا آن را با حقیقت دنیای خارج مطابقت دهیم.
 - (۳) زیرا نمی‌توانیم این جمله را از نظر مطابقت با خارج یا ذهن، صادق و یا کاذب بدانیم.
 - (۴) زیرا این‌گونه جملات شرطی محسوب می‌شوند، در نتیجه نمی‌توانیم آن‌ها را با واقعیت مطابقت دهیم.
- ۲۰۲- جزئی و کلی بودن سور قضیه از طریق و جزئی و کلی بودن موضوع قضیه با توجه به تعیین می‌شود.
- (۱) شخصی بودن یا انشایی بودن - تعداد دقیق افراد موضوع
 - (۲) دامنه مصادیق موضوع - قابلیت صدق موضوع بر افرادش
 - (۳) دلالت التزامی یا تضمینی موضوع - مسوره بودن قضیه
 - (۴) تعداد دقیق دامنه مصادیق موضوع - قابلیت صدق موضوع بر مصادیقش

۲۰۳- کدام گزینه با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

- (۱) او گفت: به آگینه این دل نظر کن از سر لطف.
 - (۲) مرا که از جام عشقت مست گشتم.
 - (۳) آن کیست کاندل رفتن صبر از دل ما می‌برد.
 - (۴) چون مرکز پرگار شد آن قطره باران.
- ۲۰۴- کدام گزینه درباره دو قضیه «هیچ جاهلی دانا نیست» و «هر نادانی غیرجاهل است»، مطلب درستی را بیان می‌کند؟

- (۱) بین آن‌ها یکی از نسبت‌های تقابل برقرار است و هر دو قضیه ممکن نیست کاذب باشند.
 - (۲) موضوع و محمولشان یکسان نیست اما دارای کمیت یکسان و کیفیت متفاوت هستند.
 - (۳) موضوع و محمولشان یکسان است. هم‌چنین دارای کمیت یکسان و سور متفاوت هستند.
 - (۴) دو قضیه با معنای متفاوت هستند و هیچ‌یک از نسبت‌های تقابل بین آن‌ها برقرار نیست.
- ۲۰۵- کدام گزینه درباره متضاد دو قضیه کلی «مطلب درستی را بیان می‌کند؟
- (۱) دارای کیفیت یکسان و در برخی موارد کمیت متفاوت هستند.
 - (۲) ممکن است با هیچ‌یک از قضایا، رابطه متناقض نداشته باشند.
 - (۳) با هیچ‌یک از قضایا، دارای رابطه عکس مستوی صادق نیستند.
 - (۴) دارای کمیت و سور یکسان، اما از نظر نسبت متفاوت هستند.
- ۲۰۶- هرگاه بدانیم قضیه «بعضی الف ب است» کاذب است، می‌توانیم درباره صدق یا کذب قضایای «هر الف ب است»، «هیچ ب الف نیست» به ترتیب بگوییم:

- (۱) کاذب - صادق (۲) صادق - کاذب (۳) کاذب - کاذب (۴) نامشخص - صادق
- ۲۰۷- عکس مستوی قضیه صادق «برخی از کسانی که شاعر، پزشک و فیلسوف‌اند، انسان متفکری هستند»، کدام گزینه است؟

- (۱) هر کسی که شاعر، پزشک و فیلسوف است، انسان متفکر است - کاذب
 - (۲) تعدادی از شاعر، پزشک و فیلسوف، انسان‌های متفکر هستند - صادق
 - (۳) بعضی از متفکران، انسانی شاعر، پزشک و فیلسوف هستند - کاذب
 - (۴) برخی انسان‌های متفکر شاعر، پزشک و فیلسوف هستند - صادق
- ۲۰۸- اگر قضیه: «هر الف ب است» صادق باشد آن‌گاه می‌توان گفت
- (۱) متداخل عکس مستوی آن، یک قضیه صادق می‌باشد.
 - (۲) عکس مستوی متضاد آن، یک قضیه کاذب می‌باشد.
 - (۳) نقیض متضاد آن، یک قضیه صادق جزئی می‌باشد.
 - (۴) متداخل نقیض آن، صدق و کذبش نامشخص است.

- ۲۰۹- در مورد دو قضیه «هر الف ج است» و «بعضی الف ج نیست»، نمی‌توان گفت
- (۱) در صدق با هم جمع نمی‌شوند.
 - (۲) در کذب با هم جمع می‌شوند.
 - (۳) در صدق با هم جمع نمی‌شوند.
 - (۴) غیرقابل جمع در صدق و کذب هستند.

- ۲۱۰- اگر از قضایای «الف: بعضی درخت دارای میوه نیست» و «ب: هر گیوه‌ای فلز مایع است» به ترتیب نتیجه بگیریم: «بعضی دارای میوه درخت نیست» و «هر فلز مایعی گیوه است» آن‌گاه می‌توان گفت
- (۱) در مورد «الف» برخلاف مورد «ب» دچار مغالطه شده‌ایم.
 - (۲) در هر دو مورد استدلالی درست و معتبر انجام شده است.
 - (۳) در مورد «ب» برخلاف مورد «الف» دچار مغالطه شده‌ایم.
 - (۴) در هر دو مورد «الف» و «ب» دچار مغالطه شده‌ایم.

۲۱۱- نوع کدام شناخت با بقیه متفاوت است؟

- (۱) عامل پیدایش یک بیماری خاص
- (۲) پیدا کردن جذر تقریبی اعداد
- (۳) درک محال بودن اجتماع نقیضین
- (۴) تبیین رابطه بین نفس و بدن

۲۱۲- با توجه به ابزارهای شناخت انسان، کدام عبارت مناسب تر است؟

- (۱) چون اشتباهات حواس فقط از طریق عقل برطرف می شود و بدون عقل تشخیص خطاهای حس محال است، پس شناخت عقلی، تکیه گاه شناخت حسی است.
- (۲) شناخت حسی برخلاف سایر شناخت ها مبتنی بر دو ابزار است. به همین دلیل، شناخت حسی به تنهایی نمی تواند انسان را به یک قانون تجربی رهنمون کند.
- (۳) اساس بررسی های علمی برای شناسایی جهان طبیعت، پذیرش قواعد عقلی است. به همین دلیل، اگر قواعد عقلی نبود، محال بود شناخت تجربی وجود پیدا کند.
- (۴) در بین شناخت های انسان، تنها از شناخت تجربی نمی توان انتظار یک گزاره یقینی داشت؛ زیرا صرف تجربه، بدون تکیه بر قوانین عقلی، نمی تواند پیش بینی علمی را برای ما به ارمغان آورد.

۲۱۳- کدام مورد از ویژگی های معرفت شهودی به شمار نمی رود؟

- (۱) مستقیم و عاری از تفکر و واسطه بودن
- (۲) نوعی معرفت ارزشمند و ویژه پیامبران
- (۳) نتیجه تقویت ایمان و عمل به شریعت
- (۴) نیازمند آمادگی و مجاهدت نفسانی

۲۱۴- کدام عبارت به نحو مناسب تری به توصیف معارف وحیانی می پردازد؟

- (۱) معارفی خطاناپذیر و غیرقابل انتقال هستند و راز خطاناپذیری آن ها را می توان در بی واسطه بودن آن ها دانست.
- (۲) درک آن ها برای انسان های عادی آسان نیست؛ زیرا این معارف از طریق وحی بر قلب پیامبران نازل می شود.
- (۳) بهره مندی بشر از آن ها جز از طریق تعالی بخشیدن به نفس و سیر و سلوک و تهذیب آن هرگز حاصل نمی شود.
- (۴) هر چند که از جانب خدا نازل شده اند، اما با تأمل و تدبر و به میزان توانایی و همت افراد می توان از آن ها آگاه شد.

۲۱۵- کدام عبارت درست است؟

- (۱) همه فیلسوفان درباره ارزش و اعتبار ابزارهای سه گانه کسب شناخت و معرفت و میزان توانایی هر یک از این ابزارها، اتفاق نظر داشتند.
- (۲) در دوره یونان باستان، درباره معرفت شناسی و میزان کارآمدی هر یک از ابزارهای معرفت در انسان، مباحث یکسان صورت گرفته بود.
- (۳) «مسئله شناخت» و میزان انطباق آن با واقعیت، به دلیل انکار اصل معرفت توسط سوفیست ها، اولین بار مورد توجه سقراط قرار گرفت.
- (۴) بیشتر دانشمندان نخستین یونان به معرفتی که نه حسی و نه عقلی است و حتی به فرق معرفت قلبی با معرفت عقلی، توجهی نداشته اند.

۲۱۶- کدام عبارت نادرست است؟

- (۱) نظریات فیلسوفان مسلمان در معرفت شناسی نشان می دهد که آنان دیدگاه هایی نزدیک به هم نسبت به عقل و نقش آن در کسب معرفت داشتند.
- (۲) پرسش درباره این که کدام یک از ابزارهای شناخت، ما را موفق به شناخت حقایق و واقعیات و امور مختلف می کند، وجه تشابه میان فیلسوفان است.
- (۳) سهروردی در مخالفت با ابن سینا به دلیل عدم اعتقاد به معرفت قلبی و معتبر دانستن حس و عقل، از داده های شهود قلبی در معرفت فلسفی استفاده کرد.
- (۴) از ابتدای تاریخ فلسفه تاکنون، دیدگاه های متفاوت شناخت و معرفت مطرح بوده، اما بزرگ ترین اختلاف در مورد ارزش و اعتبار حس و عقل رخ داده است.

۲۱۷- دیدگاه مشترک دکارت و کانت در حوزه معرفت شناسی در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

- (۱) تأکید بر روش حس و تجربه در کسب شناخت و عدم توجه به معرفت هایی که از عقل ناشی می شوند.
 - (۲) اعتقاد به عدم امکان تحقق معرفت ضروری و شناخت یقینی از طریق گزاره های فلسفی و قواعد عقلانی
 - (۳) اعتقاد به تحقق مفاهیم فطری مقدم بر حس و تجربه در ذهن انسان که معرفت از آن ها حاصل می شود.
 - (۴) مخالف با تجربه و علم تجربی و اعتقاد به این که شناخت عقلی همواره مطمئن تر از شناخت تجربی است.
- ۲۱۸- برخی از مکاتب مربوط به دیدگاه غالب فلسفی در دوره جدید اروپا، در تأیید کدام گزاره با هم اختلاف نظر پیدا کردند؟

- (۱) مطلق بودن گزاره ها و احکام تجربی
- (۲) منحصر ساختن روش شناخت جهان
- (۳) اصالت دادن به ابزار حس و تجربه
- (۴) عدم به کارگیری روش عقلی محض

۲۱۹- اعتقاد به کدام مطلب، دیدگاه پوزیتیویسم را از دیدگاه پراگماتیسم جدا می کند؟

- (۱) اعتقاد به خدا باعث کاهش افسردگی در زندگی می شود؛ اما تجربه درباره نفی یا اثبات خدا نمی تواند نظر دهد.
- (۲) اگر به فرض، موجودی غیرمحمسوس وجود داشته باشد، معنای روشنی ندارد و قابل بررسی علمی هم نیست.
- (۳) یک سری مفاهیم فطری از پیش در ذهن وجود دارد که به ادراکات و تجربیات ذهن ما سر و سامان می دهد.
- (۴) یگانه ابزار شناخت انسان، حس و تجربه است و شناختی وجود ندارد که پایه های حسی و تجربی نداشته باشد.

۲۲۰- ویلیام جیمز و هانری برگسون در مورد درستی کدام قضیه، توافق دارند؟

- (۱) انسان ها امکان این را ندارند که بتوانند درباره یک چیز به معرفتی یکسان دست پیدا کنند.
- (۲) تجربه دینی فاقد اهمیت است و تنها ابزار شناخت و رسیدن به واقعیت، حس و تجربه است.
- (۳) توجه به شهود عرفانی، اعتبار معرفت شناسی مبتنی بر تجربه را به طور کلی زیر سؤال می برد.
- (۴) شهود معنوی و تجربه دینی را می توان نوعی شناخت قلبی و قابل قبول به شمار آورد.

اقتصاد

۲۲۱- پاسخ درست پرسش‌های زیر در کدام گزینه آمده است؟

- (الف) چگونه نقدینگی در جامعه، زمینه بروز تورم را به وجود می‌آورد؟
 (ب) خرید اوراق مشارکت توسط بانک مرکزی چه نتیجه‌ای در پی دارد؟
 (۱) الف: افزایش نقدینگی با افزایش تولید هماهنگ نباشد. ب: کاهش نقدینگی در دست مردم
 (۲) الف: کاهش نقدینگی با افزایش تولید هماهنگ نباشد. ب: کاهش نقدینگی در دست مردم
 (۳) الف: کاهش نقدینگی با افزایش تولید هماهنگ نباشد. ب: تزریق نقدینگی بیشتر به جامعه
 (۴) الف: افزایش نقدینگی با افزایش تولید هماهنگ نباشد. ب: تزریق نقدینگی بیشتر به جامعه
 ۲۲۲- در کدام یک از وظایف پول، عملاً پول، کار خرید و فروش کالاهای مختلف و تبدیل قیمت‌ها را به یک‌دیگر آسان می‌کند؟
 (۱) وسیله پرداخت در مبادلات
 (۲) وسیله حفظ ارزش
 (۳) وسیله پرداخت‌های آینده
 (۴) وسیله سنجش ارزش

۲۲۳- کدام گزینه مبین پاسخ درست پرسش‌های زیر است؟

- (الف) در «روسیه» و «تیت» به ترتیب کدام یک از کالاها به عنوان وسیله مبادله مورد استفاده قرار می‌گرفت؟
 (ب) انتخاب فلزات به عنوان پول موجب گسترش و رونق چه فعالیت‌هایی شد؟
 (ج) در روند تکامل پول، کدام مورد به جای پول فلزی در مبادلات استفاده می‌شد؟
 (۱) الف: پوست سمور - چای ب: دریانوردی و حمل و نقل ج: رسیده‌ها
 (۲) الف: چای - صدف ب: دریانوردی و حمل و نقل ج: پول تحریری
 (۳) الف: صدف - چای ب: بانکداری و تجارت ج: پول تحریری
 (۴) الف: غلات - صدف ب: بانکداری و تجارت ج: رسیده‌ها
 ۲۲۴- کدام گزینه بیانگر پاسخ درست پرسش‌های زیر است؟

- (الف) پشتوانه رسیدهای بازرگانان چه بود و از جمله عیوب استفاده از این رسیده‌ها چه بود؟
 (ب) دستیابی به اهداف سیاسی و اقتصادی قانون اساسی مستلزم چه چیزی است؟
 (۱) الف: طلا و نقره نزد بازرگانان - دشواری نقل و انتقال آن‌ها ب: تولید و تأمین تمامی نیازهای اساسی و تجملی
 (۲) الف: طلا و نقره نزد بازرگانان - دشوار بودن اعتبارسنجی آن‌ها برای مردم ب: غلبه بر ضعف‌ها و بیماری‌های ساختاری اقتصاد ایران
 (۳) الف: اعتماد و اعتبار بازرگانان - محدود بودن آن‌ها ب: غلبه بر ضعف‌ها و بیماری‌های ساختاری اقتصاد ایران
 (۴) الف: اعتماد و اعتبار بازرگانان - بی‌مبالاتی یا سوءاستفاده برخی از صرافان ب: تولید و تأمین تمامی نیازهای اساسی و تجملی
 ۲۲۵- اطلاعات ارائه‌شده در جدول زیر، مربوط به یک جامعه فرضی است. با توجه به مندرجات جدول، موارد زیر را محاسبه کنید.

ارزش مجموع اسکناس‌ها و مسکوکات	۲۰۰۰ واحد
حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت	$\frac{1}{5}$ مجموع اسکناس و مسکوکات
ارزش حساب‌های جاری و حساب‌های پس‌انداز بلندمدت	۴۰ درصد ارزش چک‌پول‌ها
سپرده‌های دیداری افراد	۴۰۰ واحد
ارزش مجموع چک‌پول‌ها	۱۲۰۰ واحد

(الف) میزان حجم پول

(ب) مقدار نقدینگی

(ج) میزان شبه پول

(۲) الف: ۳۶۰۰ ب: ۴۰۸۰ ج: ۴۸۰

(۴) الف: ۴۸۰ ب: ۴۵۰۰ ج: ۳۶۰۰

(۱) الف: ۴۸۰ ب: ۴۰۸۰ ج: ۴۸۰

(۳) الف: ۳۶۰۰ ب: ۴۵۰۰ ج: ۴۰۰

۲۲۶- در رابطه با اقدامات اقتصادی دوره پهلوی، کدام مورد نادرست است؟

- (۱) کارخانه‌ها و مؤسسات زیادی شکل گرفتند و اقداماتی مانند ایجاد زیرساخت‌های مواصلاتی و گسترش مدارس هم صورت گرفت.
 (۲) در نتیجه افزایش درآمدهای نفتی، قدرت اقتصادی دولت افزایش یافت و بخشی از درآمدهای نفتی کشور صرف ساخت و ساز شد.
 (۳) در این دوره، دولت حضوری گسترده در عرصه اقتصاد کشور داشت و توانست سازمان و تشکیلات خود را بازسازی کند.
 (۴) به رغم وابستگی اقتصادی به خارج با گسترش برخی صنایع و افزایش تولیدات صنعتی، ایران گام‌های بلندی را در جهت دستیابی به توسعه پایدار برداشت.

۲۲۷- کدام گزینه به حرکت‌های ملی و مذهبی صورت‌گرفته در عصر قاجار اشاره‌ای ندارد؟

- (۱) تأسیس شرکت‌هایی جدید و سیاست‌های حمایتی از آن‌ها
 (۲) لغو برخی از قراردادهای و تحریم برخی از کالاهای مصرفی
 (۳) وجود نظم نوین و برنامه‌ای جامع برای توسعه کشور
 (۴) تأسیس یک مدرسه عالی برای تربیت نسل جوان

۲۲۸- کدام گزینه دربردارنده پاسخ درست پرسش های زیر است؟

- الف) نگه داشتن استقلال ملی و دینی، برای کشورها چه هزینه هایی را به دنبال دارد؟
 ب) وقف نامه های باقی مانده از زنان مسلمان ایرانی در دوره های گذشته، نشان دهنده چه چیزی است؟
 ج) ویژگی های اقتصاد کشور در اوایل دوره صفویه به چه شکل بود؟
 ۱) الف: از دست رفتن بخشی از ظرفیت تولیدی و صادراتی کشور در کوتاه مدت ب: حجم عظیم مالکیت، سرمایه گذاری و مشارکت برخی از زنان در تولید ج: پیشگام، پیشرو و مبتنی بر تأمین نیازهای تمامی افراد جامعه
 ۲) الف: افزایش انواع تحریم های اقتصادی، سنگ اندازی ها و دشمنی ها ب: رونق اقتصاد کشور و همراهی تمامی اقشار جامعه در جهت شکوفایی آن ج: یکپارچه و هماهنگ با سایر لایه های دینی، فرهنگی و اجتماعی کشور
 ۳) الف: از دست رفتن بخشی از ظرفیت تولیدی و صادراتی کشور در کوتاه مدت ب: رونق اقتصاد کشور و همراهی تمامی اقشار جامعه در جهت شکوفایی آن ج: پیشگام، پیشرو و مبتنی بر تأمین نیازهای تمامی افراد جامعه
 ۴) الف: افزایش انواع تحریم های اقتصادی، سنگ اندازی ها و دشمنی ها ب: حجم عظیم مالکیت، سرمایه گذاری و مشارکت برخی از زنان در تولید ج: یکپارچه و هماهنگ با سایر لایه های دینی، فرهنگی و اجتماعی کشور

۲۲۹- کدام گزینه، بیانگر پاسخ درست پرسش های زیر است؟

- الف) کدام یک از گزینه های زیر، از دلایل ویژه بودن جایگاه ایران در اقتصاد دوران باستان است؟
 ب) کدام اصطلاحات مورد تأکید اقتصاددانان در رابطه با مقاوم سازی اقتصاد است؟
 ۱) الف: وجود حکومت ها و سلسله های بزرگ ب: تاب آوری اقتصاد - پایداری - استقلال اقتصادی - هدفمندی اقتصادی
 ۲) الف: برخورداری از منابع طبیعی ب: ثبات اقتصادی - ریاضت اقتصادی - تاب آوری اقتصاد - پایداری
 ۳) الف: قرارگیری در چهارراه بین المللی ب: تاب آوری اقتصاد - پایداری - استقلال اقتصادی - هدفمندی اقتصادی
 ۴) الف: وسعت و پهناوری زیاد ب: ثبات اقتصادی - استحکام اقتصادی - تاب آوری اقتصاد - پایداری

۲۳۰- با توجه به جدول زیر به سؤالات پاسخ دهید.

۳۶۰۰	؟
؟	۴۵۰۰
۷۷۰۰	۷۰۰۰

- الف) اگر نرخ تورم در کشور A برابر با ۱۰ درصد باشد، هزینه سبد بازار در سال ۲۰۱۴ حدوداً چقدر است؟
 ب) اگر cpi در کشور B و C با هم برابر باشد، هزینه سبد بازار کشور B در سال ۲۰۱۵ چقدر است؟
 ۱) الف: ۲۲۷۳ ب: ۴۹۵۰ ۲) الف: ۳۴۵۵ ب: ۴۷۵۰ ۳) الف: ۳۲۷۳ ب: ۴۷۵۰ ۴) الف: ۳۴۵۵ ب: ۴۹۵۰

تاریخ آزمون

جمعه ۱۴۰۳/۱۱/۱۹

پاسخنامه آزمون دفترچه شماره (۴) دوره دوم متوسطه پایه دوازدهم انسانی

نام و نام خانوادگی	شماره داوطلبی
تعداد سؤال: ۱۹۰	مدت پاسخگویی: ۲۰۰ دقیقه

عناوین مراد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	عنوان	تعداد سؤال	مدت پاسخگویی	تعداد سؤالات	مدت پاسخگویی
۱	ریاضی و آمار ۳	۱۵	۱۵	۱۵	۳۵ دقیقه
		۱۰	۱۰	۲۵	
		۱۰	۱۰	۳۵	
۲	علوم و فنون ادبی ۳	۱۵	۱۵	۵۰	۲۵ دقیقه
		۱۰	۱۰	۶۰	
		۱۰	۱۰	۷۰	
۳	جامعه‌شناسی ۳	۱۰	۱۰	۸۰	۳۰ دقیقه
		۱۰	۱۰	۹۰	
		۱۰	۱۰	۱۰۰	
۴	روان‌شناسی	۱۰	۱۰	۱۱۰	۱۰ دقیقه
۵	زبان عربی (اختصاصی)	۲۰	۲۰	۱۳۰	۲۰ دقیقه
۶	تاریخ ۳	۱۰	۱۰	۱۴۰	۲۰ دقیقه
		۱۰	۱۰	۱۵۰	
		۱۰	۱۰	۱۶۰	
۷	جغرافیا ۳	۱۰	۱۰	۱۷۰	۲۰ دقیقه
		۱۰	۱۰	۱۸۰	
		۱۰	۱۰	۱۹۰	
۸	فلسفه و منطق ۲	۱۰	۱۰	۲۰۰	۳۰ دقیقه
		۱۰	۱۰	۲۱۰	
		۱۰	۱۰	۲۲۰	
۹	اقتصاد	۱۰	۱۰	۲۳۰	۱۰ دقیقه

از روی نمودار معلوم است که $a_7 = 2$ و $a_7 = -2$ می باشند.

بنابراین:

$$\begin{cases} a_7 = a + d = 2 \\ a_7 = a + 7d = -2 \end{cases} \xrightarrow{(-)} 7d = -4 \Rightarrow d = -\frac{4}{7}, a = \frac{18}{7}$$

$$\begin{cases} a_{10} = a + 9d = \frac{18}{7} + 9(-\frac{4}{7}) = -\frac{18}{7} \\ a_{17} = a + 16d = \frac{18}{7} + 16(-\frac{4}{7}) = -\frac{46}{7} \end{cases}$$

$$\Rightarrow \text{میانگین} = \frac{-\frac{18}{7} + (-\frac{46}{7})}{2} = -\frac{32}{7}$$

می دانیم هر دنباله حسابی یک تابع خطی است که تنها مورد

«ج» تابع خطی است.

$$a_n = a_1 + (n-1)d$$

در دنباله حسابی داریم:

بنابراین:

$$\begin{cases} a_{11} = a_1 + 10d = 52 \\ a_{19} = a_1 + 18d = 92 \end{cases} \xrightarrow{(-)} 8d = 40 \Rightarrow d = 5, a_1 = 2$$

$$\Rightarrow a_n = 2 + 5(n-1) = 5n - 3$$

$$a_n = 82 \Rightarrow 5n - 3 = 82 \Rightarrow 5n = 85 \Rightarrow n = 17$$

$$a_n = a_1 + (n-1)d$$

در دنباله حسابی داریم:

بنابراین:

$$\begin{cases} a_1 + a_7 = 7/5 \Rightarrow \begin{cases} a_1 + (a_1 + d) = 2a_1 + d = 7/5 \\ a_7 + a_7 = 5/5 \Rightarrow (a_1 + 6d) + (a_1 + 6d) = 2a_1 + 12d = 5/5 \end{cases} \end{cases}$$

$$\xrightarrow{(-)} 11d = -2 \Rightarrow d = -\frac{2}{11} = -0.18$$

اگر بخواهیم بین دو عدد a و b عدد n را به گونه ای قرار

دهیم که جملات دنباله از a تا b تشکیل دنباله حسابی دهند، آن گاه اختلاف مشترک جملات دنباله از رابطه زیر به دست می آید:

$$d = \frac{b-a}{n+1}$$

$$d = \frac{16 - (-5)}{6+1} = \frac{21}{7} = 3$$

پس داریم:

بنابراین جملات دنباله به شکل زیر هستند:

$$-5, -2, 1, 4, 7, 10, 13, 16$$

شش عدد مورد نظر

مجموع ۶ عدد مورد نظر برابر ۳۳ است.

جمله اول دنباله حسابی $a_1 = 17$ و اختلاف مشترک جملات

آن (-2) است، بنابراین:

$$S_n = \frac{n}{2} [2a_1 + (n-1)d]$$

$$\xrightarrow{n=26} S_{26} = \frac{26}{2} [2(17) + (26-1)(-2)] = 13 \times (34 - 50)$$

$$= 13 \times (-16) = -208$$

اگر طول مستطیل را x در نظر بگیریم، داریم:

$$\begin{aligned} \text{مساحت مثلث} &= \frac{3 \times 4}{2} + 18 \Rightarrow 3x = 24 \Rightarrow x = 8 \\ \text{مساحت مستطیل} &= \frac{3 \times 4}{2} + 18 \Rightarrow 3x = 24 \Rightarrow x = 8 \end{aligned}$$

$$\frac{\text{مساحت مثلث}}{\text{مساحت مستطیل}} \times 100 = \frac{\frac{3 \times 4}{2}}{8 \times 3} \times 100 = \frac{1}{4} \times 100 = 25$$

جملات این دنباله به شکل زیر هستند:

$$1, 2, 4, 8, \dots$$

بنابراین ضابطه دنباله به شکل $a_n = 2^{n-1}$ است، بنابراین:

$$\frac{a_{32}}{a_{20}} = \frac{2^{32-1}}{2^{20-1}} = \frac{2^{31}}{2^{19}} = 2^{12} = 4096$$

نکته، ضابطه بازگشتی دنباله حسابی با جمله اول a_1 و

اختلاف مشترک d به شکل $a_{n+1} = a_n + d$ می باشد.

بنابراین این دنباله یک دنباله حسابی با قدرنسبت $d=3$ و جمله اول ۴ است، داریم:

$$a_n = a_1 + (n-1)d = 4 + 3n - 3 = 3n + 1$$

$$\Rightarrow a_{n+5} - a_{n-1} = (3(n+5)+1) - (3(n-1)+1)$$

$$= (3n+16) - (3n-2) = 18$$

نقاطی که در ناحیه چهارم قرار دارند، دارای عرض منفی

هستند، بنابراین:

$$-\frac{1}{3}n + 3 < 0 \Rightarrow -\frac{1}{3}n < -3 \Rightarrow n > 9$$

یعنی از جمله هفتم به بعد در ناحیه چهارم قرار دارند و با توجه به $n \leq 20$ ، پس ۱۴ نقطه در ناحیه چهارم هستند.

جملات دنباله به شکل زیر هستند:

$$3, -\frac{1}{3}, 3, -\frac{1}{3}, 3, -\frac{1}{3}, \dots$$

بنابراین حاصل ضرب هر دو جمله متوالی برابر (-1) است، پس حاصل ضرب

۲۶ جمله اول برابر $-1^{13} = -1$ است. هم چنین جملات شماره فرد برابر ۳ هستند، یعنی جمله بیست و هفتم برابر ۳ است. پس حاصل ضرب ۲۷ جمله اول برابر $-1 \times 3 = -3$ است.

جملات دنباله به شکل زیر هستند:

$$1, 0, 1, 0, 1, 0, \dots$$

حاصل جمع هر دو جمله متوالی برابر یک است و جملات با شماره فرد برابر یک هستند. پس جمع صد جمله اول برابر ۵۰ و جمله صد و یکم برابر یک است، بنابراین مجموع صد و یک جمله اول برابر ۵۱ است.

جملات دنباله به شکل زیر هستند:

$$1, 1, 1, 3, 5, 9, 17, 31, 57, 105, 193, 355, 653, 1207, \dots$$

جمله چهاردهم

جملات اول، دوم و سوم این دنباله به ترتیب ۱، ۳ و ۶ هستند

که تنها در گزینه (۱) صدق می کنند.

بنابراین:

$$a_7 = \left(-\frac{1}{2}\right)^{7-2} = -\frac{1}{2}, b_7 = \left(-\frac{1}{4}\right)^{7+1} = -\frac{1}{4}, c_5 = 3^{5-3} = 3^2 = 9$$

$$\Rightarrow \frac{a_7 + b_7}{c_5} = \frac{-\frac{1}{2} - \frac{1}{4}}{9} = \frac{-\frac{3}{4}}{9} = -\frac{1}{12}$$

جملات این دنباله به شکل زیر هستند:

$$1, 4, 9, 16, 25, \dots$$

و ضابطه تابعی آن به شکل $a_n = n^2$ است، بنابراین جمله بیست و سوم آن

برابر $a_{23} = 23^2 = 529$ است.

ریاضیات ۳

$$\begin{cases} x^2 - 2ax + 2 = 0 \Rightarrow \text{مجموع ریشه ها} = 2a \\ ax^2 - 5x + a + 1 = 0 \Rightarrow \text{حاصل ضرب ریشه ها} = \frac{a+1}{a} \end{cases}$$

$$\Rightarrow \frac{2a}{1} = \frac{a+1}{a} \Rightarrow 2a^2 - a - 1 = 0$$

$$\xrightarrow{\text{جمع ضرایب برابر صفر}} \begin{cases} \text{غ ق ق} \quad a=1 \\ \text{غ ق ق} \quad a=\frac{c}{a} = -\frac{1}{2} \end{cases}$$

توجه: با جای گذاری $a=1$ و $a=-\frac{1}{2}$ در معادله درجه دوم $x^2 - 2ax + 2 = 0$ ، دلالتا منفی می شود، بنابراین ریشه حقیقی ندارد.

$$\begin{aligned} \text{محور تقارن: } x &= \frac{-b}{2a} = \frac{-(-4)}{2a} = 2 \Rightarrow 4a = 4 \Rightarrow a = 1 \\ \Rightarrow y &= x^2 - 4x + c \end{aligned}$$

مختصات رأس $(2, -2)$ است که در معادله صدق می کند، بنابراین:

$$-2 = 2^2 - 4 \times 2 + c \Rightarrow -2 = 4 - 8 + c \Rightarrow c = 2 \Rightarrow ac = 2$$

تابع خطی f از نقاط $(-2, 0)$ و $(0, 2)$ می گذرد، بنابراین:

$$\text{شیب خط: } m = \frac{2-0}{0-(-2)} = \frac{2}{2} = 1$$

$$\Rightarrow y - 0 = \frac{2}{2}(x + 2) \Rightarrow y = x + 2$$

$$-1 \leq y \leq 4 \Rightarrow -1 \leq \frac{2}{2}x + 2 \leq 4 \xrightarrow{-2} -4 \leq \frac{2}{2}x \leq 2$$

$$\xrightarrow{\times \frac{1}{2}} -2 \leq x \leq 1$$

$$D_F = \{x | -2 \leq x \leq 1\}$$

فقط مورد «ج» گزاره نیست. جمله خبری که نتوان ارزش آن را تعیین کرد، گزاره نیست.

بررسی موارد نادرست:

الف) اگر a مثبت نباشد، یا منفی و یا صفر است.

ب) اگر a بزرگتر از b نباشد، یا کوچکتر از آن است و یا با آن مساوی است.

ج) اگر a اول نباشد، ممکن است مرکب یا عدد یک باشد (عدد یک نه اول و نه مرکب است)

گزاره «عدد ۳ اول است و عدد ۵۶ زوج است» درست است، اما

گزاره «۱۸ مربع کامل است» نادرست است، بنابراین در گزاره شرطی $r \Rightarrow (p \wedge q), (p \wedge q) \Rightarrow r$ درست است، اما r نادرست است، بنابراین ارزش گزاره شرطی نادرست است.

$$(T \Rightarrow F) \equiv F$$

اگر تعداد گزاره های اولیه n باشد، داریم: $2^n = \text{تعداد ردیف ها}$ بنابراین:

$$\frac{2^{2n}}{2^n} = 64 \Rightarrow 2^{2n} = 2^n \times 64 = 2^n \times 2^6 = 2^{n+6} \Rightarrow 2n = n+6 \Rightarrow n = 6$$

اگر $q \Rightarrow p$ نادرست باشد، یعنی p درست است و q نادرست است، بنابراین q درست است.

بررسی گزینه ها:

$$1) (\sim p \wedge r) \vee q \equiv (F \wedge r) \vee T \equiv F \vee T \equiv T \quad \checkmark$$

$$2) (r \Rightarrow q) \Rightarrow \sim p \equiv (r \Rightarrow T) \Rightarrow F \equiv T \Rightarrow F \equiv F$$

$$3) (p \wedge r) \Leftrightarrow q \equiv (T \wedge r) \Leftrightarrow T \equiv r$$

$$4) (\sim p \Rightarrow r) \wedge \sim q \equiv (F \Rightarrow r) \wedge F \equiv T \wedge F \equiv F$$

پایه دوازدهم انسانی

۴-۱۷

$$(x-2)(x+2) = 0: \text{معادله درجه دو با ریشه های } 2 \text{ و } -2$$

$$\Rightarrow x^2 + x - 6 = 0 \Rightarrow a=1, b=-6$$

$$\text{معادله دوم: } ax^2 + bx - 7 = 0 \Rightarrow \frac{a=1}{b=-6} \Rightarrow x^2 - 6x - 7 = 0$$

$$\Rightarrow \text{مجموع ریشه ها} = \frac{-b}{a} = \frac{-(-6)}{1} = 6$$

جواب معادله در معادله صدق می کند:

$$t=4 \Rightarrow \frac{5-4}{3+8} = \frac{28+1}{k^2-81} \Rightarrow k^2-81=29 \times 11=319$$

$$\Rightarrow k^2=400 \Rightarrow k=\pm 20$$

اگر حجم استخر V باشد و شیر B آن را در x ساعت پر کند،

در هر ساعت $\frac{V}{x}$ استخر پر می شود، بنابراین شیر A به تنهایی در هر ساعت

$$\frac{V}{x-10} \text{ استخر را پر می کند. حال اگر هر دو شیر را با هم باز کنیم، داریم:}$$

$$\frac{V}{x} + \frac{V}{x-10} = \frac{V}{12} \xrightarrow{+V} \frac{1}{x} + \frac{1}{x-10} = \frac{1}{12}$$

$$\xrightarrow{\times 12x(x-10)} 12(x-10) + 12x = x(x-10)$$

$$\Rightarrow 12x - 120 + 12x = x^2 - 10x \Rightarrow x^2 - 34x + 120 = 0$$

$$\Rightarrow (x-4)(x-30) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x=4 & \text{غ ق ق} \\ x=30 & \text{ق ق} \end{cases}$$

پس شیر B به تنهایی استخر را در ۳۰ ساعت پر می کند.

۴-۲۰

$$\frac{a}{a(a+2b)} - \frac{b}{b(a-2b)} + \frac{2a}{a^2-4b^2}$$

$$= \frac{1}{a+2b} - \frac{1}{a-2b} + \frac{2a}{(a+2b)(a-2b)}$$

$$= \frac{(a-2b)-(a+2b)+2a}{(a+2b)(a-2b)} = \frac{2a-2b-2a-2b+2a}{(a+2b)(a-2b)} = \frac{2(a-2b)}{(a+2b)(a-2b)} = \frac{2}{a+2b}$$

$$= \frac{2(a-2b)}{(a+2b)(a-2b)} = \frac{2}{a+2b}$$

$$\text{کالا } 80x \text{ درآمد حاصل از } x \text{ کالا}$$

$$\text{سود} = 80x - (5000 + 60x) = 20x - 5000 = 0$$

$$\Rightarrow x = \frac{5000}{20} = 250$$

اگر ۲۵۰ کالا بفروشد (نقطه سربه سر) درآمد و هزینه برابر می شوند و شرکت هنوز به سوددهی نرسیده است، بنابراین با فروش ۲۵۱ کالا به سوددهی می رسد.

تابع خطی از نقاط $(1, -16)$ و $(-1, -8)$ می گذرد،

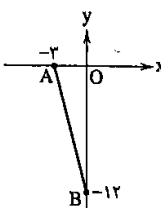
بنابراین:

$$\text{شیب خط: } m = \frac{-8-(-16)}{-1-1} = \frac{8}{-2} = -4$$

$$\xrightarrow{(1, -16)} \text{معادله خط: } y - (-16) = -4(x - 1) \Rightarrow y = -4x - 12$$

$$y=0 \Rightarrow 4x = -12 \Rightarrow x = -3 \Rightarrow A(-3, 0)$$

$$x=0 \Rightarrow y = -12 \Rightarrow B(0, -12)$$

$$\Rightarrow \text{مساحت } OAB = \frac{3 \times 12}{2} = 18$$

پاسخ دوازدهم آیینی

توجه: با توجه به اختیارات شاعری، وزن رکن آخر (فعلن: -UU-) است. در این بخش شاعر به جای دو هجای کوتاه یک هجای بلند آورده است (ابدال) بنابراین گزینه (۴) درست است.

۴۶ بررسی وزن و اختیارات شاعری بیت سؤال:

زست	م	ک	ج	ه	ر	ل	د	ای	ذر	م	ک
U	U	-	U	U	-	U	U	-	U	U	-
زست	ش	د	ر	ل	ج	ه	ر	ک	م	ه	ک
U	U	-	U	U	-	U	U	-	U	U	-
فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن

اختیارات شاعری:

- (۱) «آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن» در مصراع نخست
- (۲) «تغییر کمیت مصوت‌ها» در هجای سوم و یازدهم مصراع دوم، تبدیل هجای کوتاه به بلند
- (۳) حذف همزه در رکن آخر هر دو مصراع
- (۴) بلند تلفظ کردن هجای پایانی در هر دو مصراع

۴۷ بررسی وزن و اختیارات گزینه (۳):

زست	ر	ا	ش	ث	ن	ری	شی	ی	پس	ز	ک	ش
U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U
رد	ا	د	م	ن	ر	ش	ز	ش	پ	چ	ل	ک
U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U
فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن

در رکن پایانی هر دو مصراع «ابدال» وجود دارد، و هر دو مصراع فاقد اختیار شاعری «آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن» است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) هر دو مصراع، دارای اختیار شاعری «آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن» است.
- (۲) فقط رکن آخر مصراع دوم، دارای «ابدال» است.
- (۴) فقط رکن آخر مصراع دوم، دارای «ابدال» است.

۴۸ بررسی اختیار شاعری «قلب» در ابیات گزینه (۲):

(ب)

بش	ن	و	نی	کو	ش	نو	نف	م	ی	خن	یا	ک
U	U	-	U	U	U	-	U	U	U	-	-	U
ب	ه	ل	وا	نی	س	ماع	پ	خس	ز	وا	نی	ط
U	U	-	U	U	U	-	U	U	-	-	-	U
فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن

در رکن اول و سوم از مصراع دوم اختیار «قلب» به کار رفته است.

(ج)

کر	د	پ	کف	لا	ل	زار	ز	به	ر	تر	م	ف
U	U	-	U	-	U	U	U	-	U	-	U	U
چ	ن	د	جا	م	ث	لور	چ	د	ک	س	ع	ق
U	U	-	U	-	U	U	-	U	-	U	U	U
فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن

در رکن سوم از مصراع اول اختیار «قلب» به کار رفته است.

علوم و فنون ادبی

$$p \Rightarrow q \equiv \sim p \vee q$$

۲ ۳۱ می‌دانیم:

$$\sim(p \Rightarrow \sim q) \equiv \sim(\sim p \vee \sim q) \equiv p \wedge q$$

بنابراین داریم:

$$p \Leftrightarrow q \equiv (p \Rightarrow q) \wedge (q \Rightarrow p) \equiv (\sim p \vee q) \wedge (\sim q \vee p) \\ \equiv [(\sim p \vee q) \wedge \sim q] \vee [(\sim p \vee q) \wedge p] \equiv (\sim p \wedge \sim q) \vee (p \wedge q) \\ \equiv \sim(p \vee q) \vee (p \wedge q)$$

$$[(p \wedge q) \Rightarrow p] \wedge [p \Rightarrow (p \wedge q)] \equiv \sim(p \wedge q) \vee p \wedge [\sim p \vee (p \wedge q)] \\ \equiv [\underbrace{\sim p \vee \sim q}_T] \vee [\underbrace{\sim p \vee p}_T] \wedge (\sim p \vee q)$$

$$\equiv T \wedge (T \wedge (\sim p \vee q)) \equiv \sim p \vee q \equiv p \Rightarrow q \equiv \sim q \Rightarrow \sim p$$

۱ ۳۲ برای بررسی ساده‌تر می‌توان از قاعده عکس نقیض استفاده کرد و گزاره را به شکل مقابل نوشت:

$$(p \Rightarrow q) \wedge (q \Rightarrow r)$$

حال وقتی p و q هر دو نادرست باشند، گزاره‌های $q \Rightarrow r$ و $p \Rightarrow q$ هر دو به انتهای مقدم درست هستند و ترکیب عطفی آن‌ها نیز درست است، بنابراین گزینه (۱) درست است.

۴ ۳۵ فقط مورد «ج» درست است و بقیه نادرست هستند.

علوم و فنون ادبی

۴ ۳۶ تنفس صبح - آینه‌های ناگهان: قصیر امین‌پور

خواب ارغوانی - صدای سبز: علی موسوی گرمارودی
از آسمان سبز - دری به خانه خورشید: سلمان هراتی
جای پای خون - بدوک: سید مهدی شجاعی

۲ ۳۷ نمونه نثر بریده‌بریده جلال را که از آن به عنوان «نثر تلگرافی» یاد می‌کنند در «مدیر مدرسه» می‌توان دید.

۳ ۳۸ کتاب «تنگسیر»، اثر صادق چوبک است.

(۲) از ویژگی‌های نثر دوره مقاومت، روی آوردن به داستان کوتاه، ... است.
(۴) نثر فارسی، در این دوره به سادگی گرایش پیدا کرد.

۲ ۳۹ (ب) نامیردگان، از نویسندگان داستانی نسل انقلاب هستند.
(ه) در این دوره، اقبال به شعر نیمایی کم‌رنگ بود.

۲ ۴۰ (صادق چوبک)، از نویسندگان نسل اول است.

۳ ۴۱ «جریان سمبلیسم اجتماعی یا شعر لو حماسی» مربوط به دوره سوم شعر دوره معاصر است.

۱ ۴۲ سروده این گزینه از مجموعه «افسانه» است و این مجموعه «بیانیه شعر نو» می‌باشد.

۴۳ تقطیع بیت سؤال:

ای	م	لا	مت	ک	نا	م	را	ذر	عشق
گو	ش	من	نش	ن	ود	آ	ز	س	پند
-	U	-	-	U	-	U	-	U	U
فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن	فعلن

علوم و فنون ادبی | ۵

پاشخ دوازدهم انسانی

۵۹ - ۳ تقطیع بیت سؤال:

خَل	و	تَم	چ	رَا	غَا	کَن	اِی	چ	رَا	غ	رَو	حَا	نِی
ای	ز	چش	م	ی	نَو	شَت	چش	م	دَل	چ	رَا	غَا	نِی
-	-	-	U	-	-	-	-	-	U	-	U	-	-
فاعلات				مفعولن				فاعلات				مفعولن	

تقطیع گزینه (۳):

هَر	خ	رَا	پ	خُد	قَص	رِیَسَت	یَا	دِ	کَا	رِ	صَد	خَا	قَا
چُن	م	دَا	دُ	نَش	بِش	نَو	خَط	ب	هَا	ی	خَا	قَا	نِی
-	-	U	-	-	-	-	-	-	U	-	U	-	-
فاعلات				مفعولن				فاعلات				مفعولن	

بررسی علائم هجایی سایر گزینه‌ها:

۱- U - U - U U - -

۲- U - U - - - U - U - -

۴- U - U - - - U - U - -

۶۰ - ۴ مفهوم مشترک بیت سؤال و ابیات گزینه (۴): توجه به معنی

و ترک ظاهر بینی

بررسی مفهوم سایر ابیات:

(الف) اتحاد عاشق و معشوق

(ب) ظاهر بیانگر باطن است.

(ه) آسایش مانع روشن بینی نیست.

۶۱ - ۱ تحقیق و تتبع در بین علما و ادیبان سبک عراقی تضعیف شد.

۶۲ - ۲ این مورد مربوط به «قلمرو زبانی» است.

۶۳ - ۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) در اکثر کتاب‌های سبک عراقی، نثر ساده جای نثر فنی را می‌گیرد.

(۲) در قرن ششم، برخی نویسندگان آثار موجود را که به نثری ساده بود، به نثر فنی باز می‌نوشتند.

(۳) این کتاب، به ترکی نوشته شده است.

۶۴ - ۳ این مورد مربوط به «قلمرو ادبی» است.

۶۵ - ۴ بررسی گزینه‌ها:

(۱) واعظ بلبل - گلاب موعظه - عابد سوسن (۳ تشبیه)

(۲) آتش دمیدن هم‌چو نخل طور - جوشیدن چون تنور نوح (۲ تشبیه)

(۳) صید دل - جنگل غم (۲ تشبیه)

(۴) تو به بحر کرم - بحر کرم - تو به کوه وقار - کوه وقار (۴ تشبیه)

۶۶ - ۲ تشبیه بلیغ اسنادی: سینه به نشان / تشبیه بلیغ اضافی:

تیر ناز

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) تشبیه بلیغ اسنادی: ندارد / تشبیه بلیغ اضافی: بحر عشق

(۳) تشبیه بلیغ اسنادی: ندارد / تشبیه بلیغ اضافی: داغ جفا

(۴) تشبیه بلیغ اسنادی: رفیق به دشمن / تشبیه بلیغ اضافی: ندارد

۶۷ - ۳ بررسی ارکان تشبیه در ابیات گزینه (۳):

(الف) (۱) مشبه: اشک عاشق - مشبه به: شمع - وجه شبه: گرم - ادات تشبیه: هم‌چو

(۲) مشبه: آه عاشق - مشبه به: نسیم - وجه شبه: سرد - ادات تشبیه: چون

(د) (۱) مشبه: عدل - مشبه به: یعقوب - وجه شبه: شادان - ادات تشبیه: هم‌چو

(۲) مشبه: فتنه - مشبه به: زلیخا - وجه شبه: نالان - ادات تشبیه: چون

۴۹ - ۱ ابیات «الف و ج» در توصیف حضرت فاطمه (س) است.

۵۰ - ۱ مفهوم گزینه (۱): سختی کشیدن عاشقان

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: عاشق فقط خواهان یار است و نه با بهشت و نه با غیر کار دارد.

۵۱ - ۱ رایج‌ترین انواع شعر در این دوره «حماسی»، «مدحی» و «غنایی» است.

۵۲ - ۲ زبان پارسی در دوره اشکانیان رایج بود.

۵۳ - ۱

۵۴ - ۲ بررسی موارد نادرست:

۱- قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم، دوره ترقی در همه زمینه‌های علمی بود.

۲- امرای سامانی تأکید بر ضرورت تألیف به زبان فارسی دری داشتند.

۳- امرای سامانی در برابر خلافت بغداد، به هویتی مستقل دست پیدا می‌کنند.

۵۵ - ۲ این بیت فاقد «واژه‌آرایی» است. واژه‌های «آنس» و «آنس» جناس ناهمسان هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) کشور

(۲) خون - خود

(۴) جهان

۵۶ - ۳ تقطیع بیت سؤال:

س	ر	سَو	دَا	ی	ث	رَا	سِی	ن	ی	مَا	مَج	زَم	نِیَسْت
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-	-
سی	ن	ی	مَا	چ	ک	اَر	وَا	ج	م	لَا	یَک	هَم	نِیَسْت
-	U	U	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-	-

رکن نخست در مصراع دوم (- U -) است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) واج‌آرایی: تکرار صامت (س) / واژه‌آرایی: تکرار (سینه - نیست)

(۲) هجای کشیده: «نیست» در هر دو مصراع کشیده است.

(۴) «ی» در «سودای» و «ملایک» صامت است.

۵۷ - ۱ «و» در «هندو» مصوت است، و صدای آن «او» است.

۵۸ - ۴ در هر عبارت تعداد «مصوت‌ها» برابر با تعداد «هجاها» است.

بررسی هجای گزینه‌ها:

(۱) (۱۴ هجا: ۱۴ مصوت)

عِش	قَا	مَ	دُ	زَد	اِ	تَش	دَر	خِر	مَ	نَ	پَر	وَا	نَ
-	-	U	U	-	-	-	-	-	U	U	-	-	U

(۲) (۱۱ هجا: ۱۱ مصوت)

چُن	زُ	خَت	مَا	هَی	نَ	تَا	بَی	دَز	قَا	لَک
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-

(۳) (۱۰ هجا: ۱۰ مصوت)

رَو	ی	ث	ج	مَا	هَ	اَن	و	رَا	مَد
-	U	U	U	-	U	-	U	-	-

(۴) (۱۲ هجا: ۱۲ مصوت)

دَسْت	دَ	رَا	قَا	یَافَت	نَر	مَی	سَی	قَت	تَا	نَ	ث
U	U	-	U	U	-	U	U	-	-	U	-

توجه: در گزینه (۴) سه هجای کشیده وجود دارد، که هر کدام یک مصوت دارند.

۷۵ - ۴ بررسی گزینه‌ها:

(۱) درست - درست

(۲) درست - درست

(۳) نادرست (مربوط به جمهوری اسلامی) - نادرست (مربوط به لیبرال دموکراسی)

(۴) درست - نادرست (مربوط به لیبرال دموکراسی)

۷۶ - ۴ الف مالکیت خصوصی لغو نمی‌شود و جامعه وظیفه دارد نقطه

شروع رقابت را یکسان کند. ← طرفداران عدالت اجتماعی

(ب) از گذشته تا به حال، هیچ جامعه‌ای بدون قشری نبوده است. ←

طرفداران قشری‌بندی اجتماعی

(ج) اگر مالکیت خصوصی از بین برود، دیگر طبقه پایین نخواهیم داشت. ←

مخالفان قشری‌بندی اجتماعی

(د) نابرابری اجتماعی برای بقای جامعه ضرورت دارد. ← طرفداران قشری‌بندی

اجتماعی

۷۷ - ۳ جامعه‌شناسی انتقادی با پذیرش رویکرد تفسیری معتقد

است که تمامی معانی و ارزش‌ها ساخته و پرداخته اراده‌های افراد، گروه‌ها و

فرهنگ‌ها است.

غلبه رویکرد تبیینی در جامعه‌شناسی موجب شد که کار داوری درباره ارزش‌ها

خارج از قلمرو علوم اجتماعی قرار گیرد و غیرعلمی قلمداد شود.

۷۸ - ۳ طرفداران قشری‌بندی اجتماعی (رویکرد اول) نقش انسان‌ها و

جوامع در پدید آمدن قشری‌بندی اجتماعی و ادامه یافتن آن را نادیده می‌گیرند و

تغییر در آن را چندان امکان‌پذیر نمی‌دانند.

سایر گزینه‌ها دیدگاه‌های مخالفان قشری‌بندی اجتماعی (رویکرد دوم) است.

۷۹ - ۲ الف موضوع جامعه‌شناسی انتقادی، کنش‌های اجتماعی و

پیامدهای آن است.

(ب) دختر بودن، تفاوت اسمی و سیاه‌پوست بودن هم تفاوت اسمی است.

(ج) مجموعه روش‌هایی که هر واحد اجتماعی برای تحقق اهداف جمعی به شیوه

کارآمد و مؤثر به کار می‌گیرد، سیاست نام دارد.

۸۰ - ۱ بررسی عبارت‌های نادرست:

(ج) در بسیاری از فرهنگ‌ها و جوامع، تفاوت‌های اسمی و نابرابری‌های طبیعی را

بهانه‌ای برای نابرابری‌های اجتماعی قرار داده‌اند.

(د) از نظر طرفداران عدالت اجتماعی، در رویکرد اول، نقطه آغاز رقابت، عادلانه نیست.

۸۱ - ۴ به کنش‌هایی که برخلاف عقاید، ارزش‌ها و هنجارهای جامعه

هستند، کژروی اجتماعی می‌گویند.

به مجموعه فعالیت‌هایی که برای پذیرش فرهنگ جامعه و انطباق افراد با انتظارات

جامعه انجام می‌گیرد، کنترل اجتماعی می‌گویند.

بازتولید هویت اجتماعی به معنای انتقال آن از نسلی به نسل دیگر است به

گونه‌ای که علی‌رغم گذر زمان و پذیرش تغییرات، ویژگی‌های اساسی آن پایدار

می‌ماند و دوام می‌آورد.

به مسیری که برای شکل‌گیری هویت اجتماعی افراد طی می‌شود جامعه‌پذیری می‌گویند.

۸۲ - ۳ استفاده از دوربین‌های نظارتی در چین برای جلوگیری از تقلب

← تنبیه و مجازات

غبارروبی، عطرافشانی و گلباران مزار شهدا ← تبلیغ و اقناع

تجلیل از مدال‌آوران تکراندوکار در مسابقات المپیک ← تشویق و پاداش

۸۳ - ۲ فرهنگ‌هایی که ظرفیت منطقی و عقلانی بیشتری دارند و با

فطرت آدمیان سازگارترند، از قدرت اقناعی بیشتری برخوردارند.

شیوه غیررسمی تشویق و تنبیه بیشتر در خانواده، همسالان یا به وسیله عموم

افراد جامعه انجام می‌شود.

شیوه غیررسمی تشویق و تنبیه، آثار و نتایج عمیق‌تری دارد.

۶۸ - ۳ وزن بیت (الف) ناهمسان است: مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

وزن سایر ابیات همسان است.

بررسی وزن سایر ابیات:

(ب) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

(ج) مستعلن مستعلن مستعلن مستعلن

(د) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

(ه) فاعلن فاعلن فاعلن فاعلن

۶۹ - ۲ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) ویژگی ادبی سبک عراقی: کاربرد تخلص در بیت آخر، غزل‌سرایی عارفانه و

عاشقانه، توجه به بیان و بدیع

(۳) تقطیع شعر سؤال:

گر	هن	د	ی	زل	فت	ز	د	را	زی	ب	ز	هف	تاد
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
مستعل	مستعل	مستعل	مستعل	مستعل	مستعل	مستعل	مستعل	مستعل	مستعل	مستعل	مستعل	مستعل	مستعل

(۴) تشبیه بلیغ اضافی: (۱) هندوی زلف - (۲) زنگی بچه خال

۷۰ - ۱

جامعه‌شناسی

۷۱ - ۳ سیاست دو بُعد اصلی دارد که یک بُعد آن تدبیر و تنظیم امور

و بُعد دیگر آن، ضمانت اجرای قانون است.

نخستین واکنش جدی در برابر ثروت شکل گرفت.

سیاست با هیچ مقوله عینی و محسوسی مترادف نیست بلکه در کل جامعه و همه

اجزای آن جاری است.

در قدرت اقناعی، تبعیت و پیروی نشانه کار درست است.

۷۲ - ۲ بررسی عبارت‌های نادرست:

(ب) اعمال قدرت اقناعی نیازمند وجود سازمان است.

(د) در سازمان، از پیوند میان نقش‌ها، واحدها و ساختارهای اجتماعی به

یکپارچگی نظام تعبیر می‌شود.

۷۳ - ۲ الف یافتن راهی برای داوری علمی درباره ارزش‌های اجتماعی

در عرصه سیاست و قدرت را ضروری می‌دانند. ← جامعه‌شناسی انتقادی

(ب) با منحصر کردن علم به علوم تجربی، ارزش‌های انسانی از جمله ارزش‌های

سیاسی را قابل مطالعه علمی نمی‌دانند. ← جامعه‌شناسی تبیینی

(ج) سیاست و قدرت را پدیده‌های معنادار و ارزشی می‌داند و صرفاً به توصیف

ارزش‌های سیاسی مختلف بسنده می‌کند. ← جامعه‌شناسی تفسیری

(د) با معنازدایی و ارزش‌زدایی از سیاست و قدرت و فروکاستن آن‌ها به

پدیده‌های مادی و فاقد معنا، از شناخت واقعی آن‌ها باز می‌ماند. ←

جامعه‌شناسی تبیینی

۷۴ - ۲ ارزش اجتماعی منبع شخصیت ← قدرت (ج)

ابزار اعمال قدرت منبع مالکیت ← تشویق (د)

ارزش اجتماعی منبع سازمان ← دانش (و)

ابزار اعمال قدرت منبع سازمان ← اقناعی (الف)

منابع اعمال قدرت	ابزار اعمال قدرت	ارزش‌های اجتماعی
مالکیت	تشویق	ثروت
سازمان	اقناعی	دانش
شخصیت	تنبیهی	قدرت

۹۴ ۳ استفاده از سلاح‌های شیمیایی برای نخستین بار ← جنگ جهانی اول

جهنمی‌ترین جنگ قرن بیستم ← جنگ ویتنام
استفاده از بمب اتم برای اولین بار ← جنگ جهانی دوم

۹۵ ۲ بررسی عبارت‌های نادرست:

ب) دو اصطلاح استعمارگر و استعمارزده را کسانی به کار می‌برند که چالش و نزاع بین کشورهای غنی و فقیر را به ابعاد اقتصادی محدود نمی‌کنند.
ج) جوامع غربی با سرمایه‌گذاری‌های مشترک و معاهدات بین‌المللی، انتقال ثروت از کشورهای پیرامون به کشورهای مرکز را آسان می‌کنند.
د) کشورهای غربی با ثروت به دست آمده از کشورهای پیرامونی، رفاه کارگران و اقشار ضعیف خود تأمین می‌کنند و مشکلات حاد درونی‌شان را به بیرون از مرزهای خود انتقال می‌دهند.

۹۶ ۳ قاره آفریقا در نتیجه استعمار، فقیرترین قاره مسکونی دنیاست.

بحران مویشی کوپا، جهان را تا آستانه جنگ جهانی سوم پیش برد.
وقوع دو جنگ بزرگ جهانی در نیمه اول قرن بیستم، خطا بودن نظریه کنت را نشان می‌دهد.

۹۷ ۴ بررسی گزینه‌ها:

۱) درست - درست
۲) درست - درست

۳) نادرست (هویت اقتصادی دارد) - نادرست (مربوط به چالش فقر و غنا است).
۴) نادرست (مربوط به بحران اقتصادی است) - درست

۹۸ ۱ در سال ۱۹۸۹م سازمان ملل با طرح «پیمان باسل» تلاش کرد تا از انتقال زباله‌های کشورهای صنعتی به کشورهای فقیر جلوگیری کند.
جزیره هندرسون مشهور به جزیره پلاستیکی، مقصد پلاستیک‌های شناور در اقیانوس آرام و آلوده‌ترین نقطه جهان است.
بحران «ایبجان» در ساحل عاج و بحران «بوپال» در هند، نمونه‌هایی از بحران‌های زیست‌محیطی است.

۹۹ ۲ بررسی عبارت‌های نادرست:

ب) نگاه دنیوی
د) نگاه دنیوی
ه) نگاه دنیوی

۱۰۰ ۴ بررسی گزینه‌ها:

۱) نادرست (افزایش تولید گازهای گلخانه‌ای) - درست
۲) نادرست (گرم شدن کره زمین) - درست
۳) درست - نادرست (حدود یک سوم از انواع جانوران و گیاهان)
۴) درست - درست

روان‌شناسی

۱۰۱ ۲ عبارت‌های اول، سوم و پنجم مسائل خوب تعریف نشده هستند، زیرا مربوط به علوم انسانی هستند و دلایل آن‌ها پیچیده و متعدد است.
عبارت‌های دوم و چهارم، مسائل خوب تعریف شده هستند، زیرا علت مشخص دارند و دلایل آن‌ها معلوم است.

۱۰۲ ۲ هر سه گزینه (۱) (بارش مغزی)، (۲) (کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب) و (۴) (شروع از آخر) روش‌های اکتشافی حل مسئله هستند اما گزینه (۳) مبتنی بر نیازسنجی، محاسبات ذهنی و قواعد منطقی است، پس روش تحلیلی حل مسئله است.

۸۴ ۳ به جابه‌جایی افراد از یک موقعیت اجتماعی به موقعیت اجتماعی دیگر، تحرک اجتماعی می‌گویند.

موقعیت اجتماعی، جایگاهی است که فرد در جامعه یا در یک گروه اجتماعی دارد.
مسدود بودن راه ارتقا و تحرک اجتماعی صعودی را انسداد اجتماعی می‌گویند.

۸۵ ۳ بررسی گزینه‌ها:

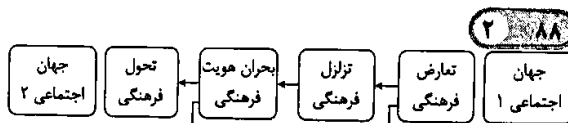
۱) نادرست (هویت اجتماعی انتسابی) - درست
۲) نادرست (برای کسب هویت‌های جدید، متفاوت است) - درست
۳) درست - درست
۴) درست - نادرست (در به دست آوردن هویت اجتماعی انتسابی، نقشی ندارند).

۸۶ ۱ اگر تغییرات هویتی بیرون از مرزهای مقبول جهان اجتماعی رخ دهد و شیوه‌هایی از زندگی را که با عقاید و ارزش‌ها در تقابل هستند، به دنبال بیاورد، به تعارض فرهنگی منجر می‌شود که اضطراب و نگرانی‌های اجتماعی فراوانی به همراه دارد.

تعارض فرهنگی، گاهی ناشی از علل درونی است که به نوآوری‌ها و فعالیت‌های اعضای جهان اجتماعی بازمی‌گردد و گاهی ناشی از علل بیرونی است و پیامد تأثیرپذیری از جهان‌های اجتماعی دیگر است.

۸۷ ۳ بررسی عبارت‌های نادرست:

ج) هویت اجتماعی افراد در پرتو هویت فرهنگی جهان اجتماعی شکل می‌گیرد.
ه) هویت فرهنگی جهان اجتماعی، پدیده‌ای گسترده‌تر از هویت اجتماعی افراد است.

۸۹ ۲ زندگی مشترک بدون ازدواج ← بحران هویت
ترجیح زندگی مجردی بر زندگی خانوادگی ← تزلزل فرهنگی
تغییرات اجتماعی عمیق و کلان ← تحول اجتماعی

۹۰ ۱ مواجه شدن جهان اجتماعی با گاستی‌ها و بن‌بست‌های درونی ← کهنوت و مرگ ← بازماندن از پاسخگویی به نیازهای طبیعی و جسمانی یا فطری و معنوی ← عمل نکردن متناسب با نیازهای معنوی و روحی افراد ← غفلت از پاسخ به پرسش‌هایی درباره معنای زندگی و مرگ ← پوچ‌انگاری ← از دست دادن نشاط زندگی ← یاس، ناامیدی و خودکشی

۹۱ ۳ لیبرالیسم اولیه، روابط اجتماعی ارباب - رعیتی را در هم ریخت و کارگران، بردگان جدیدی بودند که ظاهراً از همه قید و بندهای پیشین آزاد شده بودند.

۹۲ ۴ بررسی گزینه‌ها:

۱) درست - درست - نادرست (جنگ تمدن‌ها، آخرین مرحله درگیری‌ها در جهان معاصر)
۲) درست - درست - نادرست (وقوع رقابت‌ها و درگیری‌ها بین فرهنگ‌ها و تمدن‌های بزرگ)
۳) درست - نادرست (جنگ در فرهنگ و جامعه جدید غربی، امری ذاتی نیست) - درست
۴) درست - درست - درست

۹۳ ۱ بلوک شرق شامل شوروی سابق، کشورهای اروپای شرقی و چین بود.
مخالفان سرمایه‌داری که جریان چپ نام گرفته بودند، احزاب سوسیالیستی و کمونیستی را تشکیل دادند.
جوامع سوسیالیستی با انتقاد از لیبرالیسم اولیه، عدالت اجتماعی و توزیع مناسب ثروت را شعار خود قرار دادند.

۱۸ زبان عربی (اختصاصی)

۱۰۳ بررسی عبارت‌ها:

- عبارت اول: به انتقال اشاره دارد یعنی آسان‌سازی یادگیری به وسیله تجربه‌های گذشته.

- عبارت دوم: مرحله سوم حل مسئله، ارزیابی راه حل نام دارد.

- عبارت سوم: مسئله مطرح شده، خوب تعریف نشده است، پس امکان تعریف دقیق هدف در آن وجود ندارد.

- عبارت آخر صحیح است.

۱۰۴ (۳) روش مورد استفاده فرد، خرد کردن است که روش اکتشافی است و اعتبارش با گذشت زمان متزلزل می‌شود.

۱۰۵ (۴) در جریان حل یک مسئله، هر چه جدی‌تر باشیم، احتمال انتخاب راه حل بهتر، بیشتر است.

۱۰۶ (۱) عبارت اول - اجرای بهترین اولویت - مرحله پنجم عبارت دوم - بررسی پیامدها و نتایج اجرای اولویت مورد نظر - مرحله هفتم عبارت سوم - بیان ویژگی‌های هر انتخاب یا اولویت - مرحله سوم عبارت چهارم - شناسایی تعداد انتخاب‌ها یا اولویت‌ها - مرحله دوم

۱۰۷ (۲) در گزینه (۳) فرد بدون تمرین کافی به دلیل اعتماد افراطی در کنسرت شرکت می‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) کوچک شمردن خود

(۲) سوگیری تأیید

(۴) کنترل نکردن هیجانات

۱۰۸ (۳) در گزینه (۳)، فرد باید بین دو انتخاب مطلوب یکی را برگزیند، پس تعارض از نوع گرایش - گرایش است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) گرایش - اجتناب

(۲) اجتناب - اجتناب

(۴) اجتناب - اجتناب

۱۰۹ (۴) عبارت اول: اطاعت کورکورانه - وابسته

عبارت دوم: هیجانات زودگذر و عواطف - احساسی

عبارت سوم: دست کردن - اجتنابی

عبارت چهارم: ناگهانی و با عجله و بدون محاسبه - تکانشی

۱۱۰ (۴) تصمیم‌گیری - توجه به موضوع انتخاب‌ها

حل مسئله - توجه به یافتن راه حل‌ها

زبان عربی (اختصاصی)

■ مناسب‌ترین گزینه را در جواب برای ترجمه یا تعریف یا مفهوم مشخص کن (۱۱۱ - ۱۱۹):

۱۱۱ (۳) ترجمه کلمات مهم: لا یبأس... إلا: فقط ناامید می‌شوند، ناامید نمی‌شوند... مگر

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) نباید مأیوس شوند - ناامید نمی‌شوند؛ «لا یبأس» مضارع منفی است.

(۲) ناامید نمی‌شوند - ناامید می‌شوند؛ وقتی مستثنی‌منه نداریم و «فقط، تنها» را در ترجمه لحاظ می‌کنیم، فعل عبارت را مثبت ترجمه می‌کنیم.

(۴) «فقط» در جای نادرستی از ترجمه آمده.

پاسخ دوازدهم انسانی

۱۱۲ (۳) ترجمه کلمات مهم: ثرید: می‌خواهی / ترضی: خشنود کنی /

ذغ: رها کن / مَهاناً: خوار

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) خواستی - می‌خواهی؛ «ثرید» مضارع است، باید بپنداری - رها کن، بی‌ارزش - خوار، حقیر

(۲) خشنود گردد - خشنود کنی؛ «ترضی» مخاطب و معلوم است، به آرامی (مانند گزینه (۱))

(۴) خواستی (مانند گزینه (۱))، خشنود باشد (مانند گزینه (۲))، دشنام‌دهنده حقیر (دشنام‌دهنده را حقیر؛ «مَهاناً» حال است.)

۱۱۳ (۲) ترجمه کلمات مهم: قد لا یمكن: گاهی امکان‌پذیر نیست / الأفضل: بهتر / الخیر: خوبی، خیر

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) ممکن نشود - امکان‌پذیر نباشد، چه خوب است - بهتر است؛ «الأفضل» اسم تفضیل است، بهترین (خوبی؛ وقتی «خیر، شر» «ال» بگیرند اسم تفضیل نیستند.)

(۳) قطعاً (گاهی، شاید؛ «قد» در همراهی با فعل مضارع معنای «گاهی، شاید» می‌دهد)، «برخی» اضافی است، «این» اضافی است.

(۴) ممکن نشود (مانند گزینه (۱))، «گاهی» اضافی است، خوب (مانند گزینه (۱))، زندگی‌مان (زندگی)

۱۱۴ (۱) ترجمه کلمات مهم: ما مِن: هیچ نیست / عَشْر: ده

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) نبوده - نیست، درخت - نهال، کاشته باشد - بکارده؛ «یُفْرَس» مضارع است، دانسته - می‌داند؛ «یَعْلَم» مضارع است، میوه داده است - میوه می‌دهد؛ «تُثْمَر» مضارع است.

(۳) کشاورز هیچ - هیچ کشاورزی نیست که، ده‌ها - ده

(۴) «ما مِن» در ترجمه لحاظ نشده، «تنها» اضافی است.

۱۱۵ (۴) ترجمه کلمات مهم: الطائر الطنان: مرغ مگس / سرعة حركة: سرعت حرکت / جناحیه: دو بال، بال‌هایش / إن: اگر / هما: آن‌ها، آن دو

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) مرغ باران - مرغ مگس، بالش - بال‌هایش، دو بالش؛ «جناخیه» مثنات، بخوابی - تلاش کنی، او - آن دو، آن‌ها

(۲) حرکت - سرعت حرکت، صدایی سریع - صدایی، هرگاه - اگر، آن (مانند گزینه (۱))

(۳) مرغ باران (مانند گزینه (۱))، حرکت سریع‌تر (مانند گزینه (۲))، هرگاه (مانند گزینه (۲))، نباید بتوانی - نمی‌توانی

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) کار می‌کنی - امید داری

(۳) چرا - بنابراین، دوری نمی‌کنی - دوری کن

(۴) گریختند - پراکنده شدند، سنگدل - تندخو

۱۱۷ (۴) گرمی داشت - آزاد کرد

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) ک (زب)؛ بلیغ (أبلغ؛ «شیواتر» اسم تفضیل است.)

(۳) السکوت (سکوت؛ «سکوتی» نکره است)؛ بلیغ (مانند گزینه (۱))

(۴) کالصمت (زب صمت)، قول (القول؛ «سخن گفتن» معرفه است.)

۱۲۸ بررسی سایر گزینه‌ها،

- (۲) «مَنجَر»: محل داد و ستد، مغازه، اسم مکان و «مَشْمُوح»: مُجَار، اجازه داده شده، اسم مفعول است. اسم مفعول را به شکل صفت مفعولی فارسی ترجمه می‌کنیم.
- (۳) «كَذَّاب»: بسیار دروغگو، بر وزن «فَعَال» اسم مبالغه و «خَشَنِي»: نیکوتر، نیکوترین، بر وزن «فَعْلِي» اسم تفضیل مؤنث است.
- (۴) «عَلَام»: بسیار دانا، اسم مبالغه است.

۱۲۹ بررسی گزینه‌ها،

- (۱) «لحظات عمر چه کوتاه است برای کسی که آن را با کارهایش تباه می‌کند.» این جا اصلاً اسلوب شرط نداریم. «ما أَقْصَر» اسلوب تعجب است.
- (۲) «هو یَذْهَبُ»: جمله اسمیه و جواب شرط و «یَذْهَبُ»: می‌رود، خبر و فعل لازم است. دَقْتُ کنید که جواب شرط اگر جمله اسمیه باشد، با «ف» آغاز می‌شود.
- (۳) «تَجِدُوا»: می‌یابید، جواب شرط و متعدی است اما خبر نشده.
- (۴) «اللَّهُ یَدْخِلُ»: جمله اسمیه و جواب شرط و «یَدْخِلُ»: وارد می‌کند، خبر و متعدی و «هم» مفعولش است.

- (۱۳۰) دَقْتُ کنید که مستثنی منه نباید از مستثنی کوچک‌تر و کم‌تر باشد. اگر «الزَّمیل»: همکار را در جمله قرار دهیم، جمله بی‌معنا می‌شود. ضمناً «زَمیل» و «أَحَدٌ» چون افاده جمع می‌کنند و مفرد نکره‌اند، برای جای خالی مناسب‌اند.

تاریخ

- (۱۳۱) بی‌نتیجه ماندن قرارداد ۱۹۱۹ این نکته را به انگلیسی‌ها یادآور شد که آگاهی مردم ایران به خصوص بعد از ماجرای مشروطه بالا رفته و نمی‌تواند مانند هندوستان، ایران را به خاک بریتانیا اضافه کند. در نتیجه مأموران انگلستان در ایران تصمیم گرفتند تا شخص مورد اعتماد خود را به حکومت رسانند تا از طریق او بتوانند به صورت غیرمستقیم اهداف خود را در ایران پیاده کنند.

- (۱۳۲) رضاخان در فاصله سال‌های ۱۳۰۲ تا ۱۳۰۴ ش‌نخست‌وزیر ایران بود.

بررسی عبارت‌ها،

- (الف) رضاخان از سال ۱۳۰۰ تا ۱۳۰۲ ش، وزارت جنگ را بر عهده داشت.
- (ب) احمدشاه در سال ۱۳۰۲ بلافاصله بعد از انتصاب رضاخان به نخست‌وزیری به اروپا رفت.
- (ج) رضاخان در دوره نخست‌وزیری خود و پس از سرکوبی شورش خزعزل و بعضی شورش‌های پراکنده دیگر، با توجه به امنیتی که به وجود آورده بود، در میان مردم به محبوبیت دست یافت.
- (د) قاجارها در سال ۱۳۰۴ ش و براساس ماده‌واحده‌ای که به صورت طرح در مجلس شورای ملی مطرح شد، از سلطنت خلع شدند.
- (۱۳۳) در بخش اداری، اجرای برنامه‌هایی که دولت‌مردان هم‌سو با رضا شاه ارائه دادند، تغییرات بسیاری در شیوه اداره ایران به وجود آورد. آن‌ها با افزایش تعداد وزارتخانه‌ها و بازسازی آن‌ها، دست به اصلاحات وسیعی زدند؛ ساماندهی ثبت احوال و اسناد، نهادهای آموزشی، ادارات دولتی و دادگستری بخشی از این تغییرات بود. دستگاه حکومتی اگرچه نتوانست با برقراری نظم و انضباط، زمینه توسعه را به وجود آورد ولی هم‌زمان موجب شد شاه تا قدرت و نفوذ بی‌اندازه‌ای در اداره کشور پیدا کند.
- (۱۳۴) همه عبارت‌های داده‌شده دربارهٔ موسسینی صحیح است.

۱۱۹ ترجمه عبارت سؤال: «حکمت در دل شخص فروتن ماندگار

می‌شود.» مفهوم ← دعوت به فروتنی

بررسی گزینه‌ها،

- (۱) مفهوم ← نکوهش ریاکاری
- (۲) مفهوم ← نهی از بلندپروازی بیش از حد
- (۳) مفهوم ← ناپایداری دنیا
- (۴) مفهوم ← همانند عبارت سؤال
- متن زیر را با دقت بخوان، سپس متناسب با آن به سؤال‌های زیر پاسخ بده (۱۲۴ - ۱۲۰):

«استادی از شاگردانش پرسید: چه چیزی انسان را زیبا می‌کند؟» یکی پاسخ داد: «چشمانی درشت» و دیگری گفت: «قدی بلند» و دیگری گفت: «پوستی سفید و شفاف». در این هنگام استاد دو لیوان مقابلشان قرار داد و به آن‌ها گفت: «به آن دو نگاه کنید، اولی از طلا ساخته شده و درونش سم است و دومی از گل ساخته شده و درونش آبی گوارا است. شما از کدامشان می‌نوشید؟» همگی پاسخ دادند: «از دومی». استاد گفت: «وقتی حقیقت درون لیوان‌ها را دریافتید، ظاهرشان برایتان بی‌اهمیت شد.»

۱۲۰ ترجمه گزینه‌ها،

- (۱) ظاهر، نشانه باطن است.
- (۲) به چیزی که گفته است، نگاه کن و به کسی که گفته است، نگاه نکن.
- (۳) کارها فقط به نیت‌ها هستند.
- (۴) زیبایی درون بهتر از زیبایی ظاهر است.
- (۱۲۱) ترجمه عبارت سؤال: «از متن نتیجه می‌گیریم که»:

ترجمه گزینه‌ها،

- (۱) آن چه آدمی را زیبا می‌کند، اخلاقش است.
- (۲) ارزش گل از ارزش طلا بیشتر است.
- (۳) اصل، لیوان و ظرف است نه محتویاتش.
- (۴) زیبایی آدمی، شیوایی زبانش است.

۱۲۲ ترجمه گزینه‌ها،

- (۱) شاگردان به سؤال نخست استاد، به طور یکسان پاسخ دادند.
- (۲) شاگردان از ابتدا محتویات دو لیوان را می‌دانستند.
- (۳) دو لیوان از دو چیز مختلف ساخته شده بود.
- (۴) استاد با سؤال و مثالش، چیز ارزشمندی را به شاگردانش یاد داد.
- گزینه نادرست را در اعراب و تحلیل صرفی مشخص کن (۱۲۴ و ۱۲۳):

- (۱۲۳) معرفه (علم) ← معرفه (بأل)

- (۱۲۴) فاعل و مرفوع ← اسم «صار» و مرفوع

- گزینه مناسب را در پاسخ به سؤال‌های زیر مشخص کن (۱۳۰ - ۱۲۵):

- (۱۲۵) ۳ «یَفْجَبُ، شَكَلَ» صحیح‌اند.

- (۱۲۶) ۳ «أَفْزَأُ: می‌خوانم» فعل مضارع متکلم وحده و ثلاثی مجزء است. در سایر گزینه‌ها به ترتیب «أَطُولُ: طولانی‌ترین، أَهْدَى: هدایت‌گرتترین، أَشْقَبُ: سخت‌ترین» همگی اسم تفضیل‌اند.

۱۲۷ بررسی گزینه‌ها،

- (۱) «مَرَقَدُ: آرامگاه» بر وزن «مَقْعَلُ» اسم مکان است.
- دَقْتُ کنید که «کَرَبَلَا: کربلا» اسم مکان نیست چون وزن اسم مکان را ندارد.
- (۲) «مَرْزَهَم: پماد» و «الصَّیْدَلِیَّة: داروخانه» اسم مکان نیستند.
- (۳) «مَوَاضِع: جمع «مَوْضِع: جایگاه» اسم مکان است. جمع اسم مکان بر وزن «مَقَاعِل» می‌آید.
- (۴) «مَقَرَّ: گذرگاه» اسم مکان است. گاهی اسم مکان به شکل «مَقْعَل» می‌آید. حواستان باشد که «الشارع: خیابان» اسم مکان نیست.

۱۳۵ و ۳

پس از موفقیت نازی‌ها در انتخابات مجلس، هیتلر با حمایت صاحبان صنایع، اشراف زمین‌دار، افسران ارتش و برخی کانون‌های سرتی، صدراعظم آلمان شد (۱۹۳۳م).

بررسی عبارت‌های نادرست:

(الف) همزمان با روی کار آمدن هیتلر، نظام سیاسی حاکم بر آلمان از نوع جمهوری بود.

(ب) هیتلر پس از قدرت‌گیری، نظام دیکتاتوری تک‌حزبی را در آلمان برقرار کردند.

توجه: قبل از هیتلر، نظام حاکم بر آلمان، جمهوری بود.

(د) پس از روی کار آمدن هیتلر، مسئولیت تأمین امنیت داخلی آلمان به عهده سازمان پلیس مخفی موسوم به «گشتاپو» گذاشته شد.

۱۳۶ و ۴

بررسی عبارت‌های نادرست:

(الف) طرح اشتراکی کردن مزارع از زمان لنین آغاز شده بود و استالین آن را ادامه داد اما برنامه صنعتی کردن سریع کشور را استالین آغاز و به اجرا درآورد.

(ج) عقد پیمان‌های دو یا چندجانبه با برخی از کشورها در راستای برنامه‌های توسعه‌طلبانه سرحدی و سرزمینی هیتلر بود.

۱۳۷ و ۲

بررسی عبارت‌ها:

(الف) تجاوز نظامی ایتالیا به اتیوپی ← ۱۹۳۵م

(ب) بحران و رکود اقتصادی آمریکا ← ۱۹۲۹ تا ۱۹۳۲م

(ج) عقد پیمان عدم تجاوز میان شوروی و آلمان ← ۱۹۳۹م

ب ← الف ← ج

۱۳۸ و ۱

عبارت‌های «الف»، «ب»، «ه»، «و» نادرست هستند.

بررسی عبارت‌ها:

(الف) اشغال فرانسه توسط نازی‌ها از تحولات مربوط به دو سال آغاز جنگ ۱۹۳۹ و ۱۹۴۰م است.

(ب) حمله آلمان به لهستان در سپتامبر ۱۹۳۹ صورت گرفت.

(ج) در دسامبر ۱۹۴۱ ناوگان آمریکا در اقیانوس آرام مورد حمله ژاپنی‌ها قرار گرفت و با این اتفاق آمریکا رسماً به متفقین پیوست.

(د) و در ژوئن ۱۹۴۱ هیتلر به شوروی حمله کرد. در پی این هجوم، حفاظت از منابع نفت باکو برای روس‌ها و منابع نفت جنوب ایران برای انگلیسی‌ها اهمیت حیاتی یافت. از سوی دیگر، خاک ایران مناسب‌ترین مسیر برای رساندن کمک‌های تسلیحاتی و تدارکاتی متفقین به نیروهای شوروی بود. بنابراین، دولت‌های شوروی و انگلستان از حکومت ایران (رضا شاه) خواستند که آلمان‌ها را اخراج کند و به اقدامات خصمانه علیه هیتلر دست بزند. نیروهای شوروی و انگلستان به بهانه حضور نیروهای آلمانی در ایران از شمال و جنوب به ایران، هجوم آوردند. پس از اشغال ایران توسط متفقین، رضا شاه به سرعت از سلطنت استعفا داد.

توجه: استعفای رضا شاه منجر به تغییر نظام سیاسی در ایران نشد.

(ه) در پی حمله آلمان‌ها به شوروی، نیروهای شوروی عقب‌نشینی کرده و در سر راه خود مزارع و آذوقه‌ها را سوزاندند تا دشمن نتواند از آن‌ها استفاده کند، به این ترتیب جنگ به داخل روسیه کشیده شد و آلمان‌ها که به سبب سرمای شدید و کمبود آذوقه به شدت ضعیف شده بودند، مجبور به عقب‌نشینی شدند. نیروهای شوروی در تعقیب آن‌ها شروع به پیشروی کرده و بسیاری از سرزمین‌ها و کشورهای شرق اروپا را از نیروهای محور پاکسازی کردند.

۱۳۹ و ۳

عبارت‌های «الف» و «ج» صحیح هستند.

همزمان با آغاز سلطنت رضا شاه، انگلیسی‌ها تصمیم گرفتند با تقویت کشور آلمان که هم‌چنان گرفتار مصائب جنگ جهانی اول بود، کمی از مشکلات اقتصادی کشور یادشده بکاهند و با این همکاری، مانع از افتادن آلمانی‌ها به دام کمونیسم شوند. از نظر انگلیسی‌ها، در آن شرایط، بهترین راه مساعدت به آلمان‌ها این بود که سیاستمداران انگلیسی به رؤسای کشورهای تحت سلطه خویش دستور دهند تا امکان فعالیت‌های تجاری و صنعتی آلمان را در این کشورها فراهم سازند. به همین دلیل، رضا شاه درهای کشور ایران را به روی سرمایه‌های آلمانی گشود.

آلمان در نخستین سال‌های پس از جنگ جهانی اول، شرایط اقتصادی وخیمی داشت؛ زیرا علاوه بر خرابی‌های حاصل از جنگ، مستعمراتش را نیز از دست داده و محکوم به پرداخت غرامت‌های سنگین شده بود. ایالات متحده که اقتصادش در جنگ کم‌تر آسیب دیده بود، اقدام به اعطای وام به دیگر کشورها، از جمله آلمان، کرد.

۱۴۰ و ۳

مشکلات اقتصادی و سیاسی در اتحاد جماهیر شوروی به مرور زمان، اعتراضات مردمی را افزایش داد و بلوک غرب نیز با استفاده از دستگاه رسانه‌ای خود به آن‌ها دامن زد. رهبران شوروی سعی کردند تا با انجام اصلاحاتی، این اعتراضات را مهار کنند ولی در نهایت در ۱۹۹۱م اتحاد جماهیر شوروی فروپاشید و به دنبال آن بلوک شرق از صفحه تاریخ محو شد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) در سال ۱۹۴۸، سازمان ملل تحت فشار شبکه صهیونیسم بین‌الملل و حمایت انگلیس و آمریکا و سکوت بیشتر کشورهای مسلمان، دولت جعلی اسرائیل را به رسمیت شناخت.

(۲) در سال ۱۹۴۷، هندوستان به استقلال کامل از انگلستان دست یافت.

(۴) یکی از تحولات مهم جهان پس از جنگ جهانی دوم، به قدرت رسیدن کمونیست‌ها در چین بود. این کشور تا زمان فروپاشی شوروی، یکی از اعضای بلوک شرق به شمار می‌رفت.

۱۴۱ و ۱

همه عبارت‌های داده‌شده، صحیح است.

بررسی عبارت‌ها:

(الف) نادرست: تأسیس امپراتوری سارگن در سال ۲۴۰۰ق.م. صورت گرفت اما دوران تاریخی فلات ایران با تأسیس پادشاهی ایلام در سال ۲۶۰۰ق.م. آغاز شد.

(ب) درست: مینوسی‌ها قرن‌ها پیش از مهاجرت اقوام هند و اروپایی به یونان، شهرهای خود را پایه‌گذاری کرده بودند و با مصر و دیگر مناطق همجوار خود روابط بازرگانی داشتند.

(ج) نادرست: نخستین مراکز تمدنی در بین‌النهرین در ۳۵۰۰ق.م. (۵۵۰۰ سال پیش) در جنوب بین‌النهرین توسط سومری‌ها تأسیس شد. اولین سکونتگاه‌ها در غرب فلات ایران پس از روی آوردن گروه‌هایی از مردم به کشاورزی (۱۲ هزار سال پیش) پدید آمد.

(د) درست: از ۱۱۰۰ تا ۸۰۰ق.م. در تاریخ یونان به عصر تاریکی مشهور است. تمدن ایلامی‌ها نیز از ۲۶۰۰ تا ۷۰۰ق.م. در غرب فلات ایران شکوفا بود.

۱۴۲ و ۲

شی‌هوانگ‌تی به منظور تسلط بیشتر حکومت مرکزی بر سرزمین چین، تشکیلات اداری و مالیاتی را نوسازی کرد و شبکه گسترده‌ای از جاده‌ها ساخت.

۱۴۳ و ۳

همه عبارت‌ها نادرست هستند.

قبایل آریایی مهاجر به هند، چندین قرن به صورت پراکنده می‌زیستند. «داریوش بزرگ، پادشاه هخامنشی قسمت‌هایی از شمال‌غرب هند را تصرف کرد. اسکندر هم بخش‌های وسیعی از هند را فتح کرد.

پس از مرگ اسکندر، یکی از فرماندهان هندی به نام «چندرا گوپتا» بر ضد یونانیان سر به شورش برداشت. او با به اطاعت درآوردن شماری از حاکمان محلی شمال هند، سلسله موریا را بنیان گذاشت. حکومت موریا در دوران فرمانروایی آشوکا به اوج قدرت رسید و قلمرو خود را به سرتاسر هند، به جز قسمت‌های جنوبی آن، گسترش داد.

حکومت موریا پس از آشوکا ضعیف شد و کم‌کم سلسله دیگری به نام گوپتا بر سر کار آمد و چندین قرن بر هند فرمان راند.

۱۴۵ ۲ بررسی عبارت‌ها:

(الف) نادرست: آیین برهمنی بعد از ورود آریایی‌ها در هند رواج یافت.

(ب) نادرست: اقوام آریایی به چین مهاجرت نکردند.

(ج) نادرست: تمدن مینوسی در جنوب یونان قرن‌ها پیش از ورود آریایی‌ها به یونان شکل گرفت.

(د) درست: قبل از ورود آریایی‌ها به ایران، تمدن ایلام در غرب فلات ایران شکل گرفته بود و با ساکنان آسیای صغیر و هند روابط تجاری داشت.

۱۴۶ ۱ قرن ۵ ق.م. = سال‌های ما بین ۴۰۱ تا ۵۰۰ ق.م.

بررسی عبارت‌ها:

(الف) رقابت دولت - شهرهای یونانی با هخامنشیان برای تسلط بر منطقه آسیای صغیر ← قرن ۵ ق.م.

(ب) جنگ‌های پلوپونزی ← ۴۳۱ تا ۴۰۴ ق.م. (قرن ۵ ق.م.)

(ج) انضمام دولت - شهرهای یونانی به رم ← قرن ۳ و ۲ ق.م.

(د) برگزاری اولین دوره بازی‌های المپیک ← ۷۷۶ ق.م. (قرن ۸ ق.م.)

(ه) شکوفایی مردم‌سالاری در آتن ← ۵۰۰ تا ۳۳۸ ق.م. (قرن ۵ و ۴ ق.م.)

۱۴۷ ۴ در قرن اول قبل از میلاد، جمهوری رم بر اثر رقابت سرداران جاه‌طلب، دچار جنگ داخلی و آشفتگی شد. سرانجام اکتاوین بر رقیبانش غلبه کرد و تنییراتی در نظام حکومتی جمهوری رم به وجود آورد. در نتیجه این تغییرات، قدرت اجرایی در اختیار یک فرد به عنوان شخص اول مملکت قرار گرفت.

توجه: از قرن ۶ تا ۱ قبل از میلاد نظام حکومتی روم، جمهوری و از قرن اول قبل از میلاد (بعد از اصلاحات اکتاوین) نظام حکومتی به امپراتوری تغییر کرد.

بررسی عبارت‌ها:

(الف) حضرت مسیح در دوره امپراتوری روم ظهور کرد. (کنسول مربوط به دوره جمهوری رم است.)

(ب) نظام حکومتی رم در زمان جنگ رومی‌ها با کارتاژی‌ها و مقدونی‌ها، جمهوری بود.

توجه: در جمهوری رم ریاست قوه اجرایی به دو کنسول اعطا می‌شد.

(ج) ۵۰ سال بعد از کنستانتین، مسیحیت دین رسمی امپراتوری روم شد.

۱۴۸ ۲ خدای نام‌ها با زکوئنده تاریخ عمومی سرزمین و مردم ایران از آغاز آفرینش تا اواخر حکومت ساسانی هستند.

۱۴۹ ۴ ترتیب درست عبارت‌ها: ج ← ب ← الف

بررسی عبارت‌ها:

(الف) ستایش اینوشویناک در معبد چغازنبیل (تمدن ایلام) ← ۲۶۰۰ تا ۷۰۰ ق.م.

(ب) پیدایش نخستین سکونتگاه‌ها در کرمان ← دوره نوسنگی (۱۲ هزار تا ۵۰۰ ق.م.)

(ج) ورود گروه‌های جمعیتی از آفریقا، آسیای مرکزی، قفقاز و شبه‌قاره هند به ایران ← دوره پارینه‌سنگی

۱۵۰ ۴ بررسی عبارت‌ها:

(الف) الواح گلی به دست آمده از تخت جمشید، اطلاعات مفیدی از تشکیلات اداری و اوضاع اقتصادی و اجتماعی دوره هخامنشیان به دست می‌دهند.

(ب) سنگ‌نوشته شاپور یکم در کعبه زرتشت در نقش رستم، شرح جنگ‌های این پادشاه با رومیان را بازگو می‌کند.

(ج) تاریخ هردوت یکی از منابع مکتوب اصلی در شناخت تاریخ هخامنشیان به شمار می‌رود.

(د) الواح و نوشته‌های به دست آمده از تمدن دره سند هنوز ترجمه و رمزگشایی نشده‌اند.

(ه) از تمدن مصر، تعدادی پاپیروس به جای مانده که حاوی مطالب ادبی، دینی، شرح حال و اقدامات فرعون‌هاست.

۱۵۱ ۲ در سال دوم هجری جنگ بزرگی میان مسلمانان و مشرکان قریش صورت گرفت. این جنگ با شکست مشرکان مکه به پایان رسید و موجب شد ضربه سنگین و جبران‌ناپذیری بر قریش وارد شود و قدرت و موقعیت آنان را در منطقه حجاز تضعیف کند.

بررسی عبارت‌ها:

(ب) قرارداد صلح حدیبیه در سال ۶ ه. میان مشرکان مکه و مسلمانان منعقد شد.

(ج) در سال نهم هجری (سال وفود) هیئت‌های نمایندگی قبایل مختلف عرب برای اعلام فرمانبرداری نسبت به پیامبر (ص) وارد مدینه شدند.

(د) جنگ احد در سال سوم هجری صورت گرفت و منجر به شکست مسلمانان شد.

۱۵۲ ۲ همه عبارت‌ها صحیح هستند.

۱۵۳ ۲ بسیاری از اعراب و دیگر ساکنان بومی منطقه شام، پیرو آیین مسیحیت بودند، اما در برخی از مسائل مذهبی با کلیسای قسطنطنیه (پایتخت امپراتوری روم شرقی) اختلاف اساسی داشتند.

توجه: توده‌های مردم شام با طبقه حکومتگر رومی اختلاف مذهبی داشتند اما هر دو پیرو دین مسیحیت بودند. (تفاوت مذهبی داشتند، نه دینی.)

۱۵۴ ۴ بررسی عبارت‌ها:

(ب) فتح مکه در رمضان سال ۸ ه. صورت گرفت.

(د) فتح مصر در زمان عمر بن خطاب صورت گرفت.

(ز) پس از مصالحه میان امام حسن (ع) و معاویه، دوره خلافت اموی آغاز شد.

۱۵۵ ۲ همه عبارت‌های داده‌شده در موفقیت داعیان عباسی در جلب حمایت مردم خراسان از خود مؤثر بود.

۱۵۶ ۳ هفتمین خلیفه عباسی، مأمون است که پس از شکست و از میان برداشتن برادرش، امین، به خلافت رسید.

بررسی عبارت‌ها:

(د) برمکیان در دوره خلافت هارون الرشید در اداره امور خلافت مشارکت داشتند.

(ه) دوره حیات امام کاظم (ع)، معاصر با دوره خلافت مهدی و هارون عباسی بود.

۱۵۷ ۴ توجه: جریان وکالت از زمان امام صادق (ع) شکل گرفت و تا مدتی پس از غیبت امام عصر در سال ۲۶۰ ه. وجود داشت.

بررسی عبارت‌ها:

(الف) روزبه ایرانی (ابن مقفع) توسط منصور عباسی به قتل رسید.

(ب) جانشینان مأمون، سپاهی از ترکان ماورالنهر گرد آوردند. هم‌چنین خلافت فاطمی در سال ۲۹۷ ه. ق. تأسیس شد و در دوره خلافت مأمون (۱۹۸ تا ۲۱۸ ه. ق.) هنوز شکل نگرفته بود.

(ج) سفاح در فاصله سال‌های ۱۳۲ - ۱۳۶ ه. ق. خلافت کرد. شیعیان اسماعیلی، گروهی بودند که بعد از امام صادق (ع)، فرزند ایشان را (که پیش از امام صادق درگذشته بود) به عنوان امام هفتم می‌شناسند.

توجه: دوره حیات امام صادق (ع) از سال ۸۳ تا ۱۴۸ ه. ق. بود.

۱۵۸ ۴ در سال ۱۳۲ ق. مروان بن محمد (آخرین خلیفه اموی) کشته شد و ابوالعباس سفاح (اولین خلیفه عباسی) در کوفه به خلافت رسید.

امام صادق (ع) (۸۳ - ۱۴۸ ق) توانستند با بهره‌گیری از شرایط به وجود آمده، نهضت علمی وسیعی را سامان دهند. ایشان شاگردان زیادی را در معارف دینی مانند فقه، حدیث و تفسیر تربیت، و حقیقت مذهب تشیع را تبیین کردند. نهضت علمی این دو امام چنان گسترده و غنی بود که پیشوایان فکری و پیروان مذهب غیرشیعی و حتی گاهی پیروان ادیان دیگر را نیز تحت تأثیر قرار می‌داد.

توجه: پس از امام سجاد (ع)، امامان شیعه، عمده کوشش خود را بر ترویج اسلام، مبارزه با جریان‌های فکری منحرف و تربیت شاگردان توانمند، متمرکز کردند.

(ج) هزینه انتقال و جابه‌جایی در شیوه‌ها و وسایل حمل و نقل پرسرعت نسبت به شیوه‌ها و وسایل کم‌سرعت، بیشتر است.

(د) هزینه احداث مسیر به عوامل مختلفی بستگی دارد و نمی‌توان گفت بر هزینه حمل و نقل تأثیر مستقیمی دارد، زیرا ممکن است هزینه احداث مسیر در نواحی مرتفع و یا شرایط آب و هوایی مختلف، متفاوت باشد، اما این که این عامل بر هزینه حمل و نقل به چه میزان تأثیرگذار است، بر عوامل دیگری هم چون نوع و شیوه حمل و نقل، قیمت انرژی مصرف شده و سرعت جابه‌جایی بستگی دارد.

۱۶۵ ۳ عبارت‌های «الف»، «ب» و «ج» - تأثیر ویژگی‌های طبیعی

نواحی بر مدیریت سامانه‌های حمل و نقل

عبارت «د» - تأثیر نوع و حجم محموله‌ها بر شیوه حمل و نقل

۱۶۶ ۳ بررسی عبارت نادرست،

(ه) آلودگی صوتی ناشی از سر و صدای خودروها و موتورسیکلت‌ها / آلودگی منظر ناشی از وجود خودروهای فرسوده

۱۶۷ ۲ بررسی عبارت‌های نادرست،

(الف) بهبود سرعت، افزایش ایمنی و رفاه، حفظ محیط زیست، کاهش زمان و هزینه‌ها مربوط به افزایش تقاضای حمل و نقل از نظر کیفی است.

(ج) در ایران مدیریت حمل و نقل آبی، جاده‌ای، ریلی و هوایی بر عهده سازمان‌ها و شرکت‌های تابعه وزارت راه و شهرسازی و حمل و نقل فرآورده‌های نفتی و گاز بر عهده شرکت‌های تابع وزارت نفت است.

۱۶۸ ۴ بررسی گزینه‌ها،

(۱) شهر C زودتر از دو شهر دیگر، طلوع خورشید را می‌بیند.

(۲) اختلاف ساعت شهر B با شهر A:

$$7 \text{ ساعت} = 15^\circ + 105^\circ \Rightarrow 120^\circ = 30^\circ + 90^\circ$$

اختلاف ساعت شهر A با شهر C:

$$3 \text{ ساعت و } 20 \text{ دقیقه} = 15^\circ + 50^\circ \Rightarrow 65^\circ = 30^\circ + 35^\circ$$

(۳) شهر A، ۲+ ساعت با گرینویچ اختلاف ساعت دارد.

(۴) خط بین‌المللی زمان، نصف‌النهار ۱۸۰ درجه‌ای است که در امتداد نصف‌النهار مبدأ در آن سوی کره زمین قرار گرفته است. از نصف‌النهار گرینویچ تا خط روزگردان در جهت شرق به ۱۸۰ درجه شرقی و در جهت غرب به ۱۸۰ درجه غربی تقسیم شده است. بنابراین شهر C که روی نصف‌النهار ۸۰ قرار گرفته در فاصله نزدیک‌تری به خط بین‌المللی زمان قرار دارد.

۱۶۹ ۴ چنانچه بخواهیم از شهر B (۷۵° غربی) به شهر C (۸۰°

شرقی) سفر کنیم باید ساعت خود را جلو بکشیم، زیرا شهر C زودتر از شهر B طلوع خورشید را دیده است.

۱۷۰ ۲ می‌دانیم که شهر C روی نصف‌النهار ۸۰° شرقی قرار گرفته

است و اختلاف ساعت دو شهر C و D، ۳۰ دقیقه است. شهر C به لحاظ زمانی از شهر D جلوتر است؛ یعنی شهر D در غرب شهر C قرار گرفته است.

$$\begin{array}{|c|c|} \hline \text{درجه دقیقه} & \\ \hline 60 & 15 \\ \hline 30 & x \\ \hline \end{array} \Rightarrow x = \frac{15 \times 30}{60} = \frac{15}{2} = 7.5^\circ$$

طول جغرافیایی شهر D 72.5° شرقی $= 7.5^\circ - 80^\circ$

۱۷۱ ۴ کجا - دریاچه ارومیه

چه چیز - خشکی سطح دریاچه

چه موقع - از سال ۱۳۷۴ (۲۰ سال اخیر)

چرا - افت تراز دریاچه

۱۵۹ ۴ علاوه بر یمن، در زمان پیامبر (ص)، اسلام به بحرین و عمان نیز راه یافت. مرزبان‌های ساسانی این دو منطقه در مقابل سپاهیان مسلمان تاب مقاومت نیاوردند و زرتشتیان ساکن بحرین به اطاعت مسلمانان و پرداخت جزیه گردن نهادند.

بررسی عبارت‌های نادرست،

(ب) در دوره ابوبکر، برخی از شهرها و آبادی‌های منطقه سواد فتح شد.

(ج) در دوره عمر، مسلمانان ابتدا سپاه ساسانی را در قادیسیه شکست دادند و بعد تیسفون را محاصره کردند.

(د) جنگ نهاوند در زمان عمر بن خطاب رخ داد.

۱۶۰ ۳ بررسی عبارت‌های نادرست،

(ب) عبدالله مهدی، حکومتی را در شمال آفریقا (تونس و مراکش) بنیاد نهاد که به خلافت فاطمیان معروف شد. خلفای فاطمی پس از مدتی، مصر را نیز به تصرف خود درآوردند.

(ج) فاطمیان از اواخر دوره مستنصر، دچار ضعف سیاسی و بحران اقتصادی شدند.

جغرافیا

۱۶۱ ۲ مدیریت حمل و نقل عبارت است از کلیه فعالیت‌های

برنامه‌ریزی و اجرایی با هدف بهینه‌کردن سامانه‌های حمل و نقل.

توجه: با توجه به نقش حمل و نقل در فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی، «مدیریت حمل و نقل» و «حمل و نقل پایدار» یکی از موضوعات مهم در همه جوامع است.

۱۶۲ ۳

$$\frac{\text{طول مسیر قابل احداث بین دو مکان}}{\text{طول مسیر مستقیم بین دو مکان}} \times 100 = \text{شاخص انحراف} \%$$

$$\Rightarrow \frac{6}{3} \times 100 = 200$$

۱۶۳ ۳ بررسی عبارت‌ها،

(الف) درست: برای رفتن از یک مکان به مکان‌های دیگر، هر چه تعداد نقاطی که بر سر راه قرار می‌گیرند، کمتر باشد قابلیت دسترسی آن مکان مطلوب‌تر است؛ زیرا تعداد نقاط بیشتر به معنای تراکم رفت و آمد و تأخیر زمانی بیشتر است.

(ب) درست: طبق ماتریس (الف)، جمع مسیر C و D، ۱۰ است. ماتریس (الف) - مسیرهای دسترسی یک مکان به سایر مکان‌ها

A	۰	۲	۵	۵	۱۲
B	۲	۰	۳	۳	۸
C	۵	۳	۰	۲	۱۰
D	۵	۳	۲	۰	۱۰

(ج) نادرست: نقاطی که در یک شبکه، دسترسی مطلوبی دارند، برای احداث فروشگاه، کارخانه یا تعیین یک روستا یا شهر به عنوان مرکز خدمات‌دهی به سایر سکونتگاه‌های اطراف بازدهی بهتری دارند. در شبکه داده‌شده، مکان B نسبت به سایر مکان‌ها، دسترسی مطلوب‌تری دارد.

(د) نادرست: هزینه احداث مسیر BD نسبت به AC بیشتر است، زیرا این مسیر نیاز به زیرساخت مناسب برای احداث پل و سایر سازه‌های ایمنی دارد.

۱۶۴ ۱ بررسی عبارت‌ها،

(الف) هر چه حجم محموله بیشتر باشد، هزینه حمل آن کمتر می‌شود.

(ب) آن‌چه در رابطه انرژی و هزینه حمل و نقل تأثیرگذار است، قیمت انرژی مصرف‌شده است، نه مقدار انرژی مصرف‌شده. برای مثال، مقدار انرژی مصرف‌شده در حمل و نقل دریایی به دلیل نوع و اندازه وسیله حمل و نقل و بار و مسیر نسبت به هواپیما بیشتر است، اما هزینه آن کمتر است، زیرا نوع سوخت این دو وسیله حمل و نقل متفاوت است.

بررسی عبارت‌ها:

(الف) قرار گرفتن ایران در کمربند پرفشار جنب حاره‌ای

(ب) عرض جغرافیایی

(ج) فاصله از منابع رطوبتی و دریاها

(د) میزان ارتفاع

(۱۷۹) ۲ تنها عبارت «د» صحیح است.

در جنوب استان سیستان و بلوچستان و اطراف چاله جازموریان در کرمان، منطقه مکران واقع شده است که در آن رشته‌کوه‌های بشاگرد و اطراف آن با ارتفاع نسبتاً کم و فرسوده‌ای وجود دارد. در این کوه‌ها، فرسایش، شکل‌های زیبایی با دره‌ها، چاله‌ها و گودال‌های عمیق ایجاد کرده است که آن‌ها را «ناهمواری‌های مریخی» و کوه‌های مینیاتوری هم می‌نامند.

(۱۸۰) ۳ بررسی عبارت‌ها:

(الف) توده‌های سودانی موجب بارندگی و توده‌های گرم و خشک موجب افزایش شدید دما در کشورمان می‌شود.

(ب) توده‌های گرم و خشک و توده‌های مرطوب موسمی در دوره گرم سال وارد کشورمان می‌شوند.

توده‌های مرطوب غربی: رطوبت دریای مدیترانه و اقیانوس اطلس را در دوره سرما به داخل ایران منتقل و برف و باران به همراه دارد.

توده‌های سرد و خشک سیری: در دوره سرد وارد ایران شده، باعث سردی و خشکی هوا در ماه‌های سرد و موجب بارش در سواحل خزر می‌شود.

توده‌های سودانی: گاهی در دوره سرد سال رطوبت دریای سرخ را به کشور ما می‌آورد و باعث بارندگی می‌شود.

توده‌های مرطوب موسمی: برخی سال‌ها در دوره گرم از اقیانوس هند به ایران نفوذ و موجب باران‌های سیلابی در جنوب شرق ایران می‌شود.

(۱۸۱) ۱ بررسی گزینه‌ها:

(۱) تخریب ناحیه مسلمان‌نشین میانمار ← تأثیر تصمیمات حکومت بر

نواحی انسانی

(۲) احداث جزایر مصنوعی در آب‌های خلیج فارس ← تأثیر تصمیم حکومت بر

نواحی طبیعی

(۳) اعمال ممنوعیت شکار در جنگل‌های هیرکانی ← تأثیر تصمیم‌های

حکومتی بر نواحی طبیعی

(۴) جلوگیری از ساخت و ساز در دامنه‌های پرشیب نواحی کوهستانی ← تأثیر

تصمیم‌گیری‌های حکومت بر نواحی طبیعی

(۱۸۲) ۴ امروزه همه نواحی طبیعی یا انسانی جهان تحت مدیریت

نهادهای سیاسی یا اداری قرار دارند.

توجه: نواحی انسانی در بستر نواحی طبیعی شکل می‌گیرند.

(۱۸۳) ۲ زاویه تابش خورشید و میزان پراکندگی آن بر روی زمین

یکنواخت نیست. مایل بودن محور زمین موجب می‌شود که اشعه خورشید به مناطق استوایی، عمود و نزدیک به عمود بتابد و زاویه تابش به سمت قطب مایل و مایل‌تر شود. بنابراین، مقدار انرژی خورشیدی که هر سانتی‌متر مربع از زمین در مناطق استوایی دریافت می‌کند، بسیار بیشتر از مقداری است که مناطق قطبی جذب می‌کنند.

(۱۸۴) ۳ بررسی عبارت‌ها:

(الف) نواحی استوایی (حاره‌ای) منبع بزرگ ذخیره گرما و سرچشمه جریان‌های دریایی آب گرم در اقیانوس‌ها است.

(ب) شکل‌گیری مراکز کم‌فشار و پرفشار در سطح زمین، ارتباطی با دمای هوا ندارد.

(۱۷۲) ۱ سؤال چرا، به علت پدیده می‌پردازد ← به علت مشکلات

شهرهای بزرگ در سال‌های اخیر

سؤال چطور، به سیر تکوینی پدیده می‌پردازد و زمینه‌ها را مورد بررسی قرار

می‌دهد ← آلودگی هوا، گرانی مسکن، آسیب‌های اجتماعی

توجه: عوامل گفته‌شده می‌تواند در پاسخ به سؤال «چه کسی» نیز مورد استفاده قرار گیرد.

سؤال چه چیز، به ماهیت پدیده می‌پردازد؛ چه چیزی رخ داد؟ ← مهاجرت معکوس (شهرگزیری)

(۱۷۳) ۲ بررسی عبارت نادرست:

(ج) در مرحله گردآوری (جمع‌آوری اطلاعات) منابع و روش‌های جمع‌آوری و استخراج اطلاعات شناسایی می‌شود.

(۱۷۴) ۲ محل دقیق هر پدیده یا مکان، با توجه به طول و عرض

جغرافیایی، موقعیت مطلق یا ریاضی آن مکان است.

توجه: گستردگی کشور ما در عرض‌های جغرافیایی به تنوع آب و هوا منجر

شده و این تنوع آب و هوایی در نوع تولیدات کشاورزی و محیط زیست کشورمان مؤثر است.

بررسی عبارت‌ها:

(الف) توسعه شهرهای صنعتی در اطراف تهران ← ناشی از وجود امکانات

تولیدی در استان تهران: موقعیت نسبی

(ب) کمبود منابع آبی در نواحی گرم و خشک ← ناشی از قرارگیری ایران در

نزدیکی مدار رأس‌السرطان: موقعیت ریاضی (مطلق)

(ج) بالا بودن میزان بارندگی سالانه در استان‌های شمالی ← ناشی از

گستردگی ایران در عرض‌های جغرافیایی: موقعیت ریاضی (مطلق)

(د) تنوع محصولات کشاورزی در ایران ← ناشی از گستردگی ایران در

عرض‌های جغرافیایی: موقعیت ریاضی (مطلق)

(۱۷۵) ۴ بررسی عبارت‌ها:

(الف) نادرست: دریای عمان به دلیل دسترسی به آب‌های آزاد، امکان روابط

بازرگانی با کشورهای زیادی را برای ایران فراهم آورده است.

(ب) درست: ایران به دلیل قرارگیری در مجاورت دریای خزر و دریای عمان و

خلیج فارس، از موقعیت نسبی ممتازی برخوردار است.

(ج) درست: دریای عمان با آب‌های آزاد (اقیانوس هند) مرتبط است.

(د) نادرست: دریای خزر، بزرگ‌ترین پهنه آبی محصور در خشکی است.

(۱۷۶) ۴ همه عبارت‌های داده‌شده، درباره عوامل تغییردهنده منطقه

کوهستانی غربی (زاگرس) و تغییرات شکل گرفته در این منطقه صحیح هستند.

(۱۷۷) ۴ در شرایط عادی، هوای مجاور سطح زمین گرم‌تر و سبک‌تر از

لایه‌های بالایی است و به راحتی می‌تواند به بالا صعود کند و جابه‌جا شود. اما

در ماه‌های سرد سال، وضعیت برعکس می‌شود. در این شرایط، هوای سرد و

سنگین‌تر در مجاورت زمین ساکن است و لایه‌های هوای گرمی در بالای آن

قرار می‌گیرد. در چنین شرایطی، حرکت صعودی و جابه‌جایی هوا صورت

نمی‌گیرد و موجب افزایش آلودگی هوا در شهرهای بزرگ و نواحی صنعتی می‌شود.

(۱۷۸) ۱ عبارت‌های «الف»، «ب» و «ج» مرتبط با عامل موقعیت

جغرافیایی است. عرض جغرافیایی، پرفشار جنب حاره‌ای و دوری و نزدیکی به

دریاها، مهم‌ترین عوامل ناشی از موقعیت جغرافیایی است که بر آب و هوای

کشور اثر دارد.

۱۹۲ (۲) اگر تربیت عقلی به خوبی صورت نگیرد، عقل به توانایی‌های لازم نمی‌رسد و نمی‌تواند به خوبی حق را از باطل و درست را از نادرست تشخیص دهد؛ پس تشخیص افعال خوب و بد با خطا همراه خواهد شد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ و ۳) عقل توانمندی‌های لازم را کسب نمی‌کند؛ نه این‌که کلاً هیچ توانایی‌ای (مثل استدلال کردن) را کسب نکند.

۴) شهود حقایق مربوط به عقل متعالی یا ابصار قلب در انسان است؛ در حالی‌که صورت سؤال مربوط به عقل استدلالی است.

۱۹۳ (۳) از طریق استدلال عقلی، می‌توان مرتبه عالم عقول که این موجودات در آن قرار دارند را درک و اثبات عقلانی کرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) عقل متعالی، کلاً در قید زمان و مکان نیست؛ نه این‌که محدودیت‌های کم‌تر زمانی و مکانی داشته باشد.

۲) در مقابل عالم ماده، عوالم مختلفی قرار دارد که یکی از آن‌ها، عالم عقل است.

۴) می‌توان در عین این‌که از استدلال استفاده می‌شود، به مرتبه این موجودات رسید و توانایی شهود حقایق را کسب کرد.

نکته: عالم عقول را از طریق استدلال عقلی نمی‌توان مشاهده کرد؛ اما می‌توان از طریق استدلال، آن را اثبات کرد.

۱۹۴ (۲) هراکلیتوس معتقد بود که حقیقتی به نام لوگوس وجود دارد که

هم بیانگر منطق و سخن و کلمه می‌باشد (ظاهر) و هم بیانگر معنایی است که پشت این سخنان و کلمات وجود دارد (باطن)؛ به نحوی که با مشاهده ظاهر (مثلاً مشاهده کلمات)، پی به وجود باطن (معنای آن کلمات) می‌بریم. این تعبیر در ابیات گزینه‌های (۱)، (۳) و (۴) استفاده شده است؛ در حالی‌که گزینه (۲) درباره عبادت خداوند است که هیچ ارتباطی با سخنان هراکلیتوس ندارد.

توجه: از نظر هراکلیتوس، کلمه و سخن، ظهور و پرتو عقل متعالی است؛ یعنی با نگاه به کلمه و سخن، می‌توان به عقل متعالی پی برد؛ همان‌طور که در گزینه (۱) ذکر شده که با نگاه به برگ درختان، می‌توان به وجود خداوند پی برد. در گزینه‌های (۳) و (۴) نیز ذکر شده که کل جهان، پرتویی از وجود خداوند است.

۱۹۵ (۴) از نظر اوگوست کنت، عقل صرفاً آن‌گاه که با روش تجربی و حسی وارد عمل می‌شود، به واقعیت دست می‌یابد؛ پس او نقش عقل را در صورت همراهی با تجربه برای کسب شناخت، تأیید می‌کرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) فرانسویس بیکن از فیلسوفان خواست از بت‌هایی که فلاسفه قدیم برای ما ساخته‌اند (همان روش ارسطو که استدلال عقلی محض است)، دست بردارند و بیش از گذشته بر تجربه تکیه کنند. پس او روش ارسطو (استدلال عقلی محض) را برای شناخت طبیعت مناسب نمی‌داند.

۲) هیوم، تجربه را تنها راه رسیدن انسان به دانش و معرفت دانست و کاملاً از عقل‌گرایان جدا شد؛ پس او اعتباری برای عقل محض قائل نیست.

۳) دکارت به همه توانایی‌های عقل (عقل محض، تجربه، بدیهیات عقلی) اعتقاد داشت؛ نه همه کاربردهای عقل (عقل استدلالی و عقل متعالی).

نکته: وقتی می‌گوییم «عقل محض»، یعنی عقل بدون همراهی حس و تجربه؛ در حالی‌که در گزینه (۲) این‌گونه ذکر نشده است.

۱۹۶ (۲) در اندیشه حکیمان ایران پیش از باستان، آفریدگار، مجموعه جهان را با عقل و خرد خود رهبری می‌کند (علت بقا) و خدا جهان را براساس خرد می‌آفریند. (علت ایجاد)

۱۸۵ (۲) عبارات‌های «الف»، «ج» و «ه» عبارت صورت سؤال را به درستی کامل می‌کنند.

از استوا تا مدارهای ۲۷° شمالی و جنوبی (ناحیه استوایی یا حاره‌ای)، به دلیل زاویه مستقیم تابش و گرمای همیشگی، یک کانون کم‌فشار ایجاد می‌شود. در این ناحیه هوای گرم به سمت بالا صعود می‌کند و با بالا رفتن سرد می‌شود و رطوبت خود را به صورت باران فرو می‌ریزد. در مناطق استوایی، هر روز عصر باران‌های تند و رعد و برق مشاهده می‌شود.

توجه: از مدار ۲۷° تا ۳۳° درجه شمالی و جنوبی، منطقه جنب حاره واقع شده است. اختلاف دما در این ناحیه زیاد است.

۱۸۶ (۲) همه عبارات‌ها صحیح هستند.

توجه: آب‌های جاری در کوهستان‌ها به تدریج بستر خود را پهن و عمیق می‌کنند. دره‌های V شکل معمولاً بر اثر جریان آب رودها و فرسایش آبی، شکل می‌گیرند. رودها، بر سر راه خود، سنگ‌ها را تخریب و آن‌ها را با خود حمل می‌کنند (فرسایش کاوشی).

۱۸۷ (۱) همه عبارات‌ها نادرست هستند.

بررسی عبارات‌ها:

الف) برخان دو زائده یا بازو در جهت وزش باد دارد.

ب) یاردانگ (کلوت) حاصل فرسایش بادی - آبی است.

ج) برخی از اشکال فرسایش کاوشی هم مرتفع (دارای ارتفاع و بلند) هستند؛ مانند کلوت‌ها (یاردانگ) و گرز دیوها.

د) برخی از تپه‌های ماسه‌ای در اثر حرکت ماسه‌ها در بیابان و برخورد آن‌ها با موانعی هم‌چون گیاهان یا بوته‌های خار شکل می‌گیرند.

۱۸۸ (۱) نواحی بیابانی: ۳۳ درصد سطح زمین را پوشانده‌اند.

نواحی کوهستانی: از نظر تنوع زیستی و تنوع فرهنگ‌های بومی حائز اهمیت هستند.

بررسی عبارات‌ها نادرست:

ج) در هر دو ناحیه، رفت و آمد و راهسازی مشکل است.

د) محدودیت خاک در هر دو ناحیه، فعالیت‌های کشاورزی را با مشکل مواجه می‌کند.

۱۸۹ (۱) همه عبارات‌ها نادرست هستند.

بررسی عبارات‌ها:

الف) هوازدگی و فرسایش در همه نواحی آب و هوایی صورت می‌پذیرد.

ب) هوازدگی ناشی از خرد شدن و تجزیه سنگ‌ها نیست (معلول نیست)، بلکه علت خرد شدن سنگ‌ها است.

ج) گسل (شکستگی) حاصل فعالیت‌های مربوط به تکتونیک ورق‌های زمین است.

د) گسل (شکستگی) موجب تغییر شکل ناهمواری‌ها می‌شود.

۱۹۰ (۲) همه موارد گفته‌شده از ویژگی‌های بیابان لوت است.

فلسفه و منطق

۱۹۱ (۲) از نظر فیلسوفان، عقل که یک توانمندی فوق‌العاده است، در ابتدای کودکی به صورت یک استعداد (قوه) وجود دارد که باید با تربیت و تمرین (کسب تجربه) به شکوفایی و فعلیت برسد و کودک توانایی استدلال و تفکر را به دست آورد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ و ۲) این دو عبارت، منطبق با عقل متعالی است؛ در حالی‌که صورت سؤال، مربوط به عقل استدلالی می‌باشد.

۴) عقل، به عنوان توانمندی ویژه میان انسان‌ها، فقط مربوط به عقل استدلالی است و شامل عقل متعالی نمی‌شود.

توجه: سؤال مذکور، مشابه تست ۱۴۲ کنکور سراسری ۱۴۰۳ (نوبت تیرماه) طرح شده است.

۱۹۹ ۱

فیلسوفان مسلمان عقیده دارند که عقل، یکی از ابزارهای شناخت انسان و وسیله تفکر و تعقل اوست؛ نه تنها ابزار.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۲) این عبارت درست است. این‌گونه نیست که در همه‌جا برهان عقلی، تمثیل و تجربه معتبر باشد؛ بلکه از هر کدام باید در جایگاه خودش استفاده کرد.
- (۳) این گزاره درست است؛ در واقع فیلسوفان مسلمان، یگانه معیار پذیرش حقایق را، دلایل عقلی می‌دانند.
- (۴) ابن‌سینا می‌گوید: «هر کس که عادت کرده سخنی را بدون دلیل بپذیرد، از حقیقت انسانی خود خارج شده است».

۲۰۰ ۲

در مرحله عقل بالفعل، عقل آدمی شکوفا شده و قضایا و مسائل غیربديهی را می‌تواند درک کند. مثلاً این‌که هر معلولی، علتی دارد و رابطه میان علت و معلول، در همین مرحله درک می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ و ۳) گزاره‌های بدیهی هم چون موارد بیان‌شده در گزینه‌های (۱) و (۳) در عقل بالملکه درک می‌شوند. توجه داشته باشید که گزینه (۳)، مثالی از گزینه (۱) است و هر دو به محال بودن اجتماع نقیضین اشاره دارند.
- (۴) تسلط بر دانش‌ها در عقل بالمستفاد صورت می‌گیرد.
- توجه: سؤال مذکور، مشابه تست ۱۴۴ کنکور سراسری ۱۴۰۳ (نوبت اردیبهشت ماه) طرح شده است.

۲۰۱ ۳

جملات انشایی قضیه نیستند، چون نمی‌توانیم آن‌ها را از نظر مطابقت با خارج یا ذهن (واقعیت)، صادق (درست) یا کاذب (غلط) بدانیم. جمله صورت سؤال نیز چون صرفاً بیان یک آرزو است، انشایی محسوب می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) نظرات کلی هم اگر قابلیت صادق و کاذب بودن را داشته باشند، قضیه محسوب می‌شوند و در منطق بررسی می‌شوند.
- (۲) فریبکاری یا صداقت‌گوینده ربطی به قضیه بودن یا نبودن ندارد. هم‌چنین قضیه را با واقعیت مطابقت می‌دهیم نه با حقیقت و یا فقط دنیای خارج.
- (۴) این‌گونه جملات شرطی محسوب نمی‌شوند، چون قضایای شرطی نیز قابلیت صادق و کاذب بودن را دارند.

۲۰۲ ۲

سور قضیه، دامنه مصادیق موضوع را نشان می‌دهد؛ یعنی این‌که آیا موضوع شامل تمام مصادیق خود می‌شود یا بخشی از مصادیق. اما جزئی و کلی بودن موضوع قضیه که قضایای شخصیه را از محصوره متمایز می‌کند، به خود مفهوم موضوع برمی‌گردد، چرا که اگر مفهومی قابلیت صدق بر مصادیق متعدد را داشته باشد، کلی است و در غیر این صورت، جزئی.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) قضیه‌ای که سور کلی یا جزئی دارد، شخصیه نیست. جملات انشایی قضیه نیستند که سورپذیر باشند. هم‌چنین تعداد مصادیق‌های یک مفهوم، بیانگر کلی یا جزئی بودن آن نیست، بلکه قابلیت داشتن مصادیق متعدد یا عدم چنین قابلیت، ملاک است.
- (۳) دلالت تضمینی یا التزامی به جزئی از مصادیق مفهوم یا خارج از مصادیق مفهوم اشاره می‌کند و ربطی به دامنه مصادیق ندارد. در ضمن قضیه‌ای که سور دارد، چه کلی باشد و چه جزئی، محصوره (سوره) است.
- (۴) «سور قضیه» تعداد دقیق دامنه مصادیق موضوع را مشخص نمی‌کند.

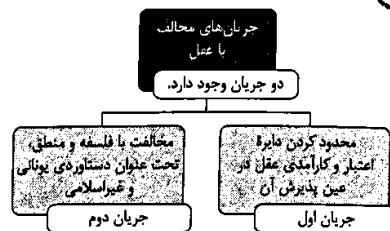
۲۰۳ ۱

گزینه (۱) قضیه محسوب می‌شود و سایر گزینه‌ها تصور (۲) و (۴): جمله ناقص و (۳): پرسشی هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) ایران پیش از باستان، یکی از کانون‌های اولیه عقل‌گرایی و خردورزی بوده است؛ نه نخستین.
- (۲) حکیمان ایران پیش از باستان، خود خداوند را عقل می‌نامیدند؛ نه این‌که عقل را مخلوق خداوند بدانند. توجه داشته باشید «خرد انسان‌ها» معنای متفاوتی با «عقل» نزد حکیمان ایران باستان داشته و در ادامه متن صفحه ۵۹ کتاب درسی ذکر می‌شود که خداوند، خرد انسان‌ها را آفریده است، اما آن‌چه که در گزینه (۲) مورد اشاره قرار گرفته، عقل در معنای خداوند است.
- (۴) حکیمان ایران پیش از باستان، به هر دو کاربرد عقل اعتقاد داشتند.

۱۹۷ ۴

بررسی گزینه‌ها:

- (۱) در این گزینه، اعتبار عقل زیر سؤال نرفته و تنها اعتبار آن در مسائل دینی نفی شده است؛ پس مربوط به جریان اول مخالفت با عقل است.
- (۲) این گزاره مربوط به دوره اول کلیسا است و ارتباطی با دوره اسلامی ندارد.
- (۳) در این گزینه، به عقلی بودن فلسفه و مخالفت عقل با دین اشاره شده که مربوط به جریان اول است.
- (۴) این گزاره در جست‌وجو و کنکاش پیرامون منشأ و گوینده سخنان عقلی (مسائل فلسفی) است؛ پس مربوط به جریان دوم مخالفت با عقل است. در جریان دوم، به جای بررسی اصل سخن، ملیت گوینده آن سخن بررسی شده و به دلیل یونانی بودن و غیراسلامی بودن، مسائل فلسفی با انتقاد مواجه می‌شوند.

۱۹۸ ۲

علم تمامی عقول به ذات پروردگار، بی‌واسطه است زیرا اساساً واسطه‌ای در اختیار عقول قرار ندارد که بخواهند از طریق آن، به خداوند علم پیدا کنند؛ به بیان دیگر، همه عقول، حقایق را شهود می‌کنند و در فلسفه یازدهم خواندید که در شهود، حقایق به صورت بی‌واسطه درک می‌شود. نکته: برای پاسخگویی به این سؤال؛ باید معنای «واسطه» را مشخص کنیم؛ واسطه، به معنای ابزارهای محسوس و مادی برای کسب معرفت است، مثلاً انسان به واسطه حواس خود، به گرمای هوا علم پیدا می‌کند؛ اما آیا عقول دهگانه، ابزارهای این‌چنینی در اختیار دارند؟ در واقع علم عقول به ذات خداوند، مستقیماً و بی‌واسطه، در درونشان، تجلی پیدا می‌کند.

توجه: منظور از علم باواسطه یا بی‌واسطه، فاصله علم از مبدأ نیست بلکه منظور، وجود داشتن ابزارهای مادی شناخت است که تمام موجودات عالم عقول، فاقد چنین ابزاری هستند و در نتیجه، علمشان به امور مختلف و ذات خداوند، بی‌واسطه است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) فقط عقل اول، مخلوق بی‌واسطه خداوند است؛ نه همه عقل‌ها.
- (۳) عقل فعال، دهمین عقل از سلسله عقول است که دورترین آن‌ها از واجب‌الوجود محسوب می‌شود.
- (۴) عقل فعال؛ حقایق را برای انسان شهود نمی‌کند؛ بلکه به انسان، توانایی اندیشیدن را می‌دهد تا انسان، خودش حقایق را کسب کند.

۲۰۹) دو قضیه مذکور در صورت سؤال، رابطه تناقض دارند. در رابطه تناقض هر دو قضیه همزمان کاذب نیستند و همزمان هم صادق نیستند، بلکه حتماً یکی از آن‌ها صادق و دیگری قطعاً کاذب است.

دو قضیه نقیض، همزمان صادق نخواهند بود؛ یعنی با هم جمع نمی‌شوند، چون جمع همزمان دو قضیه نقیض یعنی صادق بودن همزمان هر دو قضیه و این امر محال است.

دو قضیه نقیض همزمان کاذب نخواهند بود؛ یعنی با هم رفع نمی‌شوند، چون رفع همزمان دو قضیه نقیض یعنی کاذب بودن همزمان هر دو قضیه و این امر محال است.

۲۱۰) در هر دو مورد دچار مغالطه ایهام انعکاس شده‌ایم، زیرا اگر قواعد عکس مستوی را رعایت نکنیم، دچار مغالطه ایهام انعکاس خواهیم شد. در بخش «الف» قضیه سالبه جزئی را به «سالبه جزئی» عکس مستوی کرده‌ایم، در صورتی که قضیه سالبه جزئی عکس مستوی لازم‌الصدق ندارد. در بخش «ب» هم موجهه کلیه را به موجهه کلیه عکس مستوی کرده‌ایم در صورتی که عکس مستوی لازم‌الصدق موجهه کلیه، موجهه جزئی خواهد بود.

۲۱۱) انسان دارای قوه‌ای است که با آن تفکر و تعقل می‌کند. او با کمک این قوه می‌تواند حقایقی را درک کند که توانایی درک آن از راه احساس ممکن نیست. این حقایق، هم می‌تواند امور محسوس و طبیعی را شامل شود و هم امور غیرمحسوس و غیرطبیعی را دربر می‌گیرد. عقل با کمک حواس و تحلیل عقلانی یافته‌های حسی می‌تواند به بسیاری از اسرار و رموز طبیعی پی ببرد و قوانین طبیعی را بشناسد. این نوع شناخت را که عقل با همکاری حس به دست می‌آورد، «شناخت تجربی» می‌گوییم. بررسی عامل ایجاد یک بیماری خاص مانند بیماری سل، بیماری کرونا و ... در زمره شناخت تجربی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) عقل قادر است بدون استفاده از یافته‌های تجربی و صرفاً با تفکر و چینش استدلال، به حقایقی برسد و دانش‌هایی را پایه‌گذاری کند. به این قبیل دانش‌ها «شناخت عقلی» می‌گوییم. بسیاری از دانستنی‌های ریاضی از این قبیل هستند. ۳ و ۴) دانستنی‌های دانش فلسفه از طریق حواس و تجربه به دست نمی‌آیند؛ بلکه فقط از طریق تعقل محض می‌توان به آن‌ها رسید. مثلاً درک محال بودن اجتماع نقیضین و تبیین رابطه بین نفس و بدن از نوع شناخت فلسفی و عقلی به شمار می‌روند.

۲۱۲) شناخت تجربی بر چند قاعده عقلی مهم نیز استوار است و دانشمند در هنگام بررسی داده‌های حسی، آن قاعده‌ها را در نظر دارد و از آن‌ها بهره می‌برد؛ برخی از این قواعد عبارت‌اند از: ۱- پدیده‌ها خودبه‌خود پدید نمی‌آیند، بلکه هر پدیده‌ای نیازمند علت است. ۲- هر پدیده علتی ویژه دارد و از هر چیزی، هر چیزی پدید نمی‌آید. ۳- طبیعت، همواره یکسان عمل می‌کند. به طور کلی، هنگامی که شناخت‌های جزئی با یک قانون کلی عقلی و فلسفی جمع می‌شود، می‌تواند تعمیم پیدا کند؛ والا با چندین بار مشاهده جوشیدن آب در صد درجه نمی‌توان حکم کلی صادر کرد. اما اگر همین آزمایش‌ها با یک قانون کلی عقلی، مانند «اصل علیت»، «اصل سنخیت» و با «اصل یکسان عمل کردن طبیعت» جمع شود، می‌تواند برای ما یقین ایجاد کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) همان‌گونه که انسان پذیرفته است خطا در ادراک حسی امکان‌پذیر است، هم چنین قبول کرده است که راه تصحیح اشتباهات حواس تنها از طریق ابزار عقل نیست و گاهی انسان برای پی بردن به اشتباهات حواس باز هم از حواس استفاده می‌کند.

۲) در شناخت حسی، انسان فقط از حواس خود کمک می‌گیرد و بنابراین، این نوع شناخت، مبتنی بر دو ابزار نیست. شناخت تجربی مبتنی بر دو ابزار حس و عقل است.

۴) گاهی از شناخت حسی هم نمی‌توان انتظار یک گزاره یقینی داشت و نه تنها از شناخت تجربی.

۲۰۴) موضوع و محمولشان یکسان است، اگر چه از مترادف‌های موضوع و محمول استفاده شده است. هم چنین دارای کمیت یکسان و سور متفاوت (هر و هیچ) هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) بین آن‌ها یکی از نسبت‌های تقابل (تضاد) برقرار است. در تضاد ممکن است هر دو قضیه کاذب باشند.

۲) موضوع و محمولشان یکسان است و دارای کمیت یکسان و کیفیت متفاوت هستند.

۴) دو قضیه با معنای متفاوت هستند، اما بین آن‌ها نسبت تضاد برقرار است. توجه: قضایای متقابل، قضایایی هستند که موضوع و محمول آن‌ها یکسان است، اما در کمیت یا کیفیت یا هر دو، اختلاف دارند.

۲۰۵) قضایای کلی که دارای تضاد هستند عبارت‌اند از موجهه کلیه (هر الف ب است) و سالبه کلیه (هیچ الف ب نیست)؛ حال متداخل آن‌ها به ترتیب عبارت‌اند از: بعضی الف ب نیست، / بعضی الف ب است. متضاد آن‌ها به ترتیب عبارت‌اند از: هیچ الف ب نیست، / هر الف ب است. قضایای حاصل دارای کمیت یکسان و کیفیت متفاوت هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) دارای کمیت یکسان (هر دو جزئی هستند) و کیفیت متفاوت (یکی از آن‌ها موجهه و دیگری سالبه است) هستند؛ بعضی الف ب است، بعضی الف ب نیست.

۲) نقیض قطعی قضایای «بعضی الف ب است» و «بعضی الف ب نیست» به ترتیب عبارت‌اند از: «هیچ الف ب نیست» و «هر الف ب است».

۳) موجهه جزئی دارای عکس مستوی لازم‌الصدق است اما سالبه جزئی عکس مستوی لازم‌الصدق ندارد.

۲۰۶) با توجه به این که قضیه «بعضی الف ب است» کاذب است، متداخل آن یعنی «هر الف ب است»، کاذب خواهد بود، چون در متداخل، از کذب قضیه جزئی، کذب قضیه کلی به دست می‌آید.

هم چنین قضیه «بعضی الف ب است» کاذب است. بنابراین نقیض آن «هیچ الف ب نیست» صادق خواهد بود و عکس مستوی قضیه حاصل یعنی «هیچ الف ب نیست»، صادق خواهد بود، چون در عکس مستوی اگر قضیه اصلی صادق باشد، عکس مستوی آن نیز صادق خواهد بود.

۲۰۷) در عکس مستوی جای موضوع و محمول عوض می‌شود و اگر قضیه اصلی صادق باشد، عکس مستوی آن نیز صادق خواهد بود. اصل قضیه عبارت است از: «بعضی انسان متفکر، شاعر، پزشک و فیلسوف است»، عکس مستوی آن عبارت است از قضیه صادق «تعدادی (بعضی) از شاعر، پزشک و فیلسوف، انسان‌های متفکری هستند».

۲۰۸) متضاد قضیه صادق «هر الف ب است» عبارت است از قضیه کاذب «هیچ الف ب نیست» و نقیض متضاد آن عبارت است از قضیه موجهه جزئی «بعضی الف ب است» که صادق خواهد بود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) عکس مستوی قضیه صادق «هر الف ب است» عبارت است از قضیه صادق «بعضی الف ب است» و متداخل آن (هر الف ب است) صدق و کذبش نامشخص است.

۲) متضاد قضیه صادق «هر الف ب است»، عبارت است از قضیه کاذب «هیچ الف ب نیست» و عکس مستوی آن عبارت است از قضیه «هیچ الف ب نیست» که صدق و کذبش نامشخص است، چون در عکس مستوی اگر قضیه اصلی کاذب باشد، صدق و کذب عکس مستوی آن نامشخص است.

۴) نقیض قضیه صادق «هر الف ب است» عبارت است از قضیه کاذب «بعضی الف ب نیست» و متداخل قضیه کاذب «بعضی الف ب نیست» عبارت است از قضیه «هیچ الف ب نیست» که کاذب خواهد بود.

۲۱۶ | ۳

فارابی و ابن‌سینا مانند افلاطون و ارسطو، هم حس و هم عقل را معتبر می‌دانستند. هم‌چنین این دو فیلسوف برای شناخت وحیانی هم اعتبار خاص قائل بودند و آن را هم یکی از راه‌های شناخت می‌دانستند که اختصاص به پیامبران دارد. این دو فیلسوف نیم‌نگاهی به شناخت شهودی داشتند اما آن را در تبیین فلسفی خود وارد نمی‌کردند. سهروردی نیز هم‌چون دیگر فیلسوفان مسلمان هم حس و هم عقل را معتبر می‌دانست، اما بر معرفت شهودی تأکید بسیاری کرد و کوشید، آن‌چه را که از طریق اشراق و به صورت الهامات شهودی به دست آورده بود، تبیین استدلالی کند و در نهایت نظام فلسفی خود را بر پایه آن شهودها بنا نماید. پس شیخ اشراق تأکید ویژه‌ای بر معرفت شهودی و قلبی دارد و معتقد است که علاوه بر حس و عقل، می‌توان از داده‌های شهود قلبی در معرفت فلسفی استفاده کرد. به عبارت دیگر، اختلاف سهروردی با فارابی و ابن‌سینا در این نیست که فارابی و ابن‌سینا معرفت قلبی را قبول ندارند و شیخ اشراق قبول دارد، بلکه در این است که شیخ اشراق تلاش می‌کند از این معرفت شهودی در فلسفه استفاده کند و فلسفه‌ای شهودی بنا نماید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) همگی فیلسوفان مسلمان، سه ابزار حس و عقل و قلب را معتبر می‌دانستند، با این تفاوت که برخی از آن‌ها بیشتر درباره حس و عقل سخن گفته‌اند، برخی به شهود قلبی توجه ویژه کرده‌اند و برخی نیز میان حس و عقل و قلب و شهود وحیانی پیوند برقرار ساخته و از هر سه بهره برده‌اند. پس تمام فیلسوفان مسلمان هم همه ابزارهای معرفت را قبول دارند و معتقدند هر کدام از آن‌ها در جایگاه خود کاربرد دارند و ما را به مقصد می‌رسانند و هم دیدگاه‌هایی نزدیک به هم نسبت به عقل و نقش آن در کسب معرفت داشتند. (۲) بحث و پرسش درباره این‌که کدام یک از ابزارهای شناخت، ما را موفق به شناخت حقایق و واقعیات و امور مختلف می‌کند، یک بحث مشترک میان همه فیلسوفان است، هر چند هر کدام از فیلسوفان در مورد ابزاری که ما را به شناخت حقیقت بهتر نزدیک می‌کند، اختلاف نظر دارند. (۳) تاریخ فلسفه را می‌توان به چهار دوره: دوره یونان باستان، فیلسوفان اروپایی دوره قرون وسطی تا ابتدای رنسانس و آغاز دوره جدید در اروپا، دوره شکوفایی فلسفه در جهان اسلام و ایران و دوره جدید اروپا تقسیم کرد. در تمام این دوره‌ها، درباره معرفت‌شناسی و میزان کارآمدی هر یک از ابزارهای معرفت به ویژه در مورد ارزش و اعتبار حس و عقل مباحث مختلفی صورت گرفته است و تاکنون نیز ادامه دارد.

۲۱۷ | ۳

دکارت به تفکر عقلی اهمیت بسیار می‌داد و برعکس بیکر، معتقد بود عقل انسان به طور ذاتی معرفت‌هایی دارد که از تجربه به دست نیامده‌اند؛ مانند معرفت به وجود نفس مجرد و وجود خدا. به اعتقاد دکارت، انسان در فهم این قبیل امور نیازی به حس و تجربه ندارد. کانت با طرح دیدگاهی جدید کوشش کرد هم اعتبار عقل و هم تجربه را اثبات کند و نشان دهد که معرفت، حاصل همکاری عقل و حس است. کانت بر آن است که قوه ادراکی انسان تصوراتی مثل زمان و مکان و مفاهیمی مانند علیت را نزد خود دارد و آن‌ها را از راه حس و تجربه به دست نمی‌آورد. به نظر کانت، انسان آن‌چه را که از طریق حس به او می‌رسد، در قالب این مفاهیم درک می‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱ و ۲) آن‌چه دکارت را از تجربه‌گرایان جدا کرد، قبول گزاره‌ها و قواعد عقلانی بود که از طریق تجربه قابل دستیابی نبودند و فقط متکی بر استدلال عقلی بودند. (۳) دکارت مخالف با تجربه و علم تجربی نبود و خود او نقش مؤثری در پیشرفت علم در اروپا داشت.

۲۱۸ | ۲

یکی دیگر از ابزارهای معرفت انسان است که می‌تواند بی‌واسطه به حقایق برسد و معرفت کسب کند. معرفتی که از این طریق به دست می‌آید، «معرفت شهودی» نامیده می‌شود. این‌گونه شناخت را بدان جهت شهودی می‌گویند که قلب انسان حقیقت را چنان درمی‌یابد که گویا با چشم می‌بیند. عارف و سالک الی الله ممکن است بتواند در همین دنیا، آخرت را مشاهده کند. علاوه بر عالم طبیعت، سایر عوالم را مشاهده نماید و وجود فرشتگان را هم واقعاً بباید. این قبیل مشاهدات، از نوع شهود قلبی است و از راه چشم به دست نمی‌آید. پس معرفت شهودی مختص و ویژه پیامبران الهی نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) معرفت شهودی یک معرفت بی‌واسطه است؛ یعنی بدون استفاده از تجربه و آزمایش و بدون استدلال عقلی در قلب تجلی می‌کند. (۲) معرفت شهودی از طریق تقویت ایمان و تعالی بخشیدن به نفس و تهذیب آن و کمال‌طلبی همراه با عبادات خالصانه، به تدریج و گام به گام حاصل می‌شود. (۳) برای دریافت چنین معرفتی، سیر و سلوک و تهذیب نفس ضروری است.

۲۱۹ | ۴

یکی از شهودهای قلبی، وحی الهی است. این شهود ویژه پیامبران است و خداوند از طریق وحی و به واسطه پیامبران، معارفی را در اختیار بشر قرار می‌دهد که به آن «معارف وحیانی» می‌گویند. دریافت‌کننده وحی، پیامبران الهی هستند. آنان آن‌چه را که از راه وحی دریافت کرده‌اند، به انسان‌های دیگر می‌رسانند. در شهود وحیانی، خداوند حقایق و معانی و حتی گاهی کلمات و عبارات خود را بر قلب پیامبر نازل می‌کند و پیامبر آن معانی و کلمات و عبارات را دریافت می‌کند و هیچ‌گونه دخل و تصرفی از طرف پیامبر در آن صورت نمی‌گیرد. قرآن کریم نمونه‌ای از کلام الهی است که خداوند از طریق وحی بر قلب آخرین پیامبر خود نازل کرده است. ما با تأمل و تدبر در قرآن و به میزان توانایی و همت خود می‌توانیم از بسیاری حقایق آگاه شویم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) یکی از شهودهای قلبی، وحی الهی است. این شهود ویژه پیامبران است و خداوند از طریق وحی و به واسطه پیامبران، معارفی را در اختیار بشر قرار می‌دهد که به آن «معارف وحیانی» می‌گویند.

(۲ و ۳) اگرچه دریافت‌کننده وحی، پیامبران الهی هستند، اما درک معارف وحیانی و بهره‌مندی انسان‌های عادی از معارف وحیانی از طریق عقل آسان و ممکن است، ضمن این‌که دریافت معارف وحیانی به سیر و سلوک نیاز ندارد.

۲۲۰ | ۴

بیشتر دانشمندان و متفکرین پیش از سقراط، به شناخت حسی اهمیت می‌دادند و توجه کم‌تری به شناخت عقلی داشتند. گرچه متفکری مانند هراکلیتوس، علاوه بر حس به عقل هم اهمیت می‌داد. او معتقد بود که شناخت حسی اعتبار دارد و ما وجود حرکت در این جهان را از طریق حس درمی‌یابیم و درک می‌کنیم. اما متفکری به نام «پارمنیدس» معتقد بود که شناخت حسی به دلیل خطاهایی که گاه در حواس رخ می‌دهد، اعتبار ندارد و نمی‌توان بدان تکیه کرد. به همین جهت پارمنیدس معتقد بود که حرکت وجود ندارد و همه اشیا در ثبات و پایداری هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) انسان از سه ابزار برای کسب معرفت استفاده می‌کند: حس، عقل و شهود و دانستیم که وحی بالاترین نوع شهود قلبی است که به پیامبران اختصاص دارد. درباره ارزش این راه‌ها و میزان توانایی آن‌ها، همواره میان فیلسوفان بحث و گفتگو بوده است. گروهی به حس و گروهی دیگر به عقل اهمیت بیشتری داده و هر گروه هم دلایلی برای مدعای خود آورده‌اند. برخی نیز شهود قلبی را معتبر دانسته‌اند. پس اتفاق نظری در این باره میان فیلسوفان نبود.

(۲) در دوره یونان باستان درباره معرفت‌شناسی و میزان کارآمدی هر یک از ابزارهای معرفت مباحث مختلف صورت گرفته است.

(۳) «مسئله شناخت» و میزان انطباق آن با واقعیت، قبل از سقراط، مورد توجه دانشمندان پیش از وی قرار گرفته بود.

توانایی

۴۲۱ الف) یکی از علل مهم تورم، نقدینگی ناهمگن با تولید است. اگر افزایش نقدینگی در کشور با افزایش تولید هماهنگ نباشد، می‌تواند سبب تورم شود.

ب) یکی از روش‌هایی که بانک مرکزی کشورها برای کنترل تورم و تنظیم نقدینگی در گردش به کار می‌گیرند، سیاست بازار باز (فروش یا خرید اوراق مشارکت) است. در این روش، بانک مرکزی می‌تواند با فروش اوراق مشارکت به طور مستقیم از مقدار نقدینگی در دست مردم بکاهد یا با خرید اوراق مشارکت، نقدینگی بیشتری به جامعه تزریق کند.

۴۲۲ توانایی سنجش ارزش محصولات مختلف باعث می‌شود تا عملاً پول، کار خرید و فروش کالاهای مختلف و تبدیل قیمت‌ها را به یکدیگر آسان کند.

۱۲۳ الف) بشر برای مبادلات خود، از کالایی بادوام و فاسدشدنی و قابل تقسیم به تکه‌های کوچک و پرتعداد استفاده کرد. البته در هر منطقه، کالایی خاص پرتعداد بود. مثلاً در ایران، غلات؛ در هندوستان، صدف؛ در تبت، چای و در روسیه، پوست سمور خواهان بیشتری داشت. ساکنان این مناطق حاضر بودند کالاهای اضافی خود را با این کالاها معاوضه کنند؛ زیرا اطمینان داشتند که با دادن این کالاها می‌توانند کالاهای موردنیاز خود را دریافت کنند.

ب) استفاده از فلزات موجب گسترش تجارت در داخل کشورها و بین‌الملت‌ها شد و فعالیت‌هایی از قبیل دریانوردی و حمل و نقل را نیز رونق بخشید. ج) با وجود فواید زیاد استفاده از پول‌های فلزی مثل طلا و نقره، باز هم مشکلاتی وجود داشت؛ مثلاً میزان طلا و نقره محدود بود و با افزایش تجارت و مبادله، به پول بیشتری نیز نیاز بود. در این میان، عده‌ای از بازرگانان در معاملات خود به جای پرداخت سکه‌های فلزی، رسیدی صادر می‌کردند که بیانگر بدهی آنان بود. طرف مقابل هم براساس اعتمادی که داشت، این رسید را می‌پذیرفت.

۲۲۲ الف) عده‌ای از بازرگانان در معاملات خود به جای پرداخت سکه‌های فلزی، رسیدی صادر می‌کردند که بیانگر بدهی آنان بود. طرف مقابل هم براساس اعتمادی که داشت، این رسید را می‌پذیرفت. به تدریج، بازرگانانی که به یکدیگر اعتماد داشتند، این رسیدها را بین خود مبادله می‌کردند. پشتوانه این رسیدها، طلا و نقره‌ای بود که نزد صرافان و بازرگان نگهداری می‌شد.

عیوب استفاده از این رسیدها: ۱- بی‌میلالتی یا سوءاستفاده برخی صرافان از اعتماد مردم و ۲- تعداد زیاد انواع رسیدها و صرافی‌ها که ۳- آشنایی و اعتبارسنجی آن‌ها را برای مردم سخت کرده بود.

ب) دستیابی به اهداف اقتصادی و سیاسی ملت ایران که در قانون اساسی بازتاب دارد، مستلزم غلبه بر ضعف‌ها و بیماری‌های ساختاری اقتصاد ایران است.

توانایی

$$\text{واحد} = 400 = \frac{1}{5} \times 2000 = \text{حساب پس انداز کوتاه مدت}$$

$$\frac{40}{100} \times 1200 = \text{ارزش مجموع حساب‌های جاری و پس انداز بلندمدت}$$

$$\text{واحد} = 480$$

$$\text{سپرده‌های جاری و بلندمدت} = \text{ارزش حساب‌های پس انداز بلندمدت}$$

$$\text{سپرده‌های دیداری (جاری)} =$$

$$\text{واحد} = 80 = 400 - 480$$

۱۲۱ تلاش‌های عقل‌گرایان در برابر تجربه‌گرایان، تلاش موفق نبوده

و تجربه‌گرایی به صورت یک دیدگاه غالب فلسفی در اروپا درآمد. از این به بعد در میان تجربه‌گرایان، دیدگاه‌های جدیدی بروز کرد که یکی از مهم‌ترین آن‌ها «پوزیتیویسم» یا «اثبات‌گرایی» بود. پوزیتیویست‌ها علاوه بر این که تنها راه رسیدن به شناخت و معرفت را تجربه می‌دانستند، معتقد بودند که اصولاً آن دسته از مفاهیم و گزاره‌ها که تجربه‌پذیر نیستند و از طریق تجربه نمی‌توانند مورد بررسی و ارزیابی قرار بگیرند، بی‌معنا هستند. اما از آنجایی که تجربه در دستیابی به همه خصوصیات اشیا و احتمالی بودن بسیاری از نتایج تجربی و تفاوت میان تجربه انسان‌ها، می‌توانست قطعیت احکام تجربی را از میان ببرد، لذا واقع‌نمایی دانش تجربی، بار دیگر با اشکال روبه‌رو شد و جریان‌های نسبی‌گرا در داخل تجربه‌گرایی ظهور کردند. نسبی‌گرایان بر این باورند که هر فرد متناسب با ویژگی‌های خود، درباره امور به شناختی می‌رسد که با شناخت افراد دیگر متفاوت است. بنابراین شناخت هر کس برای خودش و نسبت به خودش اعتبار دارد؛ مثلاً براساس این دیدگاه، به طور مطلق نمی‌توان گفت «فلز بر اثر حرارت انبساط پیدا می‌کند» بلکه فرد حداکثر می‌تواند بگوید «من در این وضعیت، فکر می‌کنم فلز بر اثر حرارت منبسط می‌شود».

بررسی سایر گزینه‌ها،

۲ و ۳) از نظر تجربه‌گرایان، تنها ابزار شناخت اشیا و تنها راه رسیدن به شناخت و معرفت، حس و تجربه است.

۴) تجربه‌گرایان معتقدند که شناخت انسان سراسر ناشی از تجربه است و در عدم به کارگیری روش عقلی محض اتفاق نظر دارند.

۲۱۹

پوزیتیویست‌ها علاوه بر این که تنها راه رسیدن به شناخت و معرفت را تجربه می‌دانستند، معتقد بودند که اصولاً آن دسته از مفاهیم و گزاره‌ها که تجربه‌پذیر نیستند و از طریق تجربه نمی‌توانند مورد بررسی و ارزیابی قرار بگیرند، بی‌معنا هستند. بنابر این دیدگاه، مفاهیمی مانند خدا، اختیار، نفس و روح که تجربه درباره نفی یا اثبات آن‌ها نمی‌تواند نظر دهد، معنای روشنی ندارند. لذا اصولاً قابل بررسی علمی نیستند.

بررسی سایر گزینه‌ها،

۱) مفاهیم غیرتجربی مانند خدا، روح و ... برای پوزیتیویست‌ها معنای روشنی ندارد و بنابراین چنین مفاهیمی نمی‌توانند در زندگی انسان تأثیر بگذارند.

۳) تجربه‌گرایان به مفاهیم فطری اعتقاد ندارند.

۴) این سخن که تنها روش شناخت، روش حسی و تجربی است، مورد توافق تجربه‌گرایان از جمله پوزیتیویست‌ها و پراگماتیست‌ها است. یگانه ابزار شناخت انسان حواس است و تنها روش معتبر که به درستی قادر به درک واقعیت است، روش تجربی است.

۲۲۰

برخی از فیلسوفان معاصر، در حالی که تجربه‌گرایی را قبول دارند، به شهود معنوی و تجربه دینی (به عنوان نوعی شناخت قلبی) نیز معتقد هستند. ویلیام جیمز و هانری برگسون از فیلسوفان تجربه‌گرایی هستند که به شهود عرفانی و تجربه دینی نیز معتقدند و به بُعد معنوی انسان اهمیت می‌دهند.

بررسی سایر گزینه‌ها،

۱) این مطلب بیانگر دیدگاه نسبی‌گرایان است. نسبی‌گرایان بر این باورند که هر فرد متناسب با ویژگی‌های خود، درباره امور به شناختی می‌رسد که با شناخت افراد دیگر متفاوت است. بنابراین شناخت هر کس برای خودش و نسبت به خودش اعتبار دارد؛ یعنی از دیدگاه آنان، انسان‌ها امکان این را ندارند که بتوانند درباره یک چیز به معرفتی یکسان دست پیدا کنند. بنابراین دیدگاه انسان‌ها درباره پدیده‌ها، حتماً متفاوت است.

۲ و ۳) در دوره جدید اروپا، بیشتر به دو ابزار حس و عقل توجه شده و به شهود قلبی کم‌تر و به وحی بسیار کم‌تر عنایت شده است. با این وجود در قرن بیست توجهی به شهود قلبی شد و فیلسوفانی مانند ویلیام جیمز و هانری برگسون به تجربه دینی و معنوی پرداختند، اما این توجه، شکل همگانی به خود نگرفت، علاوه بر این که یک ابزار معرفتی مستقل تلقی نگردید. به عبارت دیگر، در دوره جدید اروپا، اعتبار معرفت‌شناسی شهود قلبی و وحی از میان رفت و جنبه مشاهدات شخصی به خود گرفت.

ابتدا شبه پول را محاسبه می کنیم:

حساب های پس انداز بلندمدت + حساب های پس انداز کوتاه مدت = شبه پول
 واحد $400 + 80 = 480$

حال به سراغ محاسبه حجم پول می رویم:

سپرده دیداری + چک پول ها + اسکناس و مسکوکات = حجم پول
 واحد $2000 + 1200 + 400 = 3600$

در انتها میزان نقدینگی را محاسبه می کنیم:

شبه پول + حجم پول = حجم نقدینگی
 واحد $3600 + 480 = 4080$

۲۲۶ (۴) در دوره پهلوی، دولت با هدف ایجاد توسعه در کشور به اجرای طرح های عمرانی متعدد پرداخت و به این ترتیب، بخشی از درآمدهای نفتی کشور، صرف ساخت و ساز شد. بسیاری از کارخانجات بزرگ و زیرساخت های صنعتی در این دوران ساخته شد؛ با این حال ساختارهای اساسی اقتصاد کشور نیز زیر سلطه و برنامه ریزی بیگانگان قرار گرفت و دستیابی به توسعه پایدار غیرممکن شد.

۲۲۷ (۳) اقدامات محدود مذهبی و ملی، مثل تأسیس دارالفنون (گزینه ۴)) و برقراری نظم مالی و اداری توسط امیرکبیر، تأسیس شرکت اسلامی و تحریم کالاهای خارجی توسط علمای اصفهان (گزینه ۱))، تحریم تنباکو و لغو قرارداد رزی (گزینه ۲)) و بیانیه هایی در حمایت از تولید ملی، متأسفانه چندان اثربخش نبود.

۲۲۸ (۴) الف) هزینه نگه داشتن استقلال ملی و دینی برای کشورها، افزایش انواع تحریم های اقتصادی، سنگ اندازی ها و دشمنی ها است.
 ب) وقف نامه های باقی مانده از زنان مسلمان ایرانی در دوره های گذشته، نشان از حجم عظیم مالکیت، سرمایه گذاری و مشارکت آنان در تولید دارد.
 ج) اقتصاد کشور در اوایل دوره صفویه علاوه بر یکپارچگی، هماهنگی زیادی با سایر لایه های دینی، فرهنگی و اجتماعی داشت.

۲۲۹ (۴) الف) ایران به دلیل وسعت و پهنای جغرافیایی، برخورداری از منابع طبیعی و قرار گرفتن در چهارراه بین المللی، از دوران باستان، جایگاه ویژه ای در اقتصاد جهان داشته است.
 ب) اصطلاحاتی که اقتصاددانان با استفاده از آن ها بر مقاومت سازی اقتصاد تأکید می کنند:
 ۱- ثبات اقتصادی ۲- استحکام اقتصادی ۳- تاب آوری اقتصادی ۴- پایداری

۲۳۰ (۱) الف)

هزینه سبد بازار در سال قبل - هزینه سبد بازار در سال معین = نرخ تورم
 هزینه سبد بازار در سال قبل

$$10 = \frac{3600 - X}{X} \times 100 \Rightarrow \frac{10}{100} = \frac{3600 - X}{X}$$

$$\Rightarrow \frac{1}{10} = \frac{3600 - X}{X} \Rightarrow X = 36,000 - 10X$$

$$\Rightarrow X + 10X = 36,000 \Rightarrow 11X = 36,000 \Rightarrow X = \frac{36,000}{11} = 3272$$

$$\text{C کشور} = \frac{7700 - 7000}{7000} \times 100 = 10\%$$

با توجه به این که cpi کشور B و C با هم برابر است، داریم:

$$\text{B کشور} = \frac{1}{10} = \frac{X - 4500}{4500} \Rightarrow 4500 = 10X - 45,000$$

$$\Rightarrow 4500 + 45,000 = 10X \Rightarrow 10X = 49,500 \Rightarrow X = \frac{49,500}{10} = 4950$$

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱	واژه متناسب را برای مفهوم زیر، انتخاب کنید. «خودداری کردن از انجام کاری از روی قصد و بهانه آوردن»: الف) تنبلی کردن ب) طفره رفتن (۰/۲۵)	۰/۲۵
۲	معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید. الف) او آزرَم و حیا و پاکدامنی و عفاف آموخته است. شرم و حیا (۰/۲۵) ب) چو او را بدیدند برخاست غو بانگ و خروش، فریاد (۰/۲۵)	۰/۵
۳	درستی یا نادرستی معنی واژه داخل کمانک را مشخص کنید. این عیار مهر و کین مرد و نامرد است (عیار: ابزار و مبنای سنجش) ☐ درست ☐ نادرست درست (۰/۲۵)	۰/۲۵
۴	نادرستی‌های املایی را بیابید و شکل درست آن‌ها را بنویسید. الف) خُسن او در هفته‌ای گیرد ذوال ذوال ← زوال (۰/۵) ب) چه جای آن است که من دست شاهان بگزارم و سرگردان شوم؟ بگزارم ← بگذارم (۰/۵)	۱
۵	با توجه به عبارت «از ردّ صدای شما می‌بایست پیدایتان می‌کردم». الف) نقش دستوری ضمیر پیوسته «تان» متمم است یا مفعول؟ مفعول (۰/۲۵) ب) مرجع ضمیر «تان»، «شما» است یا «صدا»؟ شما (۰/۲۵)	۰/۵
۶	نوع وابسته‌های پیشین و پسین را در گروه‌های اسمی مشخص شده بنویسید. «کشته هر سو بر کف و دیواره‌هایش نیزه و خنجر» هر: صفت مبهم (وابسته پیشین) (۰/۲۵) / ش: مضاف‌الیه (وابسته پسین) (۰/۲۵)	۰/۵
۷	تفاوت دو حرف «را» در «ما پرندگان را نیز پیشوا و شهر یاری است. من او را می‌شناسم. نامش سیمرغ است.» چیست؟ را (اولی) ← حرف اضافه (۰/۲۵) [برای ما پرندگان] (دومی) ← نشانه مفعول (۰/۲۵)	۰/۵
۸	بیت زیر، به «شیوه بلاغی» سروده شده است یا به «شیوه عادی»؟ «گرت همواره باید کامکاری / ز مور آموز رسم بردباری» شیوه بلاغی (۰/۵)	۰/۵

پاسخ تشریحی

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۹	در همه گزینه‌ها، آرایه «حس آمیزی» وجود دارد؛ به جز گزینه (الف) من بیش از همه مُصر بودم در شنیدن حرف‌های شما. صحبت امروز و دیروز نیست. (ب) گفتید: از شامۀ قوی شما تشخیص بوی حمله، غریب نیست. (پ) تا باز کند به روی عالم / دیباچۀ خاطرات شیرین گزینه (الف) من بیش از همه مصر بودم در شنیدن حرف‌های شما. صحبت امروز و دیروز نیست. (۰/۵)	۰/۵
۱۰	کدام یک از ویژگی‌های حماسه در بیت‌های زیر دیده می‌شود؟ آن‌ها را از کمانک‌های مقابل انتخاب کنید. (الف) بدان گاه سوگند پرمایه شاه / چنین بود آیین و این بود راه (ملّی / قهرمانی) ملّی (۰/۵) (ب) یکی تازی‌ای بر نشسته سیاه / همی خاک نعلش برآمد به ماه (خرق عادت / ملّی) خرق عادت (۰/۵) (ج) چنین است سوگند چرخ بلند / که بر بی‌گناهان نیاید گزند (ملّی / قهرمانی) ملّی (۰/۵)	۱/۵
۱۱	جای خالی عبارت زیر را به درستی پُر کنید. «خوان هشتم، برگرفته از کتاب اخوان ثالث است.» در حیاط کوچک پاییز در زندان (۰/۵)	۰/۵
۱۲	داستان «سی مرغ و سیمرغ» از کدام اثر ادبی برگرفته شده است؟ منطق الطیر (۰/۵)	۰/۵
۱۳	مفهوم مشترک ابیات زیر را بنویسید. (الف) ضربت گردون دون آزادگان را خسته کرد / کو دل آزاده‌ای کز تیغ او مجروح نیست (ب) سیاوش بدو گفت اندوه مدار / کزین سان بود گردش روزگار تأثیر سرنوشت و تقدیر در زندگی انسان‌های آزاده و به رنج افکندن آنان (۰/۵)	۰/۵
۱۴	عبارت «دست‌تان را بر چشم‌هایتان حمایل کرده بودید»، یعنی: چشم‌هایتان را با دست‌هایتان پوشانده بودید. ☐ درست ☐ نادرست درست (۰/۵)	۰/۵
۱۵	معنی ابیات و عبارت‌های زیر را به نثر روان بنویسید. (الف) چون فروایی به وادی طلب / پیشت آید هر زمانی صد ثقب وقتی در مرحله طلب (اولین مرحله) قدم بگذاری، رنج و سختی‌های زیادی در برابر تو ظاهر می‌شود. (۰/۵) (ب) مرغان جملگی شیدا گشتند، بهانه‌ها یک سو نهادند. همه پرندگان، عاشق شدند و بهانه‌جویی را کنار گذاشتند. (۰/۵) (ج) کان کلید گنج مروارید او گم شد (رستم) دیگر نمی‌خندید. (۰/۲۵) (د) رستم دستان / در تکی تاریک ژرف چاه پهناور، / چاه غدر ناجوان مردان / گم بود. رستم زال در انتهای چاهی تاریک، عمیق و پهناور که خیانت افراد ناجوان مرد، آن را کنده بود، گم شده بود. (۰/۷۵)	۲

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱۶	جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید. الف) داستان نویسی نوین با افرادی مانند نویسنده «سگ ولگرد»، گسترش یافت. صادق هدایت (۰/۷۵) ب) «سیمین دانشور» با کتاب به اوج نویسندگی خود رسید. سووشون (۰/۷۵)	۰/۵
۱۷	واژه مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) نیما یوشیج در (ققنوس / افسانه) تغییراتی در اصول و ضوابط شعر سنتی ایجاد کرد. ققنوس (۰/۷۵) ب) در داستان نویسی دهه شصت، اغلب نویسندگان موفق (نسل جوان / پیشکسوتان) هستند. پیشکسوتان (۰/۷۵)	۰/۵
۱۸	درباره مضمون و محتوای شعر زیر توضیحاتی ارائه دهید. «داغ عطر یاس زهرا زیر ماه / می چکانید اشک حیدر را به چاه عشق محزون علی یاس است و بس / چشم او یک چشمه الماس است و بس اشک می ریزد علی مانند رود / بر تن زهرا گل یاس کبود» در این شعر که شعری آئینی و مذهبی است توجه به آسوه‌ها و اسطوره‌های تاریخی اسلام (حضرت علی (ع) و حضرت فاطمه (س)) به چشم می خورد (۰/۷۵). شعر در توصیف مظلومیت حضرت زهرا و وداع جانشین حضرت علی (ع) با ایشان است. (۰/۷۵)	۰/۵
۱۹	با توجه به بیت زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. «مرا بسود و فرو ریخت هر چه دندان بود / نبود دندان لابل چراغ تابان بود» الف) وزن بیت را بنویسید. مفاعلاتن مفاعلاتن فاعلن (۰/۵) ب) در رکن دوم مصراع دوم، کدام اختیار وزنی به کار رفته است؟ ابدال (۰/۷۵)	۰/۷۵
۲۰	در هجای چندم از بیت «بی خبرند زاهدان، نقش بخوان و لاتقل / مست ریاست محتسب باده بده و لاتخف» اختیار شاعری وجود دارد؟ ۱) هجای هشتم مصراع اول ۲) هجای سوم مصراع دوم ۳) هجای دهم مصراع اول ۴) هجای دوازدهم مصراع دوم گزینه (۴) هجای دوازدهم مصراع دوم (۰/۷۵)	۰/۲۵
۲۱	واژه‌های «که» (U) و «نیست» (U-) در کجای مصراع با کلمه بد (-) برابر است؟ این اختیار از کدام نوع است؟ در آخر مصراع (۰/۷۵) / بلند گرفتن هجای کوتاه یا کشیده پایان مصراع اختیار وزنی است. (۰/۷۵)	۰/۵
۲۲	در بیت «گویند: روی سرخ تو سعدی، که زرد کرد؟ / اکسیر عشق بر مسم افتاد و زر شدم»: الف) کدام واژه آرایه «ایهام تناسب» را پدید آورده است؟ روی (۰/۷۵) ب) اگر هجاهای بیت را به شکل «سه‌تا، چهارتا، چهارتا، سه‌تا» جدا کنیم، وزن پایه‌های آوایی دوم و چهارم را بنویسید. فاعلاتن (۰/۷۵) - فاعلن (۰/۷۵)	۰/۷۵

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۲۳	آرایه مشترک ابیات زیر چه نام دارد؟ (الف) بگذار تا بگیریم چون ابر در بهاران / کز سنگ ناله خیزد روز وداع باران (ب) دلم گرفته از این روزها دلم تنگ است / میان ما و رسیدن هزار فرسنگ است اغراق (۰/۷۵)	۰/۲۵
۲۴	با توجه به آرایه «ایهام»، مصراع دوم بیت زیر را به دو شکل معنی کنید. «چون جام شفق موج زند خون به دل من / با این همه دور از تو مرا چهره زردی است» به دلیل دوری از تو چهره‌ام زرد و بیمار است. (۰/۵) دور باد از تو چهره من زرد و بیمار است. (۰/۵)	۱
۲۵	درستی یا نادرستی هر یک از موارد زیر را مشخص کنید. (الف) آمریکا در طول جنگ جهانی دوم به انگلستان و فرانسه کمک‌های مالی، تجهیزاتی و تدارکاتی می‌کرد. درست (۰/۷۵) (ب) بعد از شروع جنگ جهانی دوم، دولت ایران اعلام بی‌طرفی کرد. درست (۰/۷۵)	۰/۵
۲۶	جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید. (الف) به تسلیم شدن در برابر قدرت‌های بزرگ و اعطای امتیاز به آن‌ها سیاست گفته می‌شود. موازنه مثبت (۰/۷۵) (ب) در فاصله سال‌های ۱۳۲۰ تا ۱۳۳۲ شاه فقط بر مسلط بود. ارتش (۰/۷۵)	۰/۵
۲۷	هیتلر بعد از قدرت‌گیری در آلمان در زمینه «حزب» دست به چه اقداماتی زد؟ تمام حزب‌های سیاسی به‌جز حزب نازی را منحل و نیروی پلیس و سازمان‌های دولتی را از افراد غیرنازی پاکسازی کرد. (۰/۵)	۰/۵
۲۸	در فاصله دو جنگ جهانی، موسولینی به کدام کشور آفریقایی یورش برد؟ ایتیوپی (۰/۷۵)	۰/۲۵
۲۹	در جریان جنگ جهانی دوم، چه عاملی موجب اتحاد شوروی و انگلستان علیه ایران شد؟ حمله هیتلر به شوروی (۰/۷۵)	۰/۲۵
۳۰	کاربست شواهد و مدارک تاریخی: تحلیل یکی از مورخان معاصر درباره اتحاد آمریکا و انگلستان علیه نهضت ملی شدن نفت را بخوانید و به سؤالات زیر جواب دهید. «از نظر واشنگتن و هم‌چنین لندن، کنترل ایرانی‌ها بر نفت احتمالاً پیامدهای درازمدت ویرانگری به همراه داشت. این امر صرفاً یک ضربه مستقیم به منافع بریتانیا نبود. ممکن بود کنترل نفت را کاملاً در اختیار ایران قرار دهد. ممکن بود الهام‌بخش دیگر کشورها - به ویژه اندونزی، ونزوئلا و عراق - شود، به طوری که آنان نیز از این رویه پیروی کنند و در نتیجه، کنترل بازار بین‌المللی نفت از شرکت‌های نفت غربی به کشورهای تولیدکننده منتقل شود. هم‌چنین، تهدیدی بالقوه برای شرکت‌های آمریکایی و سایر کشورهای غربی - و طبعاً دولت آمریکا و بریتانیا بود.» (الف) از دید واشنگتن و لندن کنترل کامل ایران بر نفت می‌توانست چه تأثیری بر سایر کشورهای نفت‌خیز داشته باشد؟ ممکن بود الهام‌بخش دیگر کشورها به ویژه اندونزی، ونزوئلا و عراق شود به طوری که آنان نیز از این رویه پیروی کنند. (۰/۵) (ب) پیروی کشورهای نفت‌خیز از ایران در کنترل نفت خود می‌توانست چه نتیجه‌ای در پی داشته باشد؟ می‌توانست کنترل بازار بین‌المللی نفت را از شرکت‌های نفت غربی به کشورهای تولیدکننده منتقل کند. (۰/۵)	۱

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۳۱	محمدرضا شاه در ابتدای سلطنتش به منظور تحکیم جایگاه خویش، به چه اقداماتی دست زد؟ هنگام ادای سوگند در مجلس شورای ملی متعهد شد که مطابق قانون اساسی به عنوان یک پادشاه مشروطه، فقط سلطنت کند نه حکومت. او همچنین املاکی را که پدرش تصرف کرده بود، در اختیار دولت گذاشت تا آن‌ها را به صاحبانشان بازگرداند. علاوه بر این، به مراجع تقلید اطمینان داد که حجاب را محدود و یا ممنوع نخواهد کرد. (۱)	۱
۳۲	دکتر مصدق در اردیبهشت ۱۳۳۰ پس از انتصاب به مقام نخست‌وزیری چه کرد؟ دولت دکتر مصدق پس از روی کار آمدن، بی‌درنگ هیئتی را به ریاست مهندس مهدی بازرگان به خوزستان فرستاد تا مراکز و تأسیسات نفتی را از حوزه اختیار شرکت نفت ایران و انگلیس خارج کند. (۱)	۱
	جمع نمرات	۲۰